

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA PZU Dom

ustalone uchwałą Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej nr UZ/20/2017 z dnia 31 stycznia 2017 r., ze zmianami ustalonymi uchwałą Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej nr UZ/138/2017 z dnia 23 maja 2017 r.

SPIS TREŚCI

Rozdział 1 Postanowienia wstępne	str. 4	Poreczenie majątkowe	str. 29
		Wyłączenia odpowiedzialności	str. 29
Rozdział 2 Definicje	str. 4	Suma ubezpieczenia i limity odpowiedzialności	str. 30
		Wyplata świadczenia	str. 30
		Udział adwokata lub radcy prawnego	str. 30
Rozdział 3 Ubezpieczenie nieruchomości	str. 13	Rozdział 8 Ubezpieczenie NNW	str. 30
Przedmiot ubezpieczenia	str. 13	Przedmiot i zakres ubezpieczenia	str. 30
Zwrot kosztów	str. 14	Suma ubezpieczenia	str. 30
Zakres ubezpieczenia	str. 14	Rodzaje i wysokość świadczeń	str. 30
Wyłączenia odpowiedzialności	str. 15	Wyłączenia odpowiedzialności	str. 32
Suma ubezpieczenia	str. 17	Ustalanie i wypłata świadczeń	str. 32
Ustalanie wysokości odszkodowania	str. 17		
Rozdział 4 Ubezpieczenie mienia ruchomego	str. 18	Rozdział 9 Ubezpieczenie Pomoc w Domu	str. 33
Przedmiot ubezpieczenia	str. 18	Przedmiot ubezpieczenia	str. 33
Zwrot kosztów	str. 19	Zakres ubezpieczenia	str. 33
Zakres ubezpieczenia	str. 20	Wariant Super	str. 33
Wyłączenia odpowiedzialności	str. 20	Wariant Super Plus	str. 36
Suma ubezpieczenia	str. 21	Wariant Komfort	str. 36
Limity odpowiedzialności	str. 21	Wyłączenia odpowiedzialności	str. 37
Wymogi w zakresie zabezpieczeń przeciwkradzieżowych	str. 23		
Ustalanie wysokości odszkodowania	str. 24	Rozdział 10 Postanowienia wspólne	str. 38
		Wyłączenia odpowiedzialności w ubezpieczeniu	
Rozdział 5 Ubezpieczenie szklanych przedmiotów od stłuczenia	str. 24	nieruchomości, mienia ruchomego, szklanych przedmiotów	
Przedmiot ubezpieczenia	str. 24	od stłuczenia, OC, ochrony prawnej, Pomoc w Domu	str. 38
Zakres ubezpieczenia	str. 25	Zawarcie umowy ubezpieczenia	str. 38
Wyłączenia odpowiedzialności	str. 25	Przeniesienie praw z umowy ubezpieczenia	str. 39
Suma ubezpieczenia	str. 25	Początek i koniec odpowiedzialności PZU	str. 40
Ustalanie wysokości odszkodowania	str. 25	Składka ubezpieczeniowa	str. 41
		Zwrot składki ubezpieczeniowej	str. 41
Rozdział 6 Ubezpieczenie OC	str. 26	Prawa i obowiązki stron	str. 41
Przedmiot i zakres ubezpieczenia	str. 26	Postępowanie w razie powołania rzeczoznawców	
Wyłączenia odpowiedzialności	str. 26	w ubezpieczeniu nieruchomości, mienia ruchomego,	
Suma gwarancyjna	str. 27	szklanych przedmiotów od stłuczenia, ochrony prawnej,	
Ustalanie i wypłata odszkodowania	str. 27	Pomoc w Domu	str. 43
		Wyplata odszkodowania lub świadczenia i obowiązki	
Rozdział 7 Ubezpieczenie ochrony prawnej	str. 27	informacyjne PZU	str. 43
Przedmiot i zakres ubezpieczenia	str. 27	Przejęcie roszczeń na PZU	str. 44
Ochrona Prawna Komfort	str. 28		
Ochrona Prawna Super	str. 28	Rozdział 11 Postanowienia końcowe	str. 44

Informacje, o których mowa w art. 17 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej:

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń	Postanowienia wspólne: § 1 ust. 6, § 2, § 83 ust. 17–19, § 87, § 88, § 103 Ubezpieczenie nieruchomości: § 3, § 4, § 5, § 6, § 7, § 8, § 9, § 10, § 13, § 14, § 15, § 16, § 17, § 86, § 92 ust. 1, § 93 ust. 1, 3–5 i 7, § 94 ust. 1 i 4, § 100 Ubezpieczenie mienia ruchomego: § 18, § 19, § 20, § 21, § 22, § 23, § 24, § 25, § 26, § 27, § 28, § 31, § 32, § 33, § 34, § 35, § 36 ust. 1 i 3, § 37, § 38, § 39, § 40, § 86, § 92 ust. 1, § 93 ust. 1, 3–5 i 7, § 94 ust. 1 i 4, § 100 Ubezpieczenie szklanych przedmiotów od stłuczenia: § 41, § 42, § 44 ust. 1, 2, 4, 5 i 7, § 45, § 86, § 92 ust. 1, § 93 ust. 1, 3–5 i 7, § 94 ust. 1 i 4, § 100 Ubezpieczenie OC: § 46, § 47, § 49 ust. 1, 3, 5 i 6, § 50, § 92 ust. 1, § 93 ust. 1, 3, 5 i 7, § 94 ust. 2 i 4, § 95 Ubezpieczenie ochrony prawnej: § 51, § 52, § 53, § 54, § 55, § 56, § 57, § 59 ust. 2–4, § 60, § 61, § 62, § 96, § 100

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
	Ubezpieczenie NNW: § 63, § 64, § 65, § 66, § 67, § 69, § 70, § 71, § 72, § 73, § 74, § 75, § 97 Ubezpieczenie Pomoc w Domu: § 76, § 77, § 78, § 79, § 80, § 92 ust. 1, § 93 ust. 1, 3, 5 i 7, § 98, § 99 ust. 1, 3 i 4, § 100
Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	Postanowienia wspólne: § 1 ust. 6, § 2, § 83 ust. 20, § 87, § 88, § 104 ust. 3 Ubezpieczenie nieruchomości: § 3 ust. 2 i 3, § 4, § 5 ust. 2–3, § 6, § 7, § 8, § 9, § 10, § 11, § 12, § 13, § 14, § 15, § 16, § 17, § 82, § 86, § 92 ust. 2, § 93 ust. 2, 3 i 6, § 94 ust. 3, § 100 ust. 3, § 102 Ubezpieczenie mienia ruchomego: § 18 ust. 2, § 19, § 21 ust. 2–3, § 22, § 23, § 24, § 25, § 29, § 30, § 31, § 32, § 33, § 34, § 35, § 36 ust. 1 i 3, § 37, § 38, § 39, § 40, § 82, § 86, § 92 ust. 2, § 93 ust. 2, 3 i 6, § 94 ust. 3, § 100 ust. 3, § 102 Ubezpieczenie szklanych przedmiotów od stłuczenia: § 41 ust. 4, § 42, § 43, § 44 ust. 5 i 7, § 45, § 82, § 86, § 92 ust. 2, § 93 ust. 2 i 3, § 94 ust. 3, § 100 ust. 3

Rodzaj informacji | Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy

Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia

Ubezpieczenie OC:

§ 46 ust. 7–9, § 47, § 48 ust. 1–4 i 6, § 49 ust. 1, 3 i 5, § 50, § 82, § 92 ust. 3, § 93 ust. 2 i 3, § 94 ust. 3

Ubezpieczenie ochrony prawnej:

§ 51, § 53, § 54, § 55, § 56, § 57, § 58, § 59 ust. 2–4, § 60, § 61 ust. 4, § 62, § 82, § 96 ust. 2, § 100 ust. 3

Ubezpieczenie NNW:

§ 63 ust. 4, § 65, § 66, § 67, § 68, § 69, § 70, § 71, § 72, § 74, § 75

Ubezpieczenie Pomoc w Domu:

§ 76, § 77 ust. 2, § 78, § 79, § 80, § 81, § 82, § 92 ust. 2, § 93 ust. 2 i 3, § 99 ust. 2 i 4, § 100 ust. 3

ROZDZIAŁ 1

POSTANOWIENIA WSTĘPNE

§ 1

1. Ogólne warunki ubezpieczenia PZU Dom (zwane dalej „OWU”) mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółkę Akcyjną (zwaną dalej „PZU”) z osobami fizycznymi, osobami prawnymi lub jednostkami organizacyjnymi niebędącymi osobami prawnymi.
2. Na podstawie OWU PZU udziela ochrony ubezpieczeniowej w zakresie:
  - 1) ubezpieczenia nieruchomości;
  - 2) ubezpieczenia mienia ruchomego;
  - 3) ubezpieczenia szklanych przedmiotów od stłuczenia;
  - 4) ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym (zwanego dalej „ubezpieczeniem OC”);
  - 5) ubezpieczenia ochrony prawnej;
  - 6) ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków (zwanego dalej „ubezpieczeniem NNW”);
  - 7) ubezpieczenia assistance (zwanego dalej „ubezpieczeniem Pomoc w Domu”).
3. PZU zobowiązany jest przedstawić ubezpieczającemu różnicę między treścią umowy ubezpieczenia a OWU w formie pisemnej przed zawarciem umowy ubezpieczenia. W razie niedopełnienia tego obowiązku PZU nie może powoływać się na różnicę niekorzystną dla ubezpieczającego lub ubezpieczonego. Przepisu

nie stosuje się do umów ubezpieczenia zawieranych w drodze negocjacji.

4. W porozumieniu z ubezpieczającym do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odbiegające od ustalonych w OWU. W razie wprowadzenia do umowy ubezpieczenia postanowień dodatkowych lub odbiegających, OWU mają zastosowanie w zakresie nie uregulowanym tymi postanowieniami.
5. OWU mają zastosowanie również do umów ubezpieczenia zawieranych przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość, z zachowaniem obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa.
6. W sprawach nieuregulowanych w OWU do umowy ubezpieczenia mają zastosowanie odpowiednie przepisy kodeksu cywilnego oraz inne stosowne przepisy prawa polskiego.

ROZDZIAŁ 2

DEFINICJE

§ 2

W rozumieniu OWU użyte poniżej określenia oznaczają:

- 1) **akty terroryzmu** – działania indywidualne lub grupowe skierowane przeciwko ludności lub mieniu w celu wprowadzenia chaosu, zastraszenia ludności, dezorganizacji życia publicznego, transportu publicznego, zakładów usługowych

lub wytwórczych – dla osiągnięcia skutków ekonomicznych, politycznych lub społecznych;

- 2) **amatorskie uprawianie sportu** – uprawianie sportu rekreacyjnie, jako formy wypoczynku lub celem utrzymania lub regeneracji sił vitalnych;
- 3) **awaria drzwi zewnętrznych** – nagle i niezależnie od woli ubezpieczonego:
  - a) zacięcie się zamka, zaklinowanie się złamanego klucza lub innego urządzenia otwierającego w zamku,
  - b) zatrzaśnięcie się drzwi w taki sposób, że ubezpieczony pozostaje na zewnątrz miejsca ubezpieczenia, a klucze lub inne urządzenia otwierające znajdują się wewnątrz miejsca ubezpieczenia i ubezpieczony nie ma możliwości dostania się do miejsca ubezpieczenia innymi drzwiami lub bramą garażową;
- 4) **awaria instalacji** – wynikające z przyczyny zewnętrznej lub wewnętrznej nagle, niespodziewane i niezależne od woli ubezpieczonego uszkodzenie instalacji elektrycznej, wodnej, kanalizacyjnej lub centralnego ogrzewania, powodujące zaprzestanie jej funkcjonowania lub nieprawidłowość działania, co wiąże się z powstaniem lub z możliwością powstania szkód w mieniu znajdującym się w miejscu ubezpieczenia;
- 5) **awaria przedmiotu ubezpieczenia** – uszkodzenie uniemożliwiające prawidłowe korzystanie z przedmiotu ubezpieczenia lub powodujące jego unieruchomienie, wywołane wadą tego przedmiotu, niewłaściwą jego eksploatacją, niewłaściwą jego konserwacją lub zużyciem się jego elementów;
- 6) **awaria sprzętu RTV, AGD lub PC** – uszkodzenie uniemożliwiające prawidłowe korzystanie ze sprzętu RTV, AGD lub PC, które nie jest spowodowane bezpośrednim działaniem człowieka oraz nie jest skutkiem użytkowania niezgodnego z instrukcją obsługi;
- 7) **biżuteria** – przedmioty osobistego użytku przeznaczone do ozdoby, wykonane w całości lub w części z metali szlachetnych lub półszlachetnych: złota, srebra, platyny, palladu, miedzi, mosiądzu lub kamieni szlachetnych lub półszlachetnych, a także okulary, zegarki na rękę niezależnie od materiału, z którego zostały wykonane;
- 8) **biśka** – starcie trzech albo więcej osób wzajemnie zadających sobie rany, z których każda występuje w podwójnym charakterze – jako napadnięty i napastnik;
- 9) **budowla** – następujące obiekty budowlane:
  - a) ogrodzenie posesji lub działki rekreacyjnej wraz z bramą, otwieraną ręcznie lub automatycznie i jej osprzętem (siłowniki i napędy bramy), a także zamontowane na stałe na ogrodzeniu lub brampie szczytki na listy,
  - b) nawierzchnia placów i podjazdów,
  - c) wiaty, tj. zadaszenie podparte słupami lub przymocowane do budynku,
  - d) szopa, tj. lekka konstrukcja, w tym służąca do przechowywania opału, narzędzi lub urządzeń gospodarczych,
  - e) blaszany obiekt, niebędący budynkiem,
  - f) szambo,
  - g) przydomowa oczyszczalnia ścieków,
  - h) przydomowy zbiornik na gaz płynny lub paliwa płynne,
  - i) niewielkie obiekty służące dekoracji, rekreacji lub utrzymaniu porządku: posągi, grille murowane, fontanny, studnie, oczka wodne, baseny, pergole, niezabudowane altanki, huśtawki, zjeżdżalnie, trampoliny przymocowane do podłoża, piaskownice, śmietniki, donice, ule, budy dla psów,
  - j) instalacje wraz z urządzeniami stanowiącymi osprzęt tych instalacji, znajdujące się na terenie posesji lub działki rekreacyjnej, niebędące stałym elementem lub elementem zewnętrznym, np. kolektory słoneczne (solary), panele fotowoltaiczne, znajdujące się na gruncie stanowiącym teren posesji lub działki rekreacyjnej;
- 10) **budynek** – obiekt budowlany trwale związany z gruntem, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych, posiadający fundamenty i dach wraz ze stałymi elementami oraz elementami zewnętrznymi;
- 11) **budynek mieszkalny** – budynek przeznaczony na cele mieszkalne;
- 12) **budynek niemieszkalny** – budynek nie przeznaczony na cele mieszkalne, rekreacyjne lub wypoczynkowe, niebędący garażem;
- 13) **Centrum Pomocy** – jednostka działająca na rzecz PZU, do której ubezpieczony lub osoba działająca w jego imieniu zobowiązana jest zgłosić telefonicznie wypadek ubezpieczeniowy; Centrum Pomocy działa 24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu;
- 14) **choroba przewlekła** – choroba o długotrwałym przebiegu, trwająca zwykle miesiącami lub latami;
- 15) **choroba zakaźna** – choroba wywołana zakażeniem drobnoustrojami, jadami wytwarzanymi przez drobnoustroje lub zarazieniem pasożytami;
- 16) **czasowa niezdolność do pracy** – powstała w następstwie wypadku ubezpieczeniowego czasowa niezdolność ubezpieczonego do wykonywania pracy zarobkowej udokumentowana zaświadczeniem lekarskim o czasowej niezdolności do pracy wystawionym zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;
- 17) **czynności życia prywatnego**:
  - a) w ubezpieczeniu OC – czynności dotyczące sfery prywatnej, nie związane z aktywnością zawodową i pozostające bez związku z wykonywaniem obowiązków służbowych, pracą zarobkową, praktyczną nauką zawodu poza siedzibą szkoły; za czynności życia prywatnego nie uważa się wykonywania działalności gospodarczej, wolnego zawodu, pełnienia funkcji, w tym funkcji honorowych w związkach, zrzeszeniach, organizacjach społecznych lub politycznych oraz pracy w charakterze wolontariusza, w ubezpieczeniu ochrony prawnej – czynności dotyczące sfery prywatnej, nie związane z aktywnością zawodową i pozostające bez związku z wykonywaniem obowiązków służbowych, pracą zarobkową, praktyczną nauką zawodu poza siedzibą szkoły, chyba że dotyczy czynności z zakresu prawa pracy lub ubezpieczeń społecznych; za czynności życia prywatnego nie uważa się wykonywania działalności gospodarczej, wolnego zawodu, pełnienia funkcji, w tym funkcji honorowych w związkach, zrzeszeniach, organizacjach społecznych lub politycznych oraz pracy w charakterze wolontariusza;
  - b) w ubezpieczeniu ochrony prawnej – czynności dotyczące sfery prywatnej, nie związane z aktywnością zawodową i pozostające bez związku z wykonywaniem obowiązków służbowych, pracą zarobkową, praktyczną nauką zawodu poza siedzibą szkoły, chyba że dotyczy czynności z zakresu prawa pracy lub ubezpieczeń społecznych; za czynności życia prywatnego nie uważa się wykonywania działalności gospodarczej, wolnego zawodu, pełnienia funkcji, w tym funkcji honorowych w związkach, zrzeszeniach, organizacjach społecznych lub politycznych oraz pracy w charakterze wolontariusza;
- 18) **dewastacja** – umyślne zniszczenie lub uszkodzenie mienia przez osoby trzecie, w tym w związku z usiłowaniem lub dokonaniem kradzieży z włamaniem, przy czym PZU nie ponosi odpowiedzialności w ramach dewastacji za utratę mienia, które uległo zaborowi w celu jego przywłaszczenia;
- 19) **dokument osobisty** – imienny dokument identyfikujący ubezpieczonego lub osobę bliską ubezpieczonego pozostającą z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym: dowód osobisty, paszport, prawo jazdy, legitymacja szkolna, legitymacja studencka;
- 20) **dokument ubezpieczenia** – dokument potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia;
- 21) **dom** – dom jednorodzinny, dom jednorodzinny w stadium budowy, dom wielorodzinny, dom wielorodzinny w stadium budowy, dom letniskowy, dom letniskowy w stadium budowy;
- 22) **dom letniskowy** – budynek lub inny obiekt, przeznaczony na cele rekreacyjne lub wypoczynkowe;
- 23) **dom jednorodzinny** – budynek mieszkalny, w którym funkcjonalnie wydzielone są nie więcej niż dwa lokale, tj. pomieszczenia przeznaczone na cele mieszkalne, nie stanowiące odrębnej nieruchomości lub niebędące przedmiotem spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu;
- 24) **dom wielorodzinny** – budynek mieszkalny, w którym funkcjonalnie wydzielone są więcej niż dwa lokale, tj. pomieszczenia przeznaczone na cele mieszkalne, nie stanowiące odrębnej nieruchomości lub niebędące przedmiotem spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu;

- 25) **dom jednorodzinny w stadium budowy, dom wielorodzinny w stadium budowy, dom letniskowy w stadium budowy, garaż w stadium budowy, budynek niemieszkalny w stadium budowy** – nowo wznoszony: dom jednorodzinny, dom wielorodzinny, dom letniskowy, garaż, budynek niemieszkalny, a także rozbudowa lub nadbudowa będącego już w stadium użytkowania: domu jednorodzinnego, domu wielorodzinnego, domu letniskowego, garażu, budynku niemieszkalnego, przy czym przyjmuje się, że:
- rozpoczęcie budowy, nadbudowy lub rozbudowy następuje z chwilą podjęcia prac przygotowawczych, w szczególności wytyczenia geodezyjnego budynku w terenie, wykonania niwelacji terenu, zagospodarowania terenu wraz z budową tymczasowych obiektów, wykonania przyłączy do sieci infrastruktury technicznej na potrzeby budowy, nadbudowy lub rozbudowy,
  - zakończenie budowy, nadbudowy lub rozbudowy następuje w momencie:
    - pierwszego zamieszkania – w przypadku nowo wznieszonego: domu jednorodzinnego lub domu wielorodzinnego,
    - rozpoczęcia użytkowania – w przypadku nowo wznieszonego: domu letniskowego, garażu lub budynku niemieszkalnego,
    - zakończenia prac – w przypadku rozbudowy lub nadbudowy;
- 26) **działka rekreacyjna** – będąca w posiadaniu ubezpieczonego na podstawie tytułu prawnego nieruchomości gruntowa wykorzystywana do celów rekreacyjnych lub wypoczynkowych, w tym działka na terenie ogrodów działkowych, na której znajduje się dom letniskowy, dom letniskowy w stadium budowy, budynek niemieszkalny, budynek niemieszkalny w stadium budowy, budowlą;
- 27) **dzieła sztuki** – posiadające wartość kolekcjonerską, zabytkową lub artystyczną, następujące ruchomości domowe, ich części lub zespoły:
- oryginalne dzieła plastyczne: obrazy, rzeźby, grafiki, a także oryginalne dzieła rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej,
  - przedmioty zgromadzone i uporządkowane według koncepcji osób, które te kolekcje tworzyły,
  - numizmaty lub pamiątki historyczne,
  - urządzenia, środki transportu oraz maszyny i narzędzia świadczące o kulturze materialnej, charakterystyczne dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentujące poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego,
  - książki i materiały biblioteczne,
  - wytwory sztuki ludowej i rękodzieła,
  - przedmioty upamiętniające wydarzenia historyczne, działalność wybitnych osobistości lub instytucji, a także ich skatalogowane zbiory zgromadzone i uporządkowane według określonych kategorii;
- 28) **dym i sadza** – zawieszana cząsteczek będąca bezpośrednim skutkiem:
- spalania, która nagle i w sposób krótkotrwały wydobywa się z urządzeń znajdujących się w miejscu ubezpieczenia, eksploatowanych zgodnie z przeznaczeniem i przepisami technicznymi oraz przy sprawnym działaniu urządzeń wentylacyjnych,
  - ognia, niezależnie od miejsca jego powstania;
- 29) **eksplozja** – gwałtowna zmiana stanu równowagi układu z jednoczesnym wyzwoleniem się gazów, pyłów lub pary, wywołanym ich właściwością rozprzestrzeniania się, w odniesieniu do naczyń ciśnieniowych i innych tego rodzaju zbiorników warunkiem uznania szkody za spowodowaną eksplozją jest, aby ściany tych naczyń i zbiorników uległy rozdzieleniu w takich rozmiarach, iż wskutek ujęcia gazów, pyłów, pary lub cieczy nastąpiło nagłe wyrównanie ciśnień; za spowodowane eksplozją uważa się też szkody powstałe wskutek implozji, polegające na uszkodzeniu zbiornika lub aparatu próżniowego ciśnieniem zewnętrznym;
- 30) **elementy zewnętrzne** – elementy wyposażenia znajdujące się na zewnątrz mieszkania, domu, garażu, budynku niemieszkalnego lub budynku niemieszkalnego w stadium budowy, niebędące budowlą lub stałym elementem oraz trwale i bezpośrednio przymocowane do mieszkania, domu, garażu lub budynku, w szczególności:
- ryny i rury spustowe,
  - zabudowy balkonów lub tarasów,
  - balustrady,
  - parapety,
  - markizy,
  - kolektory słoneczne (solary), panele fotowoltaiczne,
  - instalacje wraz z urządzeniami stanowiącymi osprzęt tych instalacji, służące do funkcjonowania mieszkania, domu, garażu, budynku niemieszkalnego lub budynku niemieszkalnego w stadium budowy, np. instalacja ogrodomowa, oświetlenie zewnętrzne budynku,
- z wyłączeniem zewnętrznych: anten telewizyjnych, anten radiowych, urządzeń klimatyzacyjnych, urządzeń wentylacyjnych, elementów zabezpieczeń przeciwkradzieżowych i elementów zabezpieczeń przeciwpożarowych; ponadto elementami zewnętrznymi są również: pompa ciepła, domofon, video-domofon, służące do funkcjonowania ubezpieczonego mieszkania, domu, garażu, budynku niemieszkalnego lub budynku niemieszkalnego w stadium budowy, i które nie są trwale i bezpośrednio przymocowane do tego mieszkania, domu, garażu lub budynku;
- 31) **garaż** – budynek przeznaczony do parkowania pojazdów mechanicznych; przez garaż należy rozumieć również garaż w stadium budowy;
- 32) **grad** – opad atmosferyczny składający się z bryłek lodu;
- 33) **grafitti** – napisy, rysunki lub symbole zamieszczane w sposób niezgodny z przepisami prawa i wbrew woli ubezpieczonego na:
- elewacji, oknach, drzwiach zewnętrznych, elementach zewnętrznych, dachu: mieszkania, domu, garażu, budynku niemieszkalnego, budynku niemieszkalnego w stadium budowy,
  - budowli,
  - obiekcie specjalistycznym,
  - gniebroku cmentarnym, a także zabrudzenie ich farbą lub inną substancją;
- 34) **hospitalizacja** – pobyt ubezpieczonego w szpitalu w następstwie wypadku ubezpieczeniowego trwający nieprzerwanie dłużej niż 1 dzień i związany z leczeniem stanów powstałych w następstwie wypadku ubezpieczeniowego, których nie można leczyć ambulatoryjnie; dzień pobytu w szpitalu oznacza dzień kalendarzowy, w którym ubezpieczony przebywał w szpitalu, niezależnie od tego, ile czasu w danym dniu trwał jego pobyt, przy czym za pierwszy dzień przyjmuje się dzień rejestracji, a za ostatni – dzień wypisu ze szpitala;
- 35) **huk ponaddźwiękowy** – fala uderzeniowa wytworzona przez statek powietrzny poruszający się z prędkością większą od prędkości dźwięku;
- 36) **huragan** – wiatr o prędkości nie mniejszej niż 13,8 m/s ustalonej przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej (zwany dalej „IMGW”), którego działanie wyrządza masowe szkody; w przypadku braku możliwości uzyskania opinii IMGW wystąpienie huraganu stwierdza się na podstawie stanu faktycznego i rozmiaru szkód w miejscu ich powstania lub w bezpośrednim sąsiedztwie;
- 37) **inny obiekt** – obiekt budowlany inny niż budynek, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych i posiadający dach wraz ze stałymi elementami oraz elementami zewnętrznymi, w tym zabudowana altanka na terenie ogrodów działkowych;
- 38) **instalacja:**
- instalacja centralnego ogrzewania,

- b) instalacja elektryczna,
  - c) instalacja kanalizacyjna,
  - d) instalacja klimatyzacyjna,
  - e) instalacja wodna,
  - f) instalacja gazowa,
  - g) instalacja telefoniczna,
  - h) instalacja sieciowa,
  - i) instalacja antenowa, z wyłączeniem zewnętrznych anten telewizyjnych i radiowych,
  - j) instalacja przeciwkradzieżowa,
  - k) instalacja przeciwpożarowa,
  - l) instalacja domofonu lub video-domofonu,
  - m) instalacja solarna,
  - n) instalacja drenażowa,
  - o) instalacja zraszająca,
  - p) instalacja oświetleniowa,
  - q) każda inna niż wymieniona w lit. a-p instalacja służąca do prawidłowej eksploatacji lub do używania zgodnie z przeznaczeniem mieszkania, domu, garażu, budynku niemieszkalnego lub budynku niemieszkalnego w stadium budowy, a także posesji lub działki rekreacyjnej, na której znajduje się dom, garaż, budynek niemieszkalny lub budynek niemieszkalny w stadium budowy;
- 39) **koszty nabycia produktów spożywczych, które uległy rozmrożeniu** – koszty poniesione w celu nabycia produktów spożywczych, które uległy rozmrożeniu, tj. utraciły przydatność do spożycia w wyniku podwyższenia się temperatury przechowywania w urządzeniu chłodniczym znajdującym się w miejscu ubezpieczenia stanowiącym mieszkanie lub dom jednorodzinny, w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym;
- 40) **koszty naprawy uszkodzonych lub zniszczonych zabezpieczeń przeciwkradzieżowych:**
- a) w ubezpieczeniu nieruchomości – koszty poniesione w celu naprawy uszkodzonych lub zniszczonych wskutek kradzieży z włamaniem następujących stałych elementów trwale związanych z mieszkaniem, domem jednorodzinny, domem letniskowym: stolarki okiennej i drzwiowej wraz z oszkleniami i zamknięciami, krat, rolet antywłamaniowych, czujek, sygnalizatorów, innych elementów zabezpieczeń przeciwkradzieżowych,
  - b) w ubezpieczeniu mienia ruchomego – koszty poniesione w celu naprawy uszkodzonych lub zniszczonych wskutek kradzieży z włamaniem następujących stałych elementów trwale związanych z miejscem ubezpieczenia stanowiącym mieszkanie, dom jednorodzinny, dom letniskowy, garaż lub budynek niemieszkalny: stolarki okiennej i drzwiowej wraz z oszkleniami i zamknięciami, krat, rolet antywłamaniowych, czujek, sygnalizatorów, innych elementów zabezpieczeń przeciwkradzieżowych;
- 41) **koszty poszukiwania przyczyny zalania** – koszty materiałów i robocizny poniesione w celu:
- a) odnalezienia elementów instalacji wodnej, kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania lub jej osprzętu, których uszkodzenie lub wada było bezpośrednią przyczyną zalania,
  - b) przywrócenia stanu sprzed powstania szkody, tj. naprawy stałych elementów lub elementów budowli, zniszczonych lub uszkodzonych wskutek poszukiwania przyczyny zalania oraz usunięcia uszkodzeń lub wad w instalacji wodnej, kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania lub jej osprzęcie;
- 42) **koszty postępowania egzekucyjnego** – regulowane powszechnie obowiązującymi przepisami prawa koszty związane z prowadzeniem postępowania egzekucyjnego w sprawach cywilnych, do których uiszczenia ubezpieczony jest zobowiązany jako egzekwowany dłużnik lub jako egzekwujący wierzyciel;
- 43) **koszty postępowania sądu polubownego** – koszty prowadzenia postępowania przed sądem polubownym łącznie z kosztami postępowania o stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego;
- 44) **koszty sądowe** – określone przez powszechnie obowiązujące przepisy prawa koszty związane z postępowaniem sądowym cywilnym, sądowym karnym albo dyscyplinarnym, obejmujące opłaty i wydatki wszystkich instancji, łącznie z należnościami dla świadków i biegłych, do których poniesienia lub zaliczkowego uiszczenia ubezpieczony jest zobowiązany;
- 45) **koszty uprzątnięcia miejsca ubezpieczenia po zaistnieniu szkody** – koszty usunięcia zanieczyszczeń, koszty wywozu elementów niezdatnych do użytku (odpadów) wraz z kosztami ich składowania lub utylizacji oraz koszty rozbiorów i demontaży elementów niezdatnych do użytku;
- 46) **koszty utraty wody** – koszt wody, która wydoszła się z instalacji wodnej lub centralnego ogrzewania, znajdującej się w miejscu ubezpieczenia w następstwie awarii tej instalacji;
- 47) **kradzież** – zabór cudzego mienia w celu przywłaszczenia niebędąca kradzieżą z włamaniem;
- 48) **kradzież z włamaniem** – zabór cudzego mienia w celu przywłaszczenia, którego sprawca dokonał albo usiłował dokonać z miejsca ubezpieczenia po usunięciu przawy użyciu siły lub narzędzi istniejących zabezpieczeń pozostawiając ślady na tych zabezpieczeniach stanowiące dowód użycia siły lub narzędzi lub po otwarciu zabezpieczeń kluczem lub innym urządzeniem otwierającym, który sprawca zdobył przez kradzież z włamaniem z innego pomieszczenia lub z pojazdu samochodowego albo w wyniku rabunku, tj. z zastosowaniem przemocy fizycznej lub groźby natychmiastowego jej użycia lub z doprowadzeniem osoby do nieprzytomności lub bezbronności albo poprzez przywłaszczenie lub wyłudzenie kluczy lub innych urządzeń otwierających dokonane z użyciem podstępem wobec osób małoletnich, niedołężnych ze względu na podeszły wiek lub nie w pełni sprawnych;
- 49) **krwotok śródczaszkowy** – wynacznienie krwi do jamy czaszki;
- 50) **lawina** – gwałtowne zsuwanie się lub staczanie mas śniegu, lodu, błota, skał lub kamieni ze zboczy górskich;
- 51) **leczenie:**
- a) wizyty i konsultacje lekarskie, zabiegi ambulatoryjne, zabiegi operacyjne, badania zlecone przez lekarza, rehabilitacja,
  - b) przyjmowanie leków oraz stosowanie środków opatrunkowych,
  - c) leczenie ambulatoryjne lub szpitalne,
  - d) transport z miejsca wypadku ubezpieczeniowego do szpitala, ambulatorium lub innego miejsca udzielenia pierwszej pomocy medycznej;
- 52) **leczenie ambulatoryjne** – leczenie inne niż hospitalizacja;
- 53) **leczenie uciążliwe** – leczenie, w trakcie którego przeprowadzono operację chirurgiczną lub hospitalizacja trwała minimum 5 dni;
- 54) **miejsce postojowe** – miejsce przeznaczone do parkowania pojazdów mechanicznych;
- 55) **miejsce ubezpieczenia:**
- a) w ubezpieczeniu nieruchomości – znajdujące się na terytorium RP oraz wskazane w umowie ubezpieczenia:
    - mieszkanie,
    - dom,
    - garaż,
    - budynek niemieszkalny,
    - budynek niemieszkalny w stadium budowy,
    - budowla,
    - obiekt specjalistyczny,
 wraz z posesją lub działką rekreacyjną, na której znajduje się wyżej wymieniony ubezpieczony dom, garaż, budynek, budowla lub obiekt,
    - nagrobek cmentarny,
  - b) w ubezpieczeniu mienia ruchomego – znajdujące się na terytorium RP oraz:
    - wskazane w umowie ubezpieczenia: mieszkanie (z wyłączeniem miejsca postojowego), w tym balkon

- lub taras tego mieszkania, dom jednorodzinny, w tym balkon lub taras tego domu, dom letniskowy, w tym balkon lub taras tego domu, garaż (z wyłączeniem garażu w stadium budowy), budynek niemieszalny, będące w posiadaniu ubezpieczonego na podstawie tytułu prawnego, w którym znajdują się ubezpieczone ruchomości domowe lub stałe elementy,
- nie wskazane w umowie ubezpieczenia: garaż (z wyłączeniem garażu w stadium budowy), budynek niemieszalny, będące w posiadaniu ubezpieczonego na podstawie tytułu prawnego, w którym znajdują się ubezpieczone ruchomości domowe lub stałe elementy, jeżeli ten garaż lub budynek są zlokalizowane w tej samej miejscowości, w której zlokalizowane jest miejsce ubezpieczenia wskazane w umowie ubezpieczenia, o której mowa w tytule poprzedzającym,
- c) w ubezpieczeniu szklanych przedmiotów od stłuczenia – znajdujące się na terytorium RP oraz wskazane w umowie ubezpieczenia mieszkanie, lub budynek niemieszalny, budynek niemieszalny w stadium budowy, będące w posiadaniu ubezpieczonego na podstawie tytułu prawnego, w którym znajdują się ubezpieczone szklane przedmioty,
- d) w ubezpieczeniu Pomoc w Domu – znajdujące się na terytorium RP oraz wskazane w umowie ubezpieczenia mieszkanie lub dom jednorodzinny, będące w posiadaniu ubezpieczonego na podstawie tytułu prawnego;
- 56) **mienie służbowe** – przenośny sprzęt elektroniczny lub telefony komórkowe przekazane przez pracodawcę ubezpieczonemu lub osobie bliskiej ubezpieczonego pozostającej z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym, do użytkowania na podstawie dokumentu nakładającego odpowiedzialność materialną na korzystającego z tego mienia;
- 57) **mienie wypożyczone** – przedmioty znajdujące się czasowo w posiadaniu ubezpieczonego lub osoby bliskiej ubezpieczonego pozostającej z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym, jeżeli zostały mu wypożyczone lub oddane do użytkowania przez organizację sportową, społeczną lub inną jednostkę organizacyjną, o ile wypożyczenie lub oddanie do użytkowania zostało udokumentowane;
- 58) **mieszkanie** – znajdujące się w budynku mieszkalnym wyodrębnione pomieszczenia przeznaczone na cele mieszkalne stanowiące odrębną nieruchomości albo będące przedmiotem spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu wraz ze znajdującym się:
- a) w tym samym budynku mieszkalnym lub w innym budynku znajdującym się w tej samej miejscowości co ten budynek mieszkalny i przeznaczonym do wyłącznego użytku ubezpieczonego: pomieszczeniem gospodarczym, pomieszczeniem garażowym,
  - b) w tym samym budynku mieszkalnym lub w innym budynku znajdującym się w tej samej miejscowości co ten budynek mieszkalny i przeznaczonym do wyłącznego użytku ubezpieczonego: miejscem postojowym, wraz ze stałymi elementami i elementami zewnętrznymi; w ubezpieczeniu mienia ruchomego – także wyodrębnione funkcjonalnie lokale, tj. pomieszczenia przeznaczone na cele mieszkalne znajdujące się w domu wielorodzinnym wraz ze znajdującym się w tym samym domu wielorodzinnym lub w innym budynku znajdującym się w tej samej miejscowości co ten dom wielorodzinny, i przeznaczonym do wyłącznego użytku ubezpieczonego: pomieszczeniem gospodarczym lub pomieszczeniem garażowym; w ubezpieczeniu szklanych przedmiotów od stłuczenia oraz ubezpieczeniu Pomoc w Domu – także wyodrębnione funkcjonalnie lokale, tj. pomieszczenia przeznaczone na cele mieszkalne znajdujące się w domu wielorodzinnym;
- 59) **nadbudowa** – podwyższenie będącego już w stadium użytkowania: domu jednorodzinnego, domu wielorodzinnego, domu letniskowego, garażu lub budynku niemieszalnego, przy niezmięnionej powierzchni zabudowanej;
- 60) **nagle zachorowanie** – powstały w sposób nagły stan chorobowy, zagrażający życiu lub zdrowiu ubezpieczonego, wymagający udzielenia natychmiastowej pomocy medycznej;
- 61) **nagrobek cmentarny** – obiekt budowlany usytuowany na cmentarzu komunalnym lub wznawionym, składający się z płyty poziomej umieszczonej na cokole, płyty pionowej, tablicy napisowej, liter, rzeźby nagrobnej lub innych elementów ozdobnych albo będący grobowcem z dostępnym wnętrzem;
- 62) **nieszczęśliwy wypadek** – nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, w następstwie którego ubezpieczony niezależnie od swej woli doznał uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia lub zmarł;
- 63) **obiekt specjalistyczny** – znajdująca się na posesji szklarnia lub tunel foliowy;
- 64) **ogień** – ogień, który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i rozprzestrzenił się o własnej sile;
- 65) **opad** – woda pochodząca z naturalnych opadów w postaci deszczu, topniejącego śniegu i lodu lub gradu, powodująca zalanie ubezpieczonego przedmiotu;
- 66) **operacja chirurgiczna** – zabieg medyczny wykonany w placówce medycznej przez lekarza uprawnionego do jego wykonania, w znieczuleniu ogólnym lub miejscowym, niezbędny z medycznego punktu widzenia w celu wyleczenia lub zmniejszenia objawów choroby lub urazu powstałych w następstwie wypadku ubezpieczeniowego i przeprowadzony metodą:
- a) otwartą lub
  - b) endoskopową;
- za operację chirurgiczną nie uważa się: punkcji, biopsji, iniekcji, nakłucia, cewnikowania, zgłębnikowania, kaniulacji, dializy, blokad, wenekcji, tamponady, wzernikowania;
- 67) **opieka nad psami i kotami** – karmienie psa lub kota należących do ubezpieczonego jeden raz dziennie odpowiednią karmą należącą do ubezpieczonego, zmiana wody do picia, a także wyprowadzanie psa dwa razy dziennie na spacer lub dostarczanie kotu jeden raz dziennie świeżego piasku lub żwiru; opieka nad psami i kotami nie obejmuje leczenia weterynaryjnego;
- 68) **osoba bliska** – małżonek, konkubent, wstępny, zstępny, brat, siostra, ojczym, macocha, pasierb, teść, teściowa, zięć, synowa, przysposobiony, przysposabiający, pozostający pod opieką lub przyjęty na wychowanie w ramach rodziny zastępczej w rozumieniu przepisów prawa rodzinnego;
- 69) **osoba niesamodzielna** – osoba zamieszkująca z ubezpieczonym, która ze względu na podeszły wiek, zły stan zdrowia lub wady wrodzone nie jest w stanie samodzielnie zaspokajać swoich potrzeb i wymaga stałej opieki;
- 70) **osoba trzecia** – każda osoba niebędąca ubezpieczającym lub ubezpieczonym;
- 71) **osoba wyznaczona do opieki** – osoba wskazana przez ubezpieczonego w czasie rozmowy telefonicznej z konsultantem Centrum Pomocy, zamieszkała na terytorium RP; dla potrzeb OWU wskazanie takiej osoby jest równoznaczne z upoważnieniem jej do sprawowania opieki określonej w § 78 ust. 4 pkt 1 lit. e-f;
- 72) **osuwanie się ziemi** – nie spowodowane działalnością ludzką zsuwanie się ziemi po skarpie lub stoku;
- 73) **palna konstrukcja** – konstrukcja budynku, w której:
- a) ściany nośne wykonane są z elementów drewnianych lub
  - b) pokrycie dachowe stanowi drewniany gont, trzcina, słoma lub tworzywo sztuczne;
- 74) **papiery wartościowe** – czeki, weksle, obligacje, akcje, konosamenty, akredytywy dokumentowe i inne dokumenty zastępujące w obrocie gotówkę;
- 75) **porur** – bezpośrednio wyładowanie atmosferyczne na ubezpieczony przedmiot, pozostawiające ślady tego zdarzenia;
- 76) **placówka medyczna** – podmiot leczniczy w rozumieniu ustawy o działalności leczniczej;
- 77) **pomieszczenie garażowe** – pomieszczenie przeznaczone do parkowania pojazdów mechanicznych; za pomieszczenie garażowe uznaje się również pomieszczenie przeznaczone

- do parkowania pojazdów mechanicznych znajdujące się w obiekcie stanowiącym jedną bryłę z domem jednorodzinny lub domem letniskowym;
- 78) **pomieszczenie gospodarcze** – piwnica, pralnia, suszarnia, strych, komórka lokatorska; do pomieszczeń gospodarczych nie zalicza się zabudowanych korytarzy;
- 79) **pomoc domowa** – każda osoba (np. gosposia, ogrodnik, opiekunka do dzieci, osoba sprawująca opiekę nad osobą niepełnosprawną, osoba sprawującą opiekę nad psem) wykonująca powierzone prace pomocnicze w gospodarstwie domowym na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej zawartej z ubezpieczonym lub z osobą bliską ubezpieczonemu pozostającą z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym;
- 80) **posesja** – będąca w posiadaniu ubezpieczonego na podstawie tytułu prawnego nieruchomości gruntowa, na której znajduje się dom jednorodzinny, dom wielorodzinny, dom jednorodzinny w stadium budowy, dom wielorodzinny w stadium budowy, garaż, budynek niemieszkalny, budynek niemieszkalny w stadium budowy, budowla, obiekt specjalistyczny;
- 81) **powierzchnia użytkowa mieszkania** – powierzchnia wszystkich pomieszczeń znajdujących się w mieszkaniu, w szczególności pokoi, kuchni, przedpokoi, korytarzy, łazienek; za powierzchnię użytkową mieszkania nie uważa się powierzchni balkonów, tarasów, antresoli oraz pomieszczeń gospodarczych; powierzchnię użytkową mieszkania ustala się w zależności od wysokości pomieszczenia: w przypadku wysokości powyżej 2,20 m – przyjmuje się 100% powierzchni, w przypadku wysokości od 1,40 m do 2,20 m – przyjmuje się 50% powierzchni, w przypadku wysokości poniżej 1,40 m – nie wlicza się tej powierzchni do powierzchni użytkowej mieszkania;
- 82) **powódź** – zalanie terenów wskutek:
- podniesienia się poziomu wody w korytach wód płynących lub stojących,
  - spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich lub falistych,
  - podniesienia się poziomu morskich wód przybrzeżnych (cofka);
- 83) **praca zarobkowa** – każda forma świadczenia pracy za wynagrodzeniem:
- w ramach:
    - umowy cywilnoprawnej lub
    - stosunku pracy lub
    - stosunku służbowego o charakterze administracyjno-prawnym lub
  - w zakresie wykonywania działalności gospodarczej we własnym imieniu;
- w ubezpieczeniu NNW za pracę zarobkową uważa się także prowadzenie gospodarstwa rolnego;
- 84) **przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze** – niezbędne z medycznego punktu widzenia wyroby medyczne zastępujące utracone narządy (organy) lub wspomagające utraconą lub pogorszoną funkcję narządów (organów);
- 85) **przedstawiciel ustawowy** – rodzic sprawujący władzę rodzicielską albo opiekun ustanowiony przez sąd;
- 86) **przebiegi sprzęt medyczny** – narzędzie, przyrząd, aparat, stosowane w celu diagnozowania, zapobiegania, monitorowania, leczenia lub łagodzenia przebiegu chorób, kompensowania urazów lub upośledzeń, badania, zastępowania lub modyfikowania budowy anatomicznej lub prowadzenia procesu fizjologicznego;
- 87) **przebiegięcie** – nagły wzrost napięcia w sieci elektrycznej;
- 88) **psy agresywne** – psy ras uznawanych za agresywne na podstawie obowiązujących przepisów prawa polskiego oraz psy o widocznych cechach tych ras;
- 89) **rabunek w miejscu ubezpieczenia** – zabór ubezpieczonego mienia z miejsca ubezpieczenia dokonany:
- z zastosowaniem przemocy fizycznej lub groźby natychmiastowego jej użycia lub z doprowadzeniem osoby do nieprzytomności lub bezbronności,
- przez sprawcę, który z zastosowaniem przemocy fizycznej lub groźby natychmiastowego jej użycia, doprowadził osobę posiadającą klucze do miejsca ubezpieczenia i zmusił ją do otwarcia tego miejsca ubezpieczenia albo sam je otworzył kluczami zrabowanymi,
  - poprzez przywłaszczenie lub wyłudzenie mienia, dokonane z użyciem podstępem wobec osób małoletnich, niedoświadczonych ze względu na podeszły wiek lub nie w pełni sprawnych;
- 90) **rabunek poza miejscem ubezpieczenia** – zabór ubezpieczonych ruchomości domowych poza miejscem ubezpieczenia dokonany na terenie RP z zastosowaniem przemocy fizycznej wobec ubezpieczonego lub osoby bliskiej ubezpieczonego pozostającej z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym, lub groźby natychmiastowego jej użycia lub z doprowadzeniem ubezpieczonego lub więź wymienionej osoby bliskiej ubezpieczonego do nieprzytomności lub bezbronności;
- 91) **Regulamin** – właściwie regulaminy świadczenia usług drogą elektroniczną;
- 92) **rehabilitacja** – niezbędne z medycznego punktu widzenia leczenie usprawniające, wykonywane przez osoby mające odpowiednie kwalifikacje i uprawnienia;
- 93) **remont** – wykonanie robót budowlanych, instalacyjnych lub elektrycznych, wykraczających poza zakres bieżącej konserwacji, polegających na odtworzeniu stanu pierwotnego;
- 94) **rozbudowa** – powiększenie powierzchni zabudowanej będącego już w stadium użytkowania: domu jednorodzinnego, domu wielorodzinnego, domu letniskowego, garażu lub budynku niemieszkalnego;
- 95) **RP** – Rzeczpospolita Polska;
- 96) **ruchomości domowe** – mienie ruchome, w szczególności:
- meble, z wyłączeniem mebli wbudowanych lub zamontowanych na stałe,
  - sprzęt gospodarstwa domowego, w tym zmywarka, lodówka, piekarnik, pralka, odkurzacz, robot kuchenny, ekspres do kawy,
  - elementy dekoracji wnętrz nie zamontowane na stałe,
  - przedmioty ze srebra, złota, platyny lub palladu, monety, biżuteria,
  - gotówka,
  - odzież i inne przedmioty osobistego użytku,
  - zapasy gospodarstwa domowego,
  - sprzęt audiowizualny (w tym również anteny telewizyjne i anteny radiowe zainstalowane na zewnątrz mieszkania, domu jednorodzinnego lub domu letniskowego i trwale z nim związane), komputerowy, fotograficzny, instrumenty muzyczne, aparaty telefoniczne,
  - sprzęt biurowy,
  - mienie służbowe,
  - mienie wypożyczone,
  - sprzęt turystyczny, ogrodniczy i sportowy, drony,
  - wózki dziecięce, wózki inwalidzkie, rowery,
  - części zamienne do samochodów, motocykli i motorowerów oraz ich dodatkowy sprzęt,
  - rośliny doniczkowe,
  - zwierzęta domowe;
- 97) **sporty wysokiego ryzyka** – sporty motorowe i motorowodne, lotnicze (szybownictwo, baloniarstwo, spadochroniarstwo, lotniarstwo, paralotniarstwo, motolotniarstwo oraz wszelkie ich odmiany), wspinaczka wysokogórska, skałna lub skałkowa, speleologia, rafting i wszystkie jego odmiany, nurkowanie z użyciem specjalistycznego sprzętu, żeglarstwo morskie, surfing, windsurfing, jazda na nartach lub snowboardzie poza oznakowanymi trasami zjazdowymi, skoki bungee, sporty walki oraz uczestniczenie w wyprawach survivalowych lub wyprawach do miejsc wymagających użycia sprzętu zabezpieczającego lub assekuracyjnego, charakteryzujących się ekstremalnymi warunkami klimatycznymi czy przyrodniczymi: pustynia, góry powyżej

2500 m n.p.m., busz, bieguny, dżungla, tereny lodowcowe lub śnieżne;

- 98) **sprzęt AGD** – znajdujące się w miejscu ubezpieczenia i nie wykorzystywane do pracy zarobkowej: kuchnie gazowe, kuchnie elektryczne, piekarniki, Kuchenki mikrofalowe, pralki, pralko-suszarki, elektryczne suszarki ubraniowe, chłodziarki-zamrażarki, zamrażarki, zmywarki;
- 99) **sprzęt biurowy** – znajdujące się w miejscu ubezpieczenia i wykorzystywane do pracy zarobkowej wykonywanej przez ubezpieczonego lub osobę bliską ubezpieczonego pozostającą z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym: komputery stacjonarne wraz z monitorami, komputery przenośne, drukarki, skanery, telefony stacjonarne, faksy, routery, aparaty fotograficzne, meble;
- 100) **sprzęt PC** – znajdujące się w miejscu ubezpieczenia i nie wykorzystywane do pracy zarobkowej: komputery stacjonarne wraz z monitorami, komputery przenośne, zainstalowane na komputerze stacjonarnym lub komputerze przenośnym oprogramowanie stanowiące systemy operacyjne;
- 101) **sprzęt RTV** – znajdujące się w miejscu ubezpieczenia i nie wykorzystywane do pracy zarobkowej urządzenia audio-video zasilane wyłącznie z sieci elektrycznej, których zasilanie z baterii lub akumulatora nie jest możliwe: odbiorniki telewizyjne, odtwarzacze, nagrywarki DVD, zestawy HI-FI;
- 102) **stałe elementy** – elementy wyposażenia znajdujące się wewnątrz mieszkania, domu, garażu, budynku niemieszkalnego lub budynku niemieszkalnego w stadium budowy, zamontowane lub wbudowane na stałe, w szczególności:
- a) meble wraz z zamontowanym w nich na stałe lub obudowanym tymi meblami sprzętem gospodarstwa domowego, w tym zmywarka, lodówka, piekarnikiem, pralka,
  - b) trwałe związane z podłożem: wykładziny ścian, podłóg, schodów, sufitów lub słupów,
  - c) kominki,
  - d) schody wewnętrzne, antresole,
  - e) tynki i powłoki malarskie,
  - f) podwieszane sufity,
  - g) wewnętrzne ścianki działowe dowolnej konstrukcji,
  - h) zamontowane na stałe: stolarka okienna i drzwiowa wraz z oszkleniami i zamknięciami, rolety, żaluzje,
  - i) kraty, czujki, sygnalizatory i inne elementy zabezpieczeń przeciwkradzieżowych i zabezpieczeń przeciwpożarowych,
  - j) instalacje,
  - k) urządzenia, osprzęt lub oprzyrządowanie instalacji, np. umywalki, zlewy, wanny, kabiny prysznicowe, brodziki, piece, grzejniki, podgrzewacze wody, gniazda wtyczkowe, włączniki,
  - l) lustra wmontowane w ścianach;
- za stałe elementy uważa się także:
- elementy wyposażenia znajdujące się wewnątrz mieszkania, domu, garażu, budynku niemieszkalnego lub budynku niemieszkalnego w stadium budowy, o których mowa w lit. a–l, które nie zostały jeszcze wbudowane lub zamontowane,
  - zewnętrzne: urządzenia klimatyzacyjne, urządzenia wentylacyjne, kraty, żaluzje, rolety, czujki, sygnalizatory, inne elementy zabezpieczeń przeciwkradzieżowych i zabezpieczeń przeciwpożarowych trwałe związanych z mieszkaniem, domem, garażem, budynkiem niemieszkalnym lub budynkiem niemieszkalnym w stadium budowy;
- 103) **stopień zużycia technicznego** – wskaźnik zużycia mienia, wynikający z okresu jego eksploatacji, trwałości zastosowanych materiałów, jakości wykonanych robót budowlanych, instalacyjnych lub elektrycznych, sposobu użytkowania oraz prowadzonej gospodarki remontowej lub wykonanych napraw;
- 104) **suma gwarancyjna** – w ubezpieczeniu OC określona w umowie ubezpieczenia kwota stanowiąca górną granicę odpowiedzialności PZU;
- 105) **suma ubezpieczenia** – w ubezpieczeniu nieruchomości, mienia ruchomego, szklanych przedmiotów od stłuczenia, ochrony prawnej, określona w umowie ubezpieczenia kwota stanowiąca górną granicę odpowiedzialności PZU; jeżeli umowa ubezpieczenia przewiduje limit odpowiedzialności z tytułu określonych szkód, wówczas limit ten stanowi górną granicę odpowiedzialności PZU z tytułu tych szkód;
- 106) **szkoda:**
- a) w ubezpieczeniu nieruchomości, mienia ruchomego lub szklanych przedmiotów od stłuczenia – szkoda rzeczowa,
  - b) w ubezpieczeniu OC – szkoda rzeczowa lub szkoda na osobie;
- 107) **szkoda całkowita** – naruszenie bądź zniszczenie elementów konstrukcyjnych budynku, w którym znajduje się ubezpieczone mieszkanie lub miejsce postojowe, w stopniu uniemożliwiający dalsze:
- a) zamieszkanie tego lokalu, bez zagrożenia dla życia lub zdrowia lokatorów,
  - b) korzystanie z tego miejsca zgodnie z jego przeznaczeniem,
- i nie dające się naprawić albo powodujące unicestwienie tego mieszkania lub miejsca postojowego;
- 108) **szkoda na osobie** – w ubezpieczeniu OC szkoda powstała wskutek śmierci, uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, w tym także utracenie korzyści poszkodowanego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie doznał uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia;
- 109) **szkoda rzeczowa** – szkoda powstała wskutek utraty, zniszczenia lub uszkodzenia rzeczy; w ubezpieczeniu OC oraz w odpowiedzialności, o której mowa w § 47, szkoda rzeczowa obejmuje także utraczone korzyści poszkodowanego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie nastąpiła utrata, zniszczenie lub uszkodzenie rzeczy;
- 110) **szpital** – podmiot leczniczy świadczący przy wykorzystaniu wykwalifikowanego zespołu lekarskiego i pielęgniarskiego całodobową opiekę nad chorymi w zakresie diagnostyki i leczenia; pojęcie to nie obejmuje domu opieki, hospicjum, zakładu opiekuńczo-leczniczego, ośrodka leczenia uzależnień, ośrodków sanatoryjnych i uzdrowiskowych, prewentoriów, szpitali sanatoryjnych;
- 111) **śnieg i lód** – naturalny opad w postaci śniegu lub lodu, oddziaływujący swoim ciężarem bezpośrednio na ubezpieczony przedmiot albo mogące spowodować przewrócenie się pod wpływem ich ciężaru drzew lub innych sąsiadujących obiektów na ubezpieczony przedmiot – powodując uszkodzenie lub zniszczenie ubezpieczonego przedmiotu;
- 112) **trwały uszczerbek na zdrowiu** – trwałe, nie rokujące poprawy uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia;
- 113) **trzęsienie ziemi** – naturalne, gwałtowne wstrząsy skorupy ziemskiej;
- 114) **ubezpieczający** – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, która zawarła umowę ubezpieczenia;
- 115) **ubezpieczony:**
- a) w ubezpieczeniu nieruchomości, mienia ruchomego, szklanych przedmiotów od stłuczenia – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, na rachunek której zawarte zostało to ubezpieczenie,
  - b) w ubezpieczeniu OC – osoba fizyczna, na rachunek której zawarte zostało to ubezpieczenie,
  - c) w ubezpieczeniu ochrony prawnej – osoba fizyczna, na rachunek której zawarte zostało to ubezpieczenie oraz jej osoby bliskie pozostające z nią we wspólnym gospodarstwie domowym i faktycznie zamieszkujące z nią w miejscu stanowiącym miejsce ubezpieczenia

dla zawartego ubezpieczenia nieruchomości lub ubezpieczenia mienia ruchomego,

- d) w ubezpieczeniu NNW – osoba fizyczna, na rachunek której zawarte zostało to ubezpieczenie, imiennie wskazana w umowie ubezpieczenia,
- e) w ubezpieczeniu Pomoc w Domu – osoba fizyczna, na rachunek której zawarte zostało to ubezpieczenie oraz jej osoby bliskie pozostające z nią we wspólnym gospodarstwie domowym i faktycznie zamieszkujące z nią w miejscu ubezpieczenia, w którym zaszedł wypadek ubezpieczeniowy objęty tym ubezpieczeniem;
- 116) **uderzenie pojazdu** – bezpośrednie uderzenie w ubezpieczonego przedmiot pojazdu mechanicznego lub szynowego, jego części lub przewożonego w nim ładunku;
- 117) **umowa direct** – umowa ubezpieczenia zawarta przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość drogą elektroniczną niebędąca umową przez infolinię;
- 118) **umowa przez infolinię** – umowa ubezpieczenia zawarta przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość za pośrednictwem infolinii PZU niebędąca umową direct;
- 119) **umowa ubezpieczenia** – umowa ubezpieczenia, do której zastosowanie mają OWU;
- 120) **unicestwienie** – całkowite zniszczenie mieszkania, miejsca postojowego, domu, garażu, budynku niemieszkalnego lub budynku niemieszkalnego w stadium budowy, budowli, obiektu specjalistycznego lub nagrobka cmentarnego w takim stopniu, że nie jest możliwa ich naprawa albo odbudowa, a jego odtworzenie wymaga usunięcia pozostałości i wzniesienia nowego mieszkania, miejsca postojowego, domu, garażu, budynku, budowli, obiektu specjalistycznego lub nagrobka cmentarnego;
- 121) **upadek statku powietrznego** – katastrofa lub przymusowe lądowanie samolotu silnikowego, bezsilnikowego lub innego obiektu latającego, a także upadek ich części lub przewożonego ładunku;
- 122) **upadek drzew lub masztów** – przewrócenie się drzew lub masztów lub oderwanie się i upadek ich części na ubezpieczony przedmiot; przez maszty należy rozumieć również słupy energetyczne, kominy, latarnie;
- 123) **uposażony** – osoba wskazana imiennie przez ubezpieczonego jako upoważniona do otrzymania należnego świadczenia z tytułu śmierci ubezpieczonego;
- 124) **uszkodzenie ciała** – uszkodzenie organu lub narządu ciała;
- 125) **wartość nowa** – wartość odpowiadająca kosztom przywrócenia mienia do stanu nowego, lecz nie ulepszonego:
- a) w przypadku mieszkania, miejsca postojowego, domu, garażu, budynku niemieszkalnego lub budynku niemieszkalnego w stadium budowy, budowli, obiektu specjalistycznego oraz nagrobka cmentarnego – wartość odpowiadająca kosztom naprawy lub odbudowy określona zgodnie z zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych, elektrycznych i instalacyjnych, stosowanych w budownictwie z uwzględnieniem dotychczasowej konstrukcji, wymiarów i standardu wykończenia, przy zastosowaniu takich samych lub najbardziej zbliżonych materiałów,
- b) w przypadku stałych elementów – wartość odpowiadająca kosztom naprawy lub odbudowy określona zgodnie z zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych, elektrycznych i instalacyjnych, stosowanych w budownictwie z uwzględnieniem dotychczasowej konstrukcji, wymiarów i standardu wykończenia, przy zastosowaniu takich samych lub najbardziej zbliżonych materiałów, lub nabycia (wytworzenia) nowego przedmiotu tego samego lub najbardziej zbliżonego rodzaju, tej samej lub najbardziej zbliżonej marki przy uwzględnieniu średnich cen obowiązujących na danym terenie oraz kosztów montażu,
- c) w przypadku ruchomości domowych – wartość odpowiadająca kosztom naprawy lub nabycia (wytworzenia) nowego przedmiotu tego samego lub najbardziej zbliżonego rodzaju, tej samej lub najbardziej zbliżonej marki przy uwzględnieniu średnich cen obowiązujących na danym terenie oraz kosztów montażu;
- 126) **wartość rynkowa mieszkania, miejsca postojowego** – wartość odpowiadająca iloczynowi powierzchni użytkowej mieszkania i średniej ceny rynkowej 1 m² w danej miejscowości lub dzielnicy miasta w odniesieniu do mieszkania o podobnych parametrach, standardzie wykończenia i porównywalnym stanie technicznym, z uwzględnieniem przynależnego do mieszkania miejsca postojowego; dla miejsca postojowego stanowiącego odrębną nieruchomość lub będącego przedmiotem spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu – wartość odpowiadająca średniej cenie rynkowej w danej miejscowości lub dzielnicy miasta dla miejsca postojowego o podobnych parametrach i porównywalnym stanie technicznym;
- 127) **wartość rzeczowyista** – wartość nowa pomniejszona o wartość stanowiącą iloczyn stopnia zużycia technicznego i wartości nowej;
- 128) **wiek budynku** – różnica pomiędzy rokiem, na który przypada określony w umowie ubezpieczenia pierwszy dzień okresu ubezpieczenia i rokiem budowy budynku, przy czym za rok budowy uważa się:
- a) w przypadku domu jednorodzinnego, domu wielorodzinnego, domu letniskowego, budynku niemieszkalnego – rok, w którym został dopuszczony po raz pierwszy do użytkowania na podstawie prawomocnej decyzji o pozwoleniu na użytkowanie lub prawomocnego zawiadomienia o zakończeniu budowy, a jeżeli rok wydania prawomocnej decyzji o pozwoleniu na użytkowanie lub rok prawomocnego zawiadomienia o zakończeniu budowy nie są znane, rok budowy określa się jako rok pierwszego zamieszkania domu jednorodzinnego, domu wielorodzinnego lub rozpoczęcia użytkowania domu letniskowego lub budynku niemieszkalnego,
- b) w przypadku będących w stadium budowy polegającej na rozbudowie lub nadbudowie: domu jednorodzinnego, domu wielorodzinnego, domu letniskowego lub budynku niemieszkalnego – rok, w którym budynek ten został dopuszczony po raz pierwszy do użytkowania na podstawie prawomocnej decyzji o pozwoleniu na użytkowanie lub prawomocnego zawiadomienia o zakończeniu budowy, a jeżeli rok wydania prawomocnej decyzji o pozwoleniu na użytkowanie lub rok prawomocnego zawiadomienia o zakończeniu budowy nie są znane, rok budowy określa się jako rok pierwszego zamieszkania tego budynku;
- 129) **wycynowe uprawianie sportu** – uprawianie dyscyplin sportowych polegające na regularnym uczestniczeniu w treningach, przy jednoczesnym udziale w zawodach lub imprezach sportowych lub obozach kondycyjnych lub szkoleniowych w celu uzyskania w drodze współzawodnictwa sportowego maksymalnych wyników sportowych; obejmuje również zawodowe uprawianie sportu;
- 130) **wypadek ubezpieczeniowy**:
- a) w ubezpieczeniu nieruchomości:
- w wariancie Od Wszystkich Ryzyk – niezależnie od woli ubezpieczonego zdarzenie przyszłe i niepewne o charakterze nagłym, określone w § 7 i § 8 ust. 2, w wyniku którego zostaje wyrządzona szkoda objęta zakresem ubezpieczenia,
  - w wariancie Uniwersalnym – niezależnie od woli ubezpieczonego zdarzenie przyszłe i niepewne o charakterze nagłym, określone w § 8, w wyniku którego zostaje wyrządzona szkoda objęta zakresem ubezpieczenia,
- b) w ubezpieczeniu mienia ruchomego:
- w wariancie Od Wszystkich Ryzyk – niezależnie od woli ubezpieczonego lub osoby bliskiej

- ubezpieczonego pozostającej z nim we wspólnym gospodarstwie domowym zdarzenie przyszłe i niepewne o charakterze nagłym, określone w § 23, w wyniku którego zostaje wyrządzona szkoda objęta zakresem ubezpieczenia,
- w wariantcie Uniwersalnym – niezależnie od woli ubezpieczonego lub osoby bliskiej ubezpieczonego wyrządzona szkoda objęta zakresem ubezpieczenia,
  - w wariantcie Standardowym – niezależnie od woli ubezpieczonego lub osoby bliskiej ubezpieczonego pozostającej z nim we wspólnym gospodarstwie domowym zdarzenie przyszłe i niepewne o charakterze nagłym, określone w § 24, w wyniku którego zostaje wyrządzona szkoda objęta zakresem ubezpieczenia,
- c) w ubezpieczeniu szklanych przedmiotów od stłuczenia – niezależnie od woli ubezpieczonego zdarzenie przyszłe i niepewne o charakterze nagłym, określone w § 42 ust. 1, w wyniku którego zostaje wyrządzona szkoda objęta zakresem ubezpieczenia,
- d) w ubezpieczeniu OC – działanie lub zaniechanie, w wyniku którego zostaje wyrządzona szkoda objęta zakresem ubezpieczenia,
- e) w ubezpieczeniu ochrony prawnej:
- w przypadku dochodzenia przez ubezpieczonego roszczeń odszkodowawczych z tytułu czynów niedozwolonych – pierwsze zdarzenie powodujące szkodę ubezpieczonego,
  - w przypadku obrony ubezpieczonego w zakresie prawa karnego i wykroczeń – pierwsze faktyczne lub domniemane naruszenie prawa karnego lub wykroczeń przez ubezpieczonego,
  - w przypadku ochrony interesów prawnych ubezpieczonego w zakresie prawa administracyjnego:
    - w przypadku postępowań administracyjnych wszczynanych na wniosek strony – pierwsze zdarzenie powodujące konieczność wszczęcia postępowania administracyjnego,
    - w przypadku postępowań administracyjnych wszczynanych z urzędu – moment wszczęcia postępowania administracyjnego,
  - w przypadku sporów wynikających z umów innych niż dochodzenie roszczeń z tytułu gwarancji lub rękojmi – pierwsze naruszenie postanowień umowy powodujące konieczność ochrony interesu prawnego ubezpieczonego,
  - w przypadku ochrony interesów prawnych ubezpieczonego w zakresie dochodzenia roszczeń z tytułu gwarancji lub rękojmi – moment ujawnienia się wady,
  - w przypadku ochrony interesów prawnych ubezpieczonego w zakresie prawa pracy i ubezpieczeń społecznych – pierwsze zdarzenie, którego następstwem jest powstanie wobec ubezpieczonego lub dla ubezpieczonego roszczenia w zakresie prawa pracy lub ubezpieczeń społecznych,
  - w pozostałym zakresie ochrony – pierwsze zdarzenie, w wyniku którego powstała konieczność ochrony interesów prawnych ubezpieczonego,
- przy czym kilka zdarzeń lub naruszeń, o których mowa w tiretach poprzedzających, które powodują konieczność ochrony interesu prawnego ubezpieczonego i pozostają ze sobą w związku przyczynowo-skutkowym stanowi jeden wypadek ubezpieczeniowy i w takim przypadku za chwilę zajścia wypadku ubezpieczeniowego uważa się zajście pierwszego z tych zdarzeń lub zaistnienie pierwszego z tych naruszeń,
- f) w ubezpieczeniu NNW – nieszczęśliwy wypadek, krwotok śródczaszkowy, zawał serca, doznanie obrażeń ciała
- w wyniku ataku epilepsji lub omdlenia o nieustalonej przyczynie,
- g) w ubezpieczeniu Pomoc w Domu – awaria drzwi zewnętrznych, awaria instalacji, zdarzenie losowe, przepięcie, dewastacja, kradzież z włamaniem, nagłe zachorowanie na terytorium RP, nieszczęśliwy wypadek zaistniały na terytorium RP, nagłe pojawienie się w miejscu ubezpieczenia karaluchów, prusaków, myszy lub szczurów, pojawienie się gniazd os lub szerszeni, awaria sprzętu RTV, AGD lub PC;
- 531) **zabezpieczenia przeciwkradzieżowe:**
- a) **alarm** – elektroniczny system wizualno-dźwiękowy o działaniu lokalnym lub z powiadomieniem stałego adresata alarmu: ubezpieczonego lub osoby wyznaczonej przez ubezpieczonego jako odpowiedzialnej za odbiór sygnału alarmu i podjęcie działań interwencyjnych,
  - b) **dozór bezpośredni posesji** – całonocny dozór posesji, na której znajduje się dom jednorodzinny, przez agencję ochrony mienia lub pracownika zatrudnionego przez ubezpieczonego,
  - c) **drzwi antywłamaniowe** – drzwi posiadające w chwili zakupu atest potwierdzający ich zwiększoną odporność na włamanie,
  - d) **kraty** – kraty zamontowane na oknach, drzwiach balkonowych, tarasowych lub innych częściach oszklonych mieszkania, domu jednorodzinnego lub domu letniskowego,
  - e) **monitoring** – system antywłamaniowy wywołujący alarm w jednostce policji lub agencji ochrony mienia i zapewniający dojazd na miejsce zdarzenia w czasie nie dłuższym niż 15 minut od momentu odebrania zgłoszenia przez jednostkę policji lub agencję ochrony mienia,
  - f) **okna atestowane** – okna, przeszklone drzwi balkonowe lub tarasowe, posiadające w chwili zakupu atest potwierdzający ich zwiększoną odporność na włamanie,
  - g) **rolety antywłamaniowe** – żaluzje zamontowane na oknach, drzwiach balkonowych, tarasowych lub innych częściach oszklonych,
  - h) **stały nadzór kompleksu działek rekreacyjnych** – strzeżony 24 godziny na dobę przez agencję ochrony mienia, wydzielony i ogrodzony obszar gruntu, w skład którego wchodzi działka rekreacyjna, na której znajduje się ubezpieczone mienie ruchome,
  - i) **zamek atestowany** – zamek lub wkładka w drzwiach zewnętrznych prowadzących do mieszkania, domu jednorodzinnego, domu letniskowego, posiadające w chwili zakupu atest potwierdzający ich zwiększoną odporność na włamanie;
- 532) **zakażenie** – wnikięcie do organizmu i rozwój w nim żywego biologicznego czynnika chorobotwórczego;
- 533) **zalanie** – bezpośrednie działanie pary, wody lub innych cieczy, polegające na:
- a) spowodowanym awarią instalacji wydostaniu się pary, wody lub innych cieczy z pompy wodnej, instalacji wodnej, kanalizacyjnej lub centralnego ogrzewania, znajdującej się wewnątrz mieszkania, domu, garażu, budynku niemieszkalnego, budynku niemieszkalnego w stadium budowy, budowli lub obiektu specjalistycznego, lub poza nimi,
  - b) cofnięciu się wody lub ścieków z instalacji kanalizacyjnej usytuowanej wewnątrz mieszkania, domu, garażu, budynku niemieszkalnego, budynku niemieszkalnego w stadium budowy lub budowli, lub poza nimi,
  - c) zalaniu wodą pochodzącą z urządzeń domowych, uszkodzonego akwarium lub łózka wodnego, znajdujących się wewnątrz mieszkania, domu, garażu, budynku niemieszkalnego lub budynku niemieszkalnego w stadium budowy,
  - d) nieumyślnym pozostawieniu otwartych kranów lub innych zaworów zamontowanych na instalacji wewnątrz

mieszkania, domu, garażu, budynku niemieszkalnego, budynku niemieszkalnego w stadium budowy, budowli lub obiektu specjalistycznego, lub poza nimi,
e) zalaniu wodą lub inną cieczą pochodzącą spoza miejsca ubezpieczenia przez osoby trzecie;

- 134) **zamek mechaniczno-elektroniczny** – zamek, którego uruchamianie następuje przy zastosowaniu systemu elektronicznego;
- 135) **zamek wielopunktowy** – zamek powodujący ryglowanie skrzydła drzwi w ościeżnicy w kilku odległych od siebie miejscach;
- 136) **zamek wielozastawkowy** – zamek posiadający przy najmniej dwie ruchome zastawki służące do blokowania zasuwki zamka; ilość zastawek w zamku można ustalić na podstawie nacięć profilowanych w kluczu;
- 137) **zapadanie się ziemi** – obniżenie terenu z powodu zawałenia się naturalnych, podziemnych, pustych przestrzeni w gruncie;
- 138) **zawał serca** – martwica części mięśnia sercowego spowodowana nagłym zmniejszeniem dopływu krwi do tej części mięśnia sercowego;
- 139) **zdarzenia losowe:**
- ogień,
  - piorun,
  - eksplozja,
  - upadek statku powietrznego,
  - dym i sadza,
  - opad,
  - powódź,
  - śnieg i lód,
  - grad,
  - huragan,
  - zalanie,
  - osuwanie się ziemi,
  - zapadanie się ziemi,
  - lawina,
  - uderzenie pojazdu,
  - upadek drzew lub masztów,
  - trzęsienie ziemi,
  - huk ponaddwukątkowy;
- 140) **zwierzęta domowe** – udomowione: psy, koty, chomiki, świnki morskie, papugi, kanarki, żółwie, ryby akwariowe, fretki, szynszyle, myszokoczkki, myszy, szczury, króliki, z wyłączeniem trzymanyh w celach hodowlanych lub handlowych.

ROZDZIAŁ 3

UBEZPIECZENIE NIERUCHOMOŚCI

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 3

1. Z zastrzeżeniem ust. 4–9 i § 4, przedmiotem ubezpieczenia nieruchomości mogą być znajdujące się na terytorium RP i będące przedmiotem prawa własności (współwłasności) ubezpieczonego albo przysługującego ubezpieczonemu spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu albo prawa do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej:
- mieszkanie;
  - dom jednorodzinny;
  - dom wielorodzinny;
  - dom letniskowy;
  - dom jednorodzinny w stadium budowy;
  - dom wielorodzinny w stadium budowy;
  - dom letniskowy w stadium budowy;
  - garaż;
  - budynek niemieszkalny;
  - budynek niemieszkalny w stadium budowy;
  - budowla;
  - obiekt specjalistyczny;
  - nagrobek cmentarny.

2. PZU może zawrzeć umowę ubezpieczenia mieszkania, domu jednorodzinnego, domu wielorodzinnego, domu letniskowego, garażu (z wyłączeniem garażu w stadium budowy) lub budynku niemieszkalnego, jeżeli to mieszkanie, dom lub budynek spełnia łącznie następujące warunki:

- ściany, podłogi, stropy lub dachy są tak zamocowane i osadzone, że nie jest możliwe ich zdemontowanie, bez równoczesnego uszkodzenia lub zniszczenia tych elementów;
  - wszelkie otwory w ścianach, stropach, podłogach lub dachach są zamykane w taki sposób, że nie jest możliwy dostęp do wnętrza osób trzecich bez użycia siły lub narzędzi;
  - okna, drzwi balkonowe lub tarasowe są tak umocowane, osadzone i są tak zamykane, że ich wyłamanie lub wyważenie nie jest możliwe bez pozostawienia śladów stanowiących dowód użycia siły lub narzędzi;
  - drzwi zewnętrzne do mieszkania, domu jednorodzinnego lub domu letniskowego są zamykane na co najmniej jeden zamek, z tym że drzwi zewnętrzne do domu wielorodzinnego nie muszą być zamykane na zamek;
  - drzwi zewnętrzne do pomieszczenia gospodarczego lub pomieszczenia garażowego są zamykane na co najmniej jeden zamek lub kłódkę;
  - drzwi zewnętrzne do garażu, budynku niemieszkalnego są zamykane na co najmniej jeden zamek lub kłódkę, z wyjątkiem garaży lub budynków niemieszkalnych znajdujących się na tej samej posesji, co ubezpieczony dom jednorodzinny lub dom wielorodzinny, w przypadku których ich drzwi zewnętrzne są zamykane na zamknięcie w postaci rygla, skobla lub zasuwki; za równorzędne zamknięcie drzwi zewnętrznych do garażu uznaje się także elektroniczny system zamykania bramy.
3. PZU może zawrzeć umowę ubezpieczenia nagrobka cmentarnego, jeżeli spełnia on łącznie następujące warunki:
- plyta pozioma nagrobka cmentarnego jest przytwierdzona do cokołu w taki sposób, że jej zdemontowanie nie jest możliwe bez pozostawienia śladów stanowiących dowód użycia siły lub narzędzi;
  - plyta pionowa nagrobka cmentarnego jest przytwierdzona w taki sposób, że jej zdemontowanie nie jest możliwe bez pozostawienia śladów stanowiących dowód użycia siły lub narzędzi;
  - tablica napisowa, lityry, rzeźba nagrobna lub inne elementy ozdobne, przytwierdzone są na stałe do płyty poziomej lub pionowej nagrobka cmentarnego.
4. Przedmiotem ubezpieczenia może być także mieszkanie, dom jednorodzinny lub dom wielorodzinny, w którego części prowadzona jest działalność gospodarcza przez ubezpieczonego lub osobę bliską ubezpieczonego pozostającą z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym.
5. Znajdujący się na posesji garaż, budynek niemieszkalny lub budynek niemieszkalny w stadium budowy, może być ubezpieczony wyłącznie w przypadku, gdy umowa ubezpieczenia zawierana jest również w zakresie ubezpieczenia mieszkania lub znajdującego się na tej samej posesji co ten budynek lub garaż, domu jednorodzinnego, domu wielorodzinnego, domu jednorodzinnego w stadium budowy lub domu wielorodzinnego w stadium budowy albo PZU wiąże już umowa ubezpieczenia w tym zakresie.
6. Znajdujący się na działce rekreacyjnej budynek niemieszkalny lub budynek niemieszkalny w stadium budowy, może być ubezpieczony wyłącznie w przypadku, gdy umowa ubezpieczenia zawierana jest również w zakresie ubezpieczenia znajdującego się na tej działce co ten budynek, domu letniskowego lub domu letniskowego w stadium budowy albo PZU wiąże już umowa ubezpieczenia w tym zakresie.
7. Budowla może być ubezpieczona wyłącznie w przypadku, gdy umowa ubezpieczenia zawierana jest również w zakresie ubezpieczenia znajdującego się na tej posesji lub działce rekreacyjnej, co ta budowla, domu jednorodzinnego, domu wielorodzinnego lub domu letniskowego albo PZU wiąże już umowa ubezpieczenia w tym zakresie.

8. Obiekt specjalistyczny może być ubezpieczony wyłącznie w przypadku, gdy umowa ubezpieczenia zawierana jest również w zakresie ubezpieczenia znajdującego się na tej posesji, co ten obiekt specjalistyczny, domu jednorodzinnego albo PZU wiąże już umowa ubezpieczenia w tym zakresie.
9. W przypadku ubezpieczenia będących w stadium budowy: domu jednorodzinnego, domu wielorodzinnego, domu letniskowego, garażu lub budynku niemieszkalnego, ochroną ubezpieczeniową objęte są również składowane na terenie posesji lub działki rekreacyjnej, na której znajduje się ten dom, garaż lub budynek, materiały budowlane, instalacyjne lub elektryczne, przeznaczone do wbudowania lub zamontowania w tym domu, garażu lub budynku.

§ 4

1. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte:
- 1) inny obiekt w stadium budowy;
  - 2) wykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej: dom jednorodzinny w stadium budowy, dom letniskowy, dom letniskowy w stadium budowy, dom wielorodzinny w stadium budowy, garaż, budynek niemieszkalny, budynek niemieszkalny w stadium budowy, budowla, obiekt specjalistyczny;
  - 3) ule w ilości powyżej 5 sztuk;
  - 4) panele fotowoltaiczne o mocy przekraczającej 5 kW;
  - 5) namiot, hala namiotowa, np. służące do ochrony kortu lub do ochrony ujeżdżalni koni;
  - 6) przeznaczone do rozbiórki: dom, garaż, budynek niemieszkalny, budynek niemieszkalny w stadium budowy, budowla, obiekt specjalistyczny;
  - 7) mieszkanie znajdujące się w budynku przeznaczonym do rozbiórki.
2. Na wniosek ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, ochroną ubezpieczeniową mogą być objęte:
- 1) mieszkanie, dom jednorodzinny, dom wielorodzinny, w którym prowadzona jest działalność gospodarcza przez osobę inną niż ubezpieczony lub osoba bliska ubezpieczonego pozostająca z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym;
  - 2) budynek niemieszkalny, w którym prowadzona jest działalność gospodarcza;

- 3) rośliny ogrodowe.

ZWROT KOSZTÓW

§ 5

1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego PZU pokrywa poniesione przez ubezpieczonego lub osobę bliską ubezpieczonego pozostającą z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym, koszty:
- 1) poszukiwania przyczyny zalania – wyłącznie w ubezpieczeniu mieszkania, domu, garażu, budynku niemieszkalnego, budynku niemieszkalnego w stadium budowy, budowli, obejmującego zakresem szkody powstałe w następstwie zalania; koszty te pokrywane są także w razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego objętego ubezpieczeniem OC, jeżeli w dniu zajścia wypadku ubezpieczeniowego w ramach tej samej umowy ubezpieczenia ochroną objęte jest mieszkanie, dom, garaż, budynek niemieszkalny lub budynek niemieszkalny w stadium budowy, w zakresie szkód powstałych w następstwie zalania oraz odpowiedzialność cywilna w życiu prywatnym;
  - 2) utraty wody – wyłącznie w ubezpieczeniu mieszkania, domu jednorodzinnego, domu wielorodzinnego, o ile PZU ponosi odpowiedzialność za szkody powstałe w następstwie zalania, które to zalanie zostało spowodowane awarią instalacji wodnej lub centralnego ogrzewania;
  - 3) uprzątnięcia miejsca ubezpieczenia po zaistnieniu szkody;
  - 4) naprawy uszkodzonych lub zniszczonych zabezpieczeń przeciwkradzieżowych – wyłącznie w przypadku rozszerzenia odpowiedzialności PZU o szkody powstałe w następstwie kradzieży z włamaniem stałych elementów mieszkania, domu jednorodzinnego lub domu letniskowego, o którym mowa w § 9 ust. 2.
2. Z zastrzeżeniem ust. 3, PZU zwraca koszty do limitów określonych w poniższej tabeli:

Poz.	Rodzaj kosztu	Limity odpowiedzialności
1	poszukiwania przyczyny zalania	w granicach sumy ubezpieczenia mieszkania, domu, garażu, budynku niemieszkalnego, budynku niemieszkalnego w stadium budowy, budowli
2	utrata wody	w granicach sumy ubezpieczenia mieszkania, domu jednorodzinnego, domu wielorodzinnego, nie więcej niż 3 000 zł
3	uprzątnięcia miejsca ubezpieczenia po zaistnieniu szkody	w granicach sumy ubezpieczenia mieszkania, domu, garażu, budynku niemieszkalnego, budynku niemieszkalnego w stadium budowy, budowli, obiektu specjalistycznego, nagrobka cmentarnego, nie więcej niż 5% tej sumy ubezpieczenia
4	naprawy uszkodzonych lub zniszczonych zabezpieczeń przeciwkradzieżowych	w granicach sumy ubezpieczenia stałych elementów mieszkania lub domu jednorodzinnego ubezpieczonych od kradzieży z włamaniem; w granicach 10% sumy ubezpieczenia stałych elementów domu letniskowego ubezpieczonych od kradzieży z włamaniem

3. W przypadku określonym w pozycji 3 tabeli określonej w ust. 2, jeżeli koszty uprzątnięcia miejsca ubezpieczenia po zaistnieniu szkody dotyczą mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego i jednocześnie nie jest możliwe ich przyporządkowanie do danej części mienia, PZU pokrywa poniesione koszty w takiej proporcji, w jakiej pozostaje wartość mienia ubezpieczonego do łącznej wartości mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego. Jeżeli ustalenie proporcji nie jest możliwe, PZU pokrywa 50% poniesionych kosztów.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 6

1. Z zastrzeżeniem ust. 2–5, nieruchomości mogą zostać ubezpieczone w jednym z następujących wariantów, w zależności od wyboru ubezpieczającego:

- 1) Od Wszystkich Ryzyk albo
- 2) Uniwersalnym.
- 3) W wariancie Od Wszystkich Ryzyk nie mogą być ubezpieczone obiekty specjalistyczne.
- 4) Wszystkie przedmioty ubezpieczenia znajdujące się w tym samym miejscu ubezpieczenia muszą zostać ubezpieczone w tym samym wariancie, z zastrzeżeniem ust. 2.
4. Jeżeli ruchomości domowe lub stałe elementy, dla których miejscem ubezpieczenia jest mieszkanie, dom jednorodzinny lub dom letniskowy zostały ubezpieczone w wariancie Od Wszystkich Ryzyk, wtedy to mieszkanie lub ten dom jest ubezpieczony w wariancie Od Wszystkich Ryzyk.
5. Jeżeli ruchomości domowe lub stałe elementy, dla których miejscem ubezpieczenia jest mieszkanie, dom jednorodzinny lub dom letniskowy zostały ubezpieczone w wariancie Uniwersalnym albo Standardowym, wtedy to mieszkanie lub ten dom jest ubezpieczony w wariancie Uniwersalnym.

§ 7

Z zastrzeżeniem § 9–§ 12 oraz § 82, w wariancie Od Wszystkich Ryzyk PZU odpowiada za szkody powstałe wskutek zajścia wypadku ubezpieczeniowego w okresie ubezpieczenia.

§ 8

1. Z zastrzeżeniem § 9–§ 11 oraz § 82, w wariancie Uniwersalnym PZU odpowiada za szkody powstałe w okresie ubezpieczenia w następnym:

- 1) w ubezpieczeniu mieszkania, domu jednorodzinnego, domu jednorodzinnego w stadium budowy, domu wielorodzinnego, garażu, budynku niemieszkalnego lub budowli znajdujących się na posesji:
    - a) zdarzeń losowych,
    - b) przejęcia,
    - c) dewastacji,
    - d) akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym, o którym mowa w lit. a–c;
  - 2) w ubezpieczeniu domu letniskowego, budynku niemieszkalnego lub budowli znajdujących się na działce rekreacyjnej:
    - a) zdarzeń losowych,
    - b) przejęcia,
    - c) akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym, o którym mowa w lit. a–b;
  - 3) w ubezpieczeniu będącego w stadium budowy: domu wielorodzinnego, domu letniskowego, budynku niemieszkalnego:
    - a) zdarzeń losowych,
    - b) przejęcia,
    - c) akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym, o którym mowa w lit. a–b;
  - 4) w ubezpieczeniu obiektu specjalistycznego:
    - a) zdarzeń losowych,
    - b) akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym, o którym mowa w lit. a;
  - 5) w ubezpieczeniu nagrobka cmentarnego:
    - a) zdarzeń losowych,
    - b) kradzieży z włamaniem,
    - c) dewastacji,
    - d) akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym, o którym mowa w lit. a–c.
2. W wariancie Od Wszystkich Ryzyk i w wariancie Uniwersalnym, w ubezpieczeniu mieszkania, domu jednorodzinnego, domu letniskowego, PZU odpowiada również za szkody wyrządzone wskutek rażącego niedbalstwa ubezpieczającego, ubezpieczonego lub osoby, której ubezpieczony powierzył pieczę nad ubezpieczonym mieniem, jeśli szkoda powstała w następnym pozostawienia:
- 1) włączonego do sieci elektrycznej: żelazka, prostownicy, lokówki, suszarki do włosów, grzejnika elektrycznego, termowentylatora, kuchenki elektrycznej, tostera, frytkownicy, grilla elektrycznego;
  - 2) na wolnym ogniu, palniku, włączonej kuchenki elektrycznej, włączonej płyty kuchennej elektrycznej lub indukcyjnej: naczyń służących do podgrzewania wody lub posiłków;
  - 3) niewygaszonego kominka.

§ 9

1. Na wniosek ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej odpowiedzialność PZU w wariancie Od Wszystkich Ryzyk albo w wariancie Uniwersalnym może być rozszerzona o szkody powstałe w następnym:

- 1) dewastacji domu letniskowego;
- 2) dewastacji znajdującego się na działce rekreacyjnej: budynku niemieszkalnego, budowli;
- 3) aktów terroryzmu;
- 4) kradzieży z włamaniem elementów zewnętrznych znajdujących się na zewnątrz: mieszkania, domu, budynku niemieszkalnego lub budynku niemieszkalnego w stadium budowy;
- 5) kradzieży z włamaniem budowli lub jej elementów, w tym siłowników i napędów bramy.

2. Na wniosek ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej odpowiedzialność PZU w wariancie Od Wszystkich Ryzyk w ubezpieczeniu mieszkania, domu jednorodzinnego, domu letniskowego, może zostać rozszerzona o szkody powstałe w następstwie kradzieży z włamaniem stałych elementów mieszkania, domu jednorodzinnego, domu letniskowego, o ile mieszkanie, dom jednorodzinny, dom letniskowy, spełniają warunki określone w § 37 ust. 2, 4 i 6.

§ 10

Na wniosek ubezpieczającego, z zakresu ubezpieczenia mieszkania, domu, garażu, budynku niemieszkalnego lub budynku niemieszkalnego w stadium budowy, w wariancie Od Wszystkich Ryzyk albo w wariancie Uniwersalnym mogą zostać wyłączone szkody powstałe w następstwie zalania.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 11

1. PZU nie odpowiada za szkody powstałe w następnym:

- 1) błędów konstrukcyjnych, jeżeli ubezpieczony: dom, garaż, budynek niemieszkalny, budynek niemieszkalny w stadium budowy został:
  - a) zbudowany, rozbudowany, nadbudowany lub przebudowany bez projektu wykonanego przez uprawnionego specjalistę,
  - b) zbudowany, rozbudowany, nadbudowany lub przebudowany niezgodnie z projektem wykonanym przez uprawnionego specjalistę, o ile ubezpieczający lub ubezpieczony o tym wiedział lub przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć,
- 2) prowadzenia prac budowlanych bez ich zgłoszenia odpowiedniemu organowi, bez uzyskania pozwolenia lub bez projektu wykonanego przez uprawnionego specjalistę, o ile takie zgłoszenie, pozwolenie lub projekt są wymagane przepisami prawa, chyba że brak zgłoszenia, brak pozwolenia lub brak projektu nie miały wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego;
- 3) niewykonania określonych przepisami prawa przeglądów technicznych lub kontroli okresowych mieszkania, domu, garażu, budynku niemieszkalnego, budynku niemieszkalnego w stadium budowy, budowli, obiektu specjalistycznego, jeżeli obowiązki ich wykonywania spoczywał na ubezpieczającym, ubezpieczonym, osobie bliskiej ubezpieczonego pozostającej z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym lub osobie, której ubezpieczony powierzył pieczę nad ubezpieczonym mieniem, chyba że niedopełnienie tych obowiązków nie miało wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego;
- 4) zawiłocenia lub zagrzybienia pomieszczenia, chyba że to zawiłocenie lub zagrzybienie nastąpiło wskutek: zalania, opadu, powodzi;
- 5) przenikania wód podziemnych, chyba że przenikanie to nastąpiło wskutek powodzi, deszczu o współczynniku wydajności co najmniej 4 ustalonym przez IMGW; w przypadku braku możliwości uzyskania opinii IMGW wystąpienie deszczu o współczynniku wydajności co najmniej 4 stwierdza się na podstawie stanu faktycznego i rozmiaru szkód w miejscu ich powstania lub w bezpośrednim sąsiedztwie;
- 6) pęknięcia rur lub osprzętu instalacji w wyniku zamrznięcia wody lub innej cieczy spowodowanego nieutrzymaniem właściwej temperatury w pomieszczeniach, jeżeli obowiązek utrzymywania właściwej temperatury w pomieszczeniach należał do ubezpieczającego, ubezpieczonego, osoby bliskiej ubezpieczonego pozostającej z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym lub osoby, której ubezpieczony powierzył pieczę nad ubezpieczonym mieniem, chyba że niedopełnienie tego obowiązku nie miało wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego;
- 7) przemarzania elementów konstrukcyjnych domu, garażu, budynku niemieszkalnego, budynku niemieszkalnego w stadium budowy, budowli;

- 8) zalania wskutek opadu:
- a) poprzez niezamknięte, nieszczelne lub niezabezpieczone okna, drzwi lub inne otwory, jeżeli obowiązek ich zamknięcia, uszczelnienia lub zabezpieczenia należał do ubezpieczającego, ubezpieczonego, osoby bliskiej ubezpieczonego pozostającej z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym lub osoby, której ubezpieczony powierzył pieczęć nad ubezpieczonym mieniem, chyba że niedopełnienie tego obowiązku nie miało wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego,
  - b) poprzez niekonserwowane lub nienależyte konserwowane: dach, ściany, balkony, tarasy lub okna, jeżeli obowiązek ich konserwacji należał do ubezpieczającego, ubezpieczonego, osoby bliskiej ubezpieczonego pozostającej z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym, chyba że niedopełnienie tego obowiązku nie miało wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego;
- 9) zapadania się ziemi powstałego w związku z prowadzonymi robotami ziemnymi;
- 10) huraganu, śniegu i lodu – w odniesieniu do tunelu foliowego;
- 11) pokrycia przedmiotu ubezpieczenia graffiti, chyba że szkoda powstała w mieszkaniu lub domu jednorodzinnym, ubezpieczonym w wariancie Od Wszystkich Ryzyk;
- 12) zabrudzenia, odbarwienia, odspojenia lub zagrzybienia tynków zewnętrznych lub elewacji na skutek opadu lub obłania wodą lub inną cieczą w następstwie ruchu pojazdów;
- 13) upadku drzewa w wyniku jego wycięcia lub przycinania przez ubezpieczającego, ubezpieczonego lub osobę bliską ubezpieczonego pozostającą z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym, bez pozwolenia, o ile takie pozwolenie jest wymagane przepisami prawa;
- 14) upadku masztu spowodowanego jego niekonserwowaniem lub jego nienależytym konserwowaniem, jeżeli obowiązek jego konserwacji należał do ubezpieczającego, ubezpieczonego lub osoby bliskiej ubezpieczonego pozostającej z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym, chyba że niedopełnienie tego obowiązku nie miało wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego;
- 15) dymu i sadzy, zapadania się ziemi, osuwania się ziemi – w odniesieniu do nagrobka cmentarnego;
- 16) nie zabezpieczenia – z winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa ubezpieczającego, ubezpieczonego, osoby bliskiej ubezpieczonego pozostającej z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym lub osoby, której ubezpieczony powierzył pieczęć nad ubezpieczonym mieniem – ubezpieczonego mieszkańca, domu jednorodzinnego, domu wielorodzinnego, domu letniskowego, garażu (z wylaczeniem garażu w stadium budowy) lub budynku niemieszkalnego, w sposób określony w § 3 ust. 2, w tym nie zamknięcia otworów i drzwi, jeżeli obowiązek takiego zabezpieczenia należał do tych osób, chyba że nie miało to wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego i chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłała odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności;
- 17) kradzieży z włamaniem w odniesieniu do nagrobka cmentarnego, jeżeli z winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa ubezpieczającego lub ubezpieczonego nagrobek cmentarny nie spełniał wymogów określonych w § 3 ust. 3, chyba że nie miało to wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego i chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłała odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności.
2. Ponadto PZU nie odpowiada za szkody wyrządzone przez ubezpieczonego, osobę bliską ubezpieczonego pozostającą z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym lub osobę, której ubezpieczony powierzył pieczęć nad ubezpieczonym mieniem, pozostające w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych, nowych substancji psychoaktywnych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii, chyba że nie miało to wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego.

3. Fakt znajdowania się w stanie nietrzeźwości lub fakt znajdowania się pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych, nowych substancji psychoaktywnych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii, ocenia się według przepisów prawa obowiązujących w dniu zajścia wypadku ubezpieczeniowego.

§ 12

1. W wariancie Od Wszystkich Ryzyk, niezależnie od wyłączeń, o których mowa w § 11, PZU nie odpowiada także za szkody powstałe w następstwie:
- 1) prac budowlanych, montażowych, demontażowych lub instalacyjnych, prowadzonych wewnątrz ubezpieczonego: mieszkania, domu, garażu, budynku niemieszkalnego, budynku niemieszkalnego w stadium budowy lub budowli, chyba że następstwem tych prac jest ogień, eksplozja, dym lub sadza, zalanie, przepięcie, uderzenie pojazdu;
  - 2) działania owadów, pleśni, grzybow, wewnętrznego rozkładu lub naturalnych procesów zachodzących w przedmiocie ubezpieczenia, chyba że następstwem tego działania, wewnętrznego rozkładu lub naturalnych procesów jest ogień, eksplozja, dym lub sadza, zalanie;
  - 3) działania zwierząt, w tym ptaków, polegające na zabrudzeniu przedmiotu ubezpieczenia;
  - 4) działania roślin lub zwierząt należących do ubezpieczającego, ubezpieczonego lub osób bliskich ubezpieczonego pozostających z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym, chyba że następstwem tego działania jest ogień, eksplozja, dym lub sadza, zalanie, przepięcie;
  - 5) naturalnego osiadania domu lub budynku, chyba że następstwem tego osiadania jest ogień, eksplozja, dym lub sadza, zalanie, przepięcie;
  - 6) wibracji lub drgań, spowodowanych ruchem pojazdów lądowych, podziemnych lub powietrznych, chyba że wibracje lub drgania powstały w następstwie huku ponaddzwiękowego;
  - 7) eksploatacji lub zużycia, w wyniku których przedmiot ubezpieczenia uległ: zawałeni, zabrudzeniu, odbarwieniu, odkształceniu, deformacji, ścieraniu, zarysowaniu, wyszczerbieniu, odspojeniu, rozdarciu, korozji lub utlenieniu, chyba że następstwem eksploatacji lub zużycia jest zdarzenie losowe, przepięcie, akcja ratownicza prowadzona w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym;
  - 8) rozlania lub wylania wody lub innej cieczy, spowodowanego przez człowieka, chyba że szkoda powstała w następstwie zalania, z zastrzeżeniem § 10, lub następstwem tego rozlania lub wylania jest dewastacja lub przepięcie;
  - 9) zadymienia lub sadzy powstałych w czasie przygotowywania posiłków, chyba że szkoda powstała w czasie przygotowywania posiłków w następstwie ognia, eksplozji, przepięcia;
  - 10) kradzieży lub kradzieży z włamaniem, z wyłączeniem kradzieży z włamaniem w odniesieniu do:
    - a) nagrobka cmentarnego,
    - b) elementów zewnętrznych, jeżeli rozszerzono ochronę ubezpieczeniową o kradzież z włamaniem elementów zewnętrznych,
    - c) budowli lub jej elementów, w tym siłowników bram i napędów bramy, jeżeli rozszerzono ochronę ubezpieczeniową o kradzież z włamaniem budowli lub jej elementów, w tym siłowników i napędów bramy,
    - d) stałych elementów mieszkania, domu jednorodzinnego, domu letniskowego, jeżeli rozszerzono ochronę ubezpieczeniową o kradzież z włamaniem stałych elementów mieszkania, domu jednorodzinnego, domu letniskowego, z zastrzeżeniem ust. 3;
  - 11) dewastacji będącego w stadium budowy: domu wielorodzinnego, domu letniskowego, budynku niemieszkalnego;
  - 12) dewastacji domu letniskowego, chyba że rozszerzono ochronę ubezpieczeniową o szkody powstałe w następstwie dewastacji domu letniskowego;
  - 13) dewastacji znajdującego się na działce rekreacyjnej: budynku niemieszkalnego, budowli, chyba że rozszerzono

ochronę ubezpieczeniową o szkody powstałe w następstwie dewastacji znajdującego się na działce rekreacyjnej: budynku niemieszkalnego, budowli.

2. W wariancie Od Wszystkich Ryzyk, niezależnie od wyłączeń, o których mowa w § 11, PZU nie odpowiada także za szkody:
  - 1) w przedmiocie ubezpieczenia powstałe na skutek awarii przedmiotu ubezpieczenia, chyba że następstwem tej awarii jest ogień, eksplozja, dym lub sadza, zalanie, przepięcie;
  - 2) polegające na stłuczeniu (rozbięciu) lub pęknięciu:
    - a) przedmiotu ubezpieczenia lub jego elementu wykonanego ze szkła, kryształu, ceramiki, kamienia, konglomeratu, tworzyw sztucznych,
    - b) płyty indukcyjnej, kolektora słonecznego (solar), panela fotowoltaicznego,
    - c) ekranów, monitorów, matryc lub wyświetlaczy stanowiących element przedmiotu ubezpieczenia,chyba że szkoda powstała w następstwie zdarzenia losowego, przepięcia, dewastacji, akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym;
  - 3) polegające na zabrudzeniu, porysowaniu lub odbarwieniu nagrobka cmentarnego.
3. W przypadku rozszerzenia ochrony ubezpieczeniowej o kradzież z włamaniem stałych elementów mieszkania, domu jednorodzinnego, domu letniskowego, PZU nie odpowiada także za szkody powstałe w następstwie kradzieży z włamaniem stałych elementów mieszkania, domu jednorodzinnego lub domu letniskowego, jeżeli z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa ubezpieczającego, ubezpieczonego, osoby bliskiej ubezpieczonego pozostającej z nim we wspólnym gospodarstwie domowym lub osoby, której ubezpieczony powierzył pieczę nad ubezpieczonym mieniem – mieszkanie, dom jednorodzinny lub dom letniskowy, nie były zabezpieczone w sposób określony w § 37, chyba że nie miało to wpływu na zajęcie wypadku ubezpieczeniowego i chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłała odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności.

SUMA UBEZPIECZENIA

§ 13

1. Sumę ubezpieczenia ustala ubezpieczający odrębnie dla poszczególnych przedmiotów ubezpieczenia oraz w przypadku, o którym mowa w § 9 ust. 2 dla stałych elementów ubezpieczonych od kradzieży z włamaniem, zgodnie z postanowieniami § 14.
2. Jeżeli w okresie ubezpieczenia nastąpi wzrost wartości ubezpieczonych przedmiotów ubezpieczający może, za zgodą PZU, podwyższyć sumę ubezpieczenia. Podwyższenie sumy ubezpieczenia skutkuje obowiązkiem zapłaty dodatkowej składki ubezpieczeniowej liczonej od różnicy między podwyższoną a dotychczasową sumą ubezpieczenia.
3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, kwotę dodatkowej składki ubezpieczeniowej oblicza się proporcjonalnie za okres od następnego dnia po wyrażeniu zgody przez PZU na podwyższenie sumy ubezpieczenia do upływu okresu ubezpieczenia.
4. Jeżeli w okresie ubezpieczenia nastąpi spadek wartości ubezpieczonych przedmiotów, ubezpieczający może żądać odpowiedniego zmniejszenia sumy ubezpieczenia. Zmniejszenia sumy ubezpieczenia może z tej samej przyczyny dokonać jednostronnie PZU, zawiadamiając o tym jednocześnie ubezpieczającego.
5. Zmniejszenie sumy ubezpieczenia pociąga za sobą odpowiednie zmniejszenie składki ubezpieczeniowej począwszy od dnia pierwszego tego miesiąca, w którym ubezpieczający zażądał zmniejszenia sumy ubezpieczenia, lub w którym PZU zawiadomił ubezpieczającego o jednostronnym zmniejszeniu tej sumy.

§ 14

1. Suma ubezpieczenia powinna odpowiadać wartości ubezpieczonego przedmiotu i wartości ubezpieczanych stałych elementów od kradzieży z włamaniem, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. W przypadku będących w stadium budowy: domu jednorodzinnego, domu wielorodzinnego, domu letniskowego, garażu lub budynku

niemieszkalnego, suma ubezpieczenia powinna odpowiadać wartości mienia na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia, powiększonej o przewidywane koszty robót budowlanych, instalacyjnych lub elektrycznych, zaplanowanych do wykonania w okresie ubezpieczenia.

3. Po wypłacie odszkodowania lub zwrocie kosztów wymienionych w § 5 oraz w § 93 ust. 3 suma ubezpieczenia poszczególnych przedmiotów ubezpieczenia nie ulega pomniejszeniu o wypłaconą kwotę.

USTALENIE WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA

§ 15

1. Wysokość odszkodowania ustala się w kwocie odpowiadającej wysokości poniesionej szkody, nie wyższej jednak niż suma ubezpieczenia wskazana w umowie ubezpieczenia, z uwzględnieniem limitów odpowiedzialności, o których mowa w § 5 ust. 2–3 oraz § 93 ust. 3, oraz z zastosowaniem następujących zasad:
  - 1) dla mieszkania:
    - a) w przypadku szkody całkowitej – w wartości rynkowej mieszkania, miejsca postoju, wozu,
    - b) w przypadku innego rodzaju szkód – w wartości nowej;
  - 2) dla następujących budynków:
    - a) jeżeli na pierwszy dzień okresu ubezpieczenia wskazanego w umowie ubezpieczenia wiek budynku: będącego:
      - domem jednorodzinnym, domem wielorodzinnym, domem jednorodzinnym będącym w stadium budowy polegającej na rozbudowie lub nadbudowie, domem wielorodzinnym będącym w stadium budowy polegającej na rozbudowie lub nadbudowie – o niepalnej konstrukcji, nie przekracza 45 lat,
      - domem jednorodzinnym, domem wielorodzinnym, domem jednorodzinnym będącym w stadium budowy polegającej na rozbudowie lub nadbudowie, domem wielorodzinnym będącym w stadium budowy polegającej na rozbudowie lub nadbudowie – o palnej konstrukcji, nie przekracza 30 lat,
      - domem letniskowym, domem letniskowym w stadium budowy polegającej na rozbudowie lub nadbudowie – nie przekracza 30 lat,
      - budynkiem niemieszkalnym, budynkiem niemieszkalnym w stadium budowy polegającej na rozbudowie lub nadbudowie – nie przekracza 20 lat, w wartości nowej,
    - b) jeżeli na pierwszy dzień okresu ubezpieczenia wskazanego w umowie ubezpieczenia wiek wymienionych w lit. a) budynków przekracza wartości wskazane w lit. a – w wartości rzeczywistej;
  - 3) dla stałych elementów mieszkania, domu jednorodzinnego lub domu letniskowego, ubezpieczonych od kradzieży z włamaniem, o których mowa w § 9 ust. 2 – w wartości nowej;
  - 4) dla nowo wznoszonego: domu jednorodzinnego, domu wielorodzinnego, domu letniskowego, budynku niemieszkalnego – w wartości nowej;
  - 5) dla garażu – w wartości nowej;
  - 6) dla innego obiektu, budowli, obiektu specjalistycznego, nagrobka cmentarnego – w wartości rzeczywistej.
2. W przypadku ubezpieczenia mieszkania odszkodowanie przysuguje również z tytułu szkód w elementach wspólnych budynku mieszkalnego, w którym znajduje się to mieszkanie, proporcjonalnie do przypadającego temu mieszkaniu udziału w częściach wspólnych nieruchomości.

§ 16

1. Z zastrzeżeniem ust. 5, wysokość odszkodowania z tytułu ubezpieczenia mieszkania, domu, garażu, budynku niemieszkalnego, budynku niemieszkalnego w stadium budowy, budowli, obiektu specjalistycznego lub nagrobka cmentarnego ustala się na podstawie kosztorysu sporządzonego przez PZU:

- 1) w eksperckim systemie kosztorysowania robót i obiektów budowlanych lub
  - 2) w oparciu o cenniki budowlane opracowane przez podmioty wyspecjalizowane w zakresie budownictwa.
- 2. Z zastrzeżeniem ust. 5, w porozumieniu z ubezpieczonym wysokość odszkodowania może zostać ustalona na podstawie:**
- 1) rachunków za odbudowę lub naprawę przedmiotu ubezpieczenia, potwierdzonych:
    - a) kosztorysem powykonawczym sporządzonym przez podmiot dokonujący odbudowy lub naprawy, zgodnie z zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych, elektrycznych i instalacyjnych stosowanych w budownictwie, uwzględniającym dotychczasową konstrukcję i wymiary mienia oraz standard wykończenia, przy zastosowaniu takich samych lub najbardziej zbliżonych materiałów lub
    - b) specyfikacją zakresu wykonanych robót sporządzoną przez podmiot dokonujący odbudowy lub naprawy – w przypadku szkody, której wysokość przed uwzględnieniem stopnia zużycia technicznego nie przekracza kwoty 10 000 zł lub
  - 2) kosztorysu odbudowy lub naprawy dokonanej systemem gospodarczym sporządzonym zgodnie z zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych, elektrycznych i instalacyjnych stosowanych w budownictwie, uwzględniającym dotychczasową konstrukcję i wymiary mienia oraz standard wykończenia, przy zastosowaniu takich samych lub najbardziej zbliżonych materiałów.
- 3. Rachunki i kosztorysy, o których mowa w ust. 2, PZU weryfikuje w zakresie zgodności ze stanem faktycznym: wysokość poniesionych kosztów, dotychczasowych wymiarów przedmiotu ubezpieczenia, zakresu robót i użytych materiałów.**
- 4. W odniesieniu do kosztów naprawy powłok malarskich lub lakierniczych ścian, podłóg, sufitów i schodów znajdujących się wewnątrz mieszkania, domu, garażu, budynku niemieszkalnego lub budynku niemieszkalnego w stadium budowy nie uwzględnia się stopnia zużycia technicznego.**
- 5. W przypadku szkody całkowitej w mieszkaniu lub miejscu postojowym wysokość odszkodowania jest ustalana według ceny 1 m² powierzchni użytkowej mieszkania, a w przypadku szkody całkowitej w miejscu postojowym wysokość odszkodowania jest ustalana według ceny miejsca postojowego, przyjmowanych do ustalenia wartości rynkowej mieszkania, miejsca postojowego.**

§ 17

- 1. Przy ustalaniu wysokości odszkodowania:**
- 1) uwzględnia się wartość pozostałości po uszkodzonym lub zniszczonym ubezpieczonym mieniu;
  - 2) nie uwzględnia się:
    - a) wartości naukowej, kolekcjonerskiej, artystycznej, zabytkowej lub pamiątkowej przedmiotu ubezpieczenia,
    - b) kosztów wynikających z braku części zamiennych lub materiałów potrzebnych do przywrócenia stanu istniejącego przed szkodą.
- 2. Wysokość odszkodowania ustala się na podstawie cen z dnia jego ustalenia, za wyjątkiem szkód udokumentowanych rachunkiem za odbudowę lub naprawę, potwierdzonym kosztorysem powykonawczym, specyfikacją zakresu wykonanych robót lub kosztorysem odbudowy lub naprawy dokonanej systemem gospodarczym, o których mowa w § 16 ust. 2.**

ROZDZIAŁ 4

UBEZPIECZENIE MIENIA RUCHOMEGO PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 18

- 1. Z zastrzeżeniem § 19, § 20, § 26 ust. 1 oraz § 28, przedmiotem ubezpieczenia mienia ruchomego mogą być będące przedmiotem prawa własności (współwłasności) ubezpieczonego albo będące w jego posiadaniu na podstawie innego tytułu prawnego:**

- 1) ruchomości domowe lub
  - 2) stałe elementy, znajdujące się w mieszkaniu (z wyłączeniem miejsca postojowego), domu jednorodzinnym, domu letniskowym, garażu (z wyłączeniem garażu w stadium budowy) lub budynku niemieszkalnym, stanowiącym miejsce ubezpieczenia.
- 2. PZU może zawrzeć umowę ubezpieczenia ruchomości domowych lub stałych elementów, jeżeli miejsce ubezpieczenia dla tych ruchomości domowych lub stałych elementów spełnia warunki określone w § 3 ust. 2.**

§ 19

- 1. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte następujące ruchomości domowe:**
- 1) karty płatnicze;
  - 2) papiery wartościowe;
  - 3) bilety komunikacji miejskiej, karty do telefonów, karty uprawniające do korzystania z usług;
  - 4) dokumenty, z wyłączeniem dokumentów osobistych;
  - 5) dzieła sztuki, z zastrzeżeniem § 20 pkt 1;
  - 6) rękopisy;
  - 7) trofea myśliwskie;
  - 8) metale szlachetne w złomie lub sztabach;
  - 9) nie stanowiące wyrobu użytkowego: kamienie szlachetne, półszlachetne lub syntetyczne, szlachetne substancje organiczne;
  - 10) przedmioty zgromadzone w ilościach wskazujących na ich handlowe przeznaczenie;
  - 11) dane i dokumenty przechowywane w jednostkach centralnych komputerów lub wymiennych nośnikach danych;
  - 12) klucze do zamków w budynkach lub innych obiektach nie wskazanych w umowie ubezpieczenia jako miejsce ubezpieczenia oraz klucze i inne przyrządy służące do otwierania zamków w pojazdach;
  - 13) oprogramowanie, z wyłączeniem oprogramowania stanowiącego system operacyjny będący integralną częścią nabytego sprzętu komputerowego;
  - 14) rośliny utrzymywane w celach hodowlanych lub handlowych;
  - 15) zwierzęta inne niż zwierzęta domowe;
  - 16) pojazdy silnikowe, motorowory, przyczepy i naczepy w rozumieniu ustawy Prawo o ruchu drogowym, statki powietrzne, jednostki pływające inne niż: łodzie wiosłowe, kajaki wodne, rowery wodne, pontony;
  - 17) przenośny sprzęt medyczny;
  - 18) drony o wadze przekraczającej 5 kg;
  - 19) przedmioty służące do prowadzenia działalności gospodarczej inne niż sprzęt biurowy, z zastrzeżeniem § 20 pkt 2.
- 2. Ponadto ochroną ubezpieczeniową nie są objęte również następujące ruchomości domowe znajdujące się w domu letniskowym:**
- 1) gotówka;
  - 2) przedmioty ze srebra, złota, platyny lub palladu;
  - 3) monety;
  - 4) biżuteria;
  - 5) rośliny doniczkowe, zwierzęta domowe;
  - 6) mienie służbowe;
  - 7) sprzęt biurowy.
- 3. Ponadto ochroną ubezpieczeniową nie są objęte również:**
- 1) gotówka, przedmioty ze srebra, złota, platyny lub palladu, monety, biżuteria, jeżeli:
    - a) ubezpieczony nie mieszka na stałe w mieszkaniu lub domu jednorodzinnym, w którym znajdują się ubezpieczone ruchomości domowe lub oddaje go do używania osobie trzeciej,
    - b) do ich zaginięcia doszło w czasie akcji ratowniczej,
    - c) nieobecność ubezpieczonego i osoby bliskiej ubezpieczonego pozostającej z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym w mieszkaniu lub domu jednorodzinnym, w którym znajdują się ubezpieczone ruchomości domowe, trwała dłużej niż 3 miesiące;
  - 2) znajdujące się na balkonie mieszkania lub domu jednorodzinnego, na tarasie mieszkania lub domu jednorodzinnego, w pomieszczeniu gospodarczym, w pomieszczeniu

- garażowym, wchodzących w skład mieszkania, w garażu, w budynku niemieszkalnym: ruchomości domowe, o których mowa w ust. 2 pkt 1–4 oraz pkt 6–7, sprzęt audiowizualny (z wyłączeniem anten telewizyjnych i anten radiowych zainstalowanych na zewnątrz mieszkania lub domu jednorodzinnego i trwale z nim związanych), komputerowy, fotograficzny, instrumenty muzyczne, aparaty telefoniczne;
- 3) ruchomości domowe znajdujące się na balkonach lub tarasach domu letniskowego (z wyłączeniem anten telewizyjnych i anten radiowych zainstalowanych na zewnątrz domu letniskowego i trwale z nim związanych).

§ 20

Na wniosek ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej ochroną ubezpieczeniową mogą zostać objęte:

- 1) dzieła sztuki;
- 2) przedmioty służące do prowadzenia działalności gospodarczej inne niż sprzęt biurowy;
- 3) ruchomości domowe lub stałe elementy znajdujące się w domu jednorodzinnym w stadium budowy.

ZWROT KOSZTÓW

§ 21

1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego PZU pokrywa poniesione przez ubezpieczonego lub osobę bliską

- ubezpieczonego pozostającą z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym, koszty:
- 1) nabycia produktów spożywczych, które uległy rozmożeniu;
  - 2) naprawy uszkodzonych lub zniszczonych zabezpieczeń przeciwkradzieżowych – wyłącznie w przypadku ubezpieczenia:
    - a) ruchomości domowych i stałych elementów w wariancie Standardowym albo
    - b) ruchomości domowych lub stałych elementów w wariancie Uniwersalnym, w zakresie szkód powstałych w następstwie kradzieży z włamaniem albo
    - c) ruchomości domowych lub stałych elementów w wariancie Od Wszystkich Ryzyk;
  - 3) poszukiwania przyczyny zalania – wyłącznie w zakresie ubezpieczenia stałych elementów, obejmującego zakresem szkody powstałe w następstwie zalania; koszty te pokrywane są także w razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego objętego ubezpieczeniem OC, jeżeli w dniu zajścia wypadku ubezpieczeniowego w ramach tej samej umowy ubezpieczenia objęte są stałe elementy i odpowiedzialność cywilna w życiu prywatnym;
  - 4) utraty wody – wyłącznie w ubezpieczeniu stałych elementów mieszkania, domu jednorodzinnego, o ile PZU ponosi odpowiedzialność za szkody powstałe w następstwie zalania, które to zalanie zostało spowodowane awarią instalacji wodnej lub centralnego ogrzewania;
  - 5) uprzątnięcia miejsca ubezpieczenia po zaistnieniu szkody.
2. Z zastrzeżeniem ust. 3, PZU zwraca koszty do limitów określonych w poniższej tabeli:

Poz.	Rodzaj kosztu	Limity odpowiedzialności
1	nabycia produktów spożywczych, które uległy rozmożeniu	w granicach sumy ubezpieczenia ruchomości domowych, nie więcej niż do wysokości 500 zł, przy czym w przypadku ubezpieczenia w wariancie Standardowym – w granicach sumy ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów, nie więcej niż do wysokości 500 zł
2	naprawy uszkodzonych lub zniszczonych zabezpieczeń przeciwkradzieżowych	a) w granicach sumy ubezpieczenia ruchomości domowych lub stałych elementów ubezpieczonych w wariancie Standardowym albo b) w granicach sumy ubezpieczenia ruchomości domowych albo stałych elementów ubezpieczonych w wariancie Uniwersalnym w zakresie szkód powstałych w następstwie kradzieży z włamaniem, a w przypadku ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów, w granicach łącznej sumy ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów ubezpieczonych w wariancie Uniwersalnym w zakresie szkód powstałych w następstwie kradzieży z włamaniem albo c) w granicach sumy ubezpieczenia ruchomości domowych albo stałych elementów, ubezpieczonych w wariancie Od Wszystkich Ryzyk, a w przypadku ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów, w granicach łącznej sumy ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów, przy czym w przypadku zabezpieczeń przeciwkradzieżowych zainstalowanych w domu letniskowym – w granicach 10% sumy ubezpieczenia, o której mowa w lit. b lub c
3	poszukiwania przyczyny zalania	w granicach sumy ubezpieczenia stałych elementów, a w przypadku ubezpieczenia w wariancie Standardowym, w granicach sumy ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów
4	utrata wody	w granicach sumy ubezpieczenia stałych elementów, a w przypadku ubezpieczenia w wariancie Standardowym, w granicach sumy ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów, nie więcej niż do wysokości 3 000 zł
5	uprzątnięcia miejsca ubezpieczenia po zaistnieniu szkody	w granicach sumy ubezpieczenia ustalonej dla danego przedmiotu ubezpieczenia, którego dotyczy wypadek ubezpieczeniowy, nie więcej niż 5% sumy ubezpieczenia dla tych stałych elementów, przy czym w przypadku ubezpieczenia w wariancie Standardowym koszty te nie mogą przewyższyć 5% sumy ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów

3. W przypadku określonym w pozycji 5 tabeli określonej w ust. 2, jeżeli koszty uprzątnięcia miejsca ubezpieczenia po zaistnieniu szkody dotyczą mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego i jednocześnie nie jest możliwe ich przyporządkowanie do danej części

mienia, PZU pokrywa poniesione koszty w takiej proporcji, w jakiej pozostaje wartość mienia ubezpieczonego do łącznej wartości mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego. Jeżeli ustalenie proporcji nie jest możliwe, PZU pokrywa 50% poniesionych kosztów.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 22

1. Z zastrzeżeniem ust. 2–7, mienie ruchome może zostać ubezpieczone w jednym z następujących wariantów, w zależności od wyboru ubezpieczającego:
  - 1) Od Wszystkich Ryzyk;
  - 2) Uniwersalnym;
  - 3) Standardowym.
2. W wariancie Od Wszystkich Ryzyk albo w wariancie Uniwersalnym ubezpieczeniem mogą zostać objęte:
  - 1) ruchomości domowe i stałe elementy albo
  - 2) ruchomości domowe albo
  - 3) stałe elementy.
3. W wariancie Standardowym ubezpieczeniem objęte są jednocześnie ruchomości domowe i stałe elementy, z zastrzeżeniem ust. 7.
4. Ruchomości domowe i stałe elementy, dla których miejscem ubezpieczenia ma być dom letniskowy lub budynek niemieszkalny, znajdujący się na działce rekreacyjnej, nie mogą zostać ubezpieczone w wariancie Standardowym.
5. Jeżeli mieszkanie, dom jednorodzinny lub dom letniskowy został ubezpieczony w wariancie Od Wszystkich Ryzyk, ruchomości domowe lub stałe elementy znajdujące się w tym mieszkaniu lub domu są ubezpieczane w wariancie Od Wszystkich Ryzyk.
6. Jeżeli mieszkanie, dom jednorodzinny lub dom letniskowy został ubezpieczony w wariancie Uniwersalnym, ruchomości domowe lub stałe elementy, znajdujące się w tym mieszkaniu lub domu, są ubezpieczane w wariancie Uniwersalnym albo Standardowym, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4.
7. W wariancie Standardowym ubezpieczeniem objęte są ruchomości domowe w zakresie, o którym mowa w § 25, oraz stałe elementy wyłącznie od kradzieży z włamaniem, jeżeli umowa ubezpieczenia zawiera jest także w zakresie ubezpieczenia nieruchomości z miejscem ubezpieczenia stanowiącym mieszkanie, dom jednorodzinny.

§ 23

Z zastrzeżeniem § 26, § 27, § 29, § 30 oraz § 82, w wariancie Od Wszystkich Ryzyk PZU odpowiada za szkody powstałe wskutek zajścia wypadku ubezpieczeniowego w okresie ubezpieczenia.

§ 24

Z zastrzeżeniem § 26, § 27, § 29 oraz § 82, w wariancie Uniwersalnym, w zależności od wyboru ubezpieczającego, PZU odpowiada za szkody powstałe w okresie ubezpieczenia w następnym:

- 1) w ubezpieczeniu ruchomości domowych:
  - a) zdarzeń losowych, przepięcia, akcji ratowniczej prowadzonej w związku z którymkolwiek z tych wypadków ubezpieczeniowych lub
  - b) kradzieży z włamaniem, rabunku w miejscu ubezpieczenia, dewastacji, akcji ratowniczej prowadzonej w związku z którymkolwiek z tych wypadków ubezpieczeniowych;
- 2) w przypadku stałych elementów:
  - a) zdarzeń losowych, przepięcia, akcji ratowniczej prowadzonej w związku z którymkolwiek z tych wypadków ubezpieczeniowych lub
  - b) kradzieży z włamaniem, rabunku w miejscu ubezpieczenia, dewastacji, akcji ratowniczej prowadzonej w związku z którymkolwiek z tych wypadków ubezpieczeniowych.

§ 25

Z zastrzeżeniem § 26, § 27, § 29 oraz § 82, w wariancie Standardowym PZU odpowiada za szkody powstałe w okresie ubezpieczenia w następnym:

- 1) zdarzeń losowych;
- 2) kradzieży z włamaniem;
- 3) rabunku w miejscu ubezpieczenia;
- 4) przepięcia;
- 5) dewastacji;

- 6) akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym, o którym mowa w pkt 1–5.

§ 26

1. W ubezpieczeniu ruchomości domowych w wariancie Od Wszystkich Ryzyk, w wariancie Uniwersalnym w zakresie kradzieży z włamaniem, rabunku w miejscu ubezpieczenia, dewastacji, akcji ratowniczej prowadzonej w związku z którymkolwiek z tych wypadków ubezpieczeniowych, albo w wariancie Standardowym, PZU odpowiada również za szkody powstałe w następstwie rabunku poza miejscem ubezpieczenia, z zastrzeżeniem § 29 ust. 1 pkt 6.
2. W wariancie Od Wszystkich Ryzyk i w wariancie Uniwersalnym w zakresie zdarzeń losowych, przepięcia, akcji ratowniczej prowadzonej w związku z którymkolwiek z tych wypadków ubezpieczeniowych, albo w wariancie Standardowym, PZU odpowiada również za szkody wyrządzone wskutek rażącego niedbalstwa ubezpieczającego, ubezpieczonego lub osoby, której ubezpieczony powierzył pieczę nad ubezpieczonym mieniem, jeżeli szkoda powstała w następstwie pozostawienia:
  - 1) włączonego do sieci elektrycznej: żelazka, prostownicy, lokówki, suszarki do włosów, grzejnika elektrycznego, termowentylatora, kuchenki elektrycznej, toster, frytkownicy, grilla elektrycznego;
  - 2) na wolnym ogniu, palniku, włączonej kuchenki elektrycznej, włączonej płyty kuchennej elektrycznej lub indukcyjnej: naczyń służących do podgrzewania wody lub posiłków;
  - 3) niewygaszonego kominka.

§ 27

1. Na wniosek ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej odpowiedzialność PZU:
  - 1) w wariancie Od Wszystkich Ryzyk albo w wariancie Uniwersalnym w zakresie kradzieży z włamaniem, rabunku w miejscu ubezpieczenia, akcji ratowniczej prowadzonej w związku z którymkolwiek z tych wypadków ubezpieczeniowych, może zostać rozszerzona o szkody powstałe w następstwie dewastacji ruchomości domowych lub stałych elementów, znajdujących się w domu letniskowym lub budynku niemieszkalnym znajdującym się na działce rekreacyjnej;
  - 2) w wariancie Od Wszystkich Ryzyk albo w wariancie Uniwersalnym w zakresie zdarzeń losowych, przepięcia, akcji ratowniczej prowadzonej w związku z którymkolwiek z tych wypadków ubezpieczeniowych, albo w wariancie Standardowym, może zostać rozszerzona o szkody powstałe w następstwie aktów terroryzmu.
2. Na wniosek ubezpieczającego, z zakresu ubezpieczenia ruchomości domowych lub stałych elementów w wariancie Od Wszystkich Ryzyk, w wariancie Uniwersalnym albo w wariancie Standardowym, mogą zostać wyłączone szkody powstałe w następstwie przepięcia.

§ 28

1. Ochroną ubezpieczeniową objęte są ponadto szkody w ruchomościach domowych lub stałych elementach będących przedmiotem prawa własności (współwłasności) osób bliskich ubezpieczonego pozostających z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym albo będących w ich posiadaniu na podstawie innego tytułu prawnego.
2. PZU odpowiada względem osób, o których mowa w ust. 1, w takim samym zakresie, jak wobec ubezpieczonego.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 29

1. PZU nie odpowiada za szkody, o których mowa w § 11 ust. 1 pkt 1, 2, 4–6, 8, oraz ust. 2, oraz za szkody powstałe w następnym:
  - 1) niewykonania określonych przepisami prawa przeglądów technicznych lub kontroli okresowych mieszkania, domu

- jednorodzinnego, domu letniskowego, garażu, budynku niemieszkalnego, jeżeli obowiązek ich wykonywania spoczywał na ubezpieczającym, ubezpieczonym, osobie bliskiej ubezpieczonego pozostającej z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym lub osobie, której ubezpieczony powierzył pieczę nad ubezpieczonym mieniem, chyba że nie-dopełnienie tych obowiązków nie miało wpływu na zajęcie wypadku ubezpieczeniowego;
- 2) przemarzania elementów konstrukcyjnych domu jednorodzinnego, domu letniskowego, garażu, budynku niemieszkalnego;
  - 3) zalania wskutek opadu: ruchomości domowych znajdujących się na balkonach lub tarasach (z wyłączeniem anten telewizyjnych i anten radiowych zainstalowanych na zewnątrz mieszkania, domu jednorodzinnego lub domu letniskowego i trwale z nim związanych);
  - 4) nie zabezpieczenia – z winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa ubezpieczającego, ubezpieczonego, osoby bliskiej ubezpieczonego pozostającej z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym lub osoby, której ubezpieczony powierzył pieczę nad ubezpieczonym mieniem – stanowiącego miejsce ubezpieczenia: mieszkania, domu jednorodzinnego, domu letniskowego, garażu, budynku niemieszkalnego, w sposób określony w § 3 ust. 2, w tym nie zamknięcia otworów i drzwi, jeżeli obowiązek takiego zabezpieczenia należał do tych osób, chyba że nie miało to wpływu na zajęcie wypadku ubezpieczeniowego i chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności;
  - 5) kradzieży z włamaniem, jeżeli z winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa ubezpieczającego, ubezpieczonego, osoby bliskiej ubezpieczonego pozostającej z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym lub osoby, której ubezpieczony powierzył pieczę nad ubezpieczonym mieniem, stanowiące miejsce ubezpieczenia: mieszkanie, dom jednorodzinny, dom letniskowy, pomieszczenie gospodarcze, garaż, budynek niemieszkalny, pomieszczenie garażowe, balkon lub taras nie było zabezpieczone w sposób określony w § 37, w tym nie były zamknięte otwory i drzwi, jeżeli obowiązek takiego zabezpieczenia należał do tych osób, chyba że nie miało to wpływu na zajęcie wypadku ubezpieczeniowego i chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności;
  - 6) rabunku poza miejscem ubezpieczenia w odniesieniu do ruchomości domowych znajdujących się w domu letniskowym;
  - 7) dewastacji ruchomości domowych lub stałych elementów znajdujących się w domu letniskowym lub budynku niemieszkalnym, znajdującym się na działce rekreacyjnej, z zastrzeżeniem § 27 ust. 1 pkt 1.
2. W ubezpieczeniu mienia ruchomego stosuje się postanowienie § 11 ust. 3.

§ 30

1. W wariancie Od Wszystkich Ryzyk, niezależnie od wyłączeń, o których mowa w § 29, PZU nie odpowiada także za:
  - 1) szkody, o których mowa w § 12 ust. 1 pkt 1–8 i 10–11;
  - 2) szkody powstałe w następstwie:
    - a) rozlania lub wylania wody lub innej cieczy, spowodowanego przez człowieka, z wyjątkiem szkód powstałych w następstwie zalania, lub gdy rozlanie, wylanie spowodowało: eksplozję, dewastację, przepięcie,
    - b) wpadnięcia przedmiotu ubezpieczenia do wody lub innej cieczy, spowodowanego przez człowieka,
    - c) nieprawidłowej pielęgnacji roślin, chorób roślin,
    - d) zachorowania lub śmierci z przyczyn naturalnych zwierząt domowych;
  - 3) stłuczenie (rozbitcie) lub pęknięcie:
    - a) przedmiotu ubezpieczenia lub jego elementu, wykonanego ze szkła, kryształu, ceramiki, kamienia, konglomeratu, tworzyw sztucznych,
    - b) płyty indukcyjnej,

c) ekranów, monitorów, matryc lub wyświetlaczy, stanowiących element przedmiotu ubezpieczenia, chyba że szkoda powstała w następstwie zdarzenia losowego, przepięcia, dewastacji, kradzieży z włamaniem, rabunku w miejscu ubezpieczenia, akcji ratowniczej prowadzonej w związku z którymkolwiek z tych wypadków ubezpieczeniowych;

- 4) zaginięcie, kradzież, sprzedaż, darowiznę, zamianę ubezpieczonych ruchomości domowych, stałych elementów.
2. W wariancie Od Wszystkich Ryzyk, niezależnie od wyłączeń, o których mowa w § 29, PZU nie odpowiada także za szkody w przedmiocie ubezpieczenia powstałe na skutek awarii przedmiotu ubezpieczenia, chyba że następstwem tej awarii jest ogień, eksplozja, dym i sadza, zalanie, przepięcie.

SUMA UBEZPIECZENIA

§ 31

1. Sumę lub sumy ubezpieczenia ustala ubezpieczający, zgodnie z postanowieniami § 32, w odniesieniu do danego miejsca ubezpieczenia.
2. W ubezpieczeniu mienia ruchomego stosuje się postanowienia § 13 ust. 2–5.

§ 32

1. Suma ubezpieczenia powinna odpowiadać wartości ubezpieczonego mienia ruchomego, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Suma ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów ubezpieczanych w wariancie Standardowym lub suma ubezpieczenia ruchomości domowych lub stałych elementów ubezpieczanych w wariancie Uniwersalnym, jest ustalana według wyboru ubezpieczającego w wartości nowej albo w wartości rzeczywistej. W wariancie Od Wszystkich Ryzyk ruchomości domowe i stałe elementy są ubezpieczane w wartości nowej.
3. W wariancie Od Wszystkich Ryzyk ubezpieczający ustala następujące sumy ubezpieczenia:
  - 1) sumę ubezpieczenia ruchomości domowych lub
  - 2) sumę ubezpieczenia stałych elementów.
4. W wariancie Uniwersalnym ubezpieczający ustala następujące sumy ubezpieczenia:
  - 1) sumę ubezpieczenia ruchomości domowych ubezpieczonych w zakresie zdarzeń losowych, przepięcia, akcji ratowniczej prowadzonej w związku z którymkolwiek z tych wypadków ubezpieczeniowych lub
  - 2) sumę ubezpieczenia ruchomości domowych ubezpieczonych w zakresie kradzieży z włamaniem, rabunku w miejscu ubezpieczenia, rabunku poza miejscem ubezpieczenia, dewastacji, akcji ratowniczej prowadzonej w związku z którymkolwiek z tych wypadków ubezpieczeniowych lub
  - 3) sumę ubezpieczenia stałych elementów ubezpieczonych w zakresie zdarzeń losowych, przepięcia, akcji ratowniczej prowadzonej w związku z którymkolwiek z tych wypadków ubezpieczeniowych lub
  - 4) sumę ubezpieczenia stałych elementów ubezpieczonych w zakresie kradzieży z włamaniem, rabunku w miejscu ubezpieczenia, dewastacji, akcji ratowniczej prowadzonej w związku z którymkolwiek z tych wypadków ubezpieczeniowych.
5. W wariancie Standardowym ubezpieczający ustala jedną sumę ubezpieczenia dla ruchomości domowych i stałych elementów.

LIMITY ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 33

1. W wariancie Od Wszystkich Ryzyk w granicach sum ubezpieczenia, o których mowa w § 32 ust. 3, mają zastosowanie następujące limity odpowiedzialności:

Poz.	Przedmiot ubezpieczenia	Limit odpowiedzialności
1	przedmioty ze srebra, złota, platyny lub palladu, monety, biżuteria	40% sumy ubezpieczenia dla ruchomości domowych, nie więcej niż 50 000 zł
2	gotówka	10% sumy ubezpieczenia dla ruchomości domowych, nie więcej niż 10 000 zł
3	sprzęt audiowizualny (w tym również anteny telewizyjne i radiowe zainstalowane na zewnątrz domu letniskowego i trwale z nim związane), sprzęt komputerowy, sprzęt fotograficzny, instrumenty muzyczne, aparaty telefoniczne, znajdujące się w domu letniskowym	50% sumy ubezpieczenia dla ruchomości domowych
4	ruchomości domowe, stałe elementy, znajdujące się w pomieszczeniu gospodarczym lub w pomieszczeniu garażowym, wchodzących w skład mieszkania lub znajdujące się w garażu (z wyłączeniem garażu w stadium budowy) lub budynku niemieszkalnym	20% sumy ubezpieczenia odpowiednio dla ruchomości domowych albo dla stałych elementów
5	ruchomości domowe w zakresie szkód powstałych w następstwie rabunku poza miejscem ubezpieczenia	10% sumy ubezpieczenia dla ruchomości domowych, nie więcej niż 10 000 zł

2. Jeśli dany przedmiot ubezpieczenia kwalifikuje się do więcej niż jednej grupy, spośród wymienionych w ust. 1, górną granicą odpowiedzialności PZU jest najniższy limit spośród limitów, do których kwalifikuje się ten przedmiot ubezpieczenia.

§ 34

1. W wariancie Uniwersalnym w granicach sum ubezpieczenia, o których mowa w § 32 ust. 4, mają zastosowanie następujące limity odpowiedzialności:

Poz.	Przedmiot ubezpieczenia	Limit odpowiedzialności
1	przedmioty ze srebra, złota, platyny lub palladu, monety, biżuteria	w zakresie szkód powstałych wskutek: a) zdarzeń losowych, przepięcia, akcji ratowniczej prowadzonej w związku z którymkolwiek z tych wypadków ubezpieczeniowych – 40% sumy ubezpieczenia ustalonej dla tych wypadków ubezpieczeniowych, nie więcej niż 50 000 zł, b) kradzieży z włamaniem, rabunku w miejscu ubezpieczenia, dewastacji, akcji ratowniczej prowadzonej w związku z którymkolwiek z tych wypadków ubezpieczeniowych – 40% sumy ubezpieczenia ustalonej dla tych wypadków ubezpieczeniowych, nie więcej niż 50 000 zł
2	gotówka	w zakresie szkód powstałych wskutek: a) zdarzeń losowych, przepięcia, akcji ratowniczej prowadzonej w związku z którymkolwiek z tych wypadków ubezpieczeniowych – 10% sumy ubezpieczenia ustalonej dla tych wypadków ubezpieczeniowych, nie więcej niż 10 000 zł, b) kradzieży z włamaniem, rabunku w miejscu ubezpieczenia, dewastacji, akcji ratowniczej prowadzonej w związku z którymkolwiek z tych wypadków ubezpieczeniowych – 10% sumy ubezpieczenia ustalonej dla tych wypadków ubezpieczeniowych, nie więcej niż 10 000 zł
3	sprzęt audiowizualny (w tym również anteny telewizyjne i radiowe zainstalowane na zewnątrz domu letniskowego i trwale z nim związane), sprzęt komputerowy, sprzęt fotograficzny, instrumenty muzyczne, aparaty telefoniczne, znajdujące się w domu letniskowym	w zakresie szkód powstałych wskutek: a) zdarzeń losowych, przepięcia, akcji ratowniczej prowadzonej w związku z którymkolwiek z tych wypadków ubezpieczeniowych – 50% sumy ubezpieczenia ustalonej dla tych wypadków ubezpieczeniowych, b) kradzieży z włamaniem, rabunku w miejscu ubezpieczenia, dewastacji, akcji ratowniczej prowadzonej w związku z którymkolwiek z tych wypadków ubezpieczeniowych – 50% sumy ubezpieczenia ustalonej dla tych wypadków ubezpieczeniowych
4	ruchomości domowe, stałe elementy, znajdujące się w pomieszczeniu gospodarczym lub w pomieszczeniu garażowym, wchodzących w skład mieszkania lub znajdujące się w garażu (z wyłączeniem garażu w stadium budowy) lub budynku niemieszkalnym	w zakresie szkód powstałych wskutek: a) zdarzeń losowych, przepięcia, akcji ratowniczej prowadzonej w związku z którymkolwiek z tych wypadków ubezpieczeniowych – 20% sumy ubezpieczenia ustalonej dla tych wypadków ubezpieczeniowych odpowiednio dla ruchomości domowych albo dla stałych elementów, b) kradzieży z włamaniem, rabunku w miejscu ubezpieczenia, dewastacji, akcji ratowniczej prowadzonej w związku z którymkolwiek z tych wypadków ubezpieczeniowych – 20% sumy ubezpieczenia ustalonej dla tych wypadków ubezpieczeniowych odpowiednio dla ruchomości domowych albo dla stałych elementów
5	ruchomości domowe w zakresie szkód powstałych w następstwie rabunku poza miejscem ubezpieczenia	10% sumy ubezpieczenia dla ruchomości domowych ustalonej dla wypadków ubezpieczeniowych obejmujących rabunek poza miejscem ubezpieczenia, nie więcej niż 10 000 zł

2. Jeśli dany przedmiot ubezpieczenia kwalifikuje się do więcej niż jednej grupy, spośród wymienionych w ust. 1, górną granicą odpowiedzialności PZU jest najniższy limit spośród limitów, do których kwalifikuje się ten przedmiot ubezpieczenia.

§ 35

1. W wariancie Standardowym w granicach sumy ubezpieczenia, o której mowa w § 32 ust. 5, mają zastosowanie następujące limity odpowiedzialności PZU:

Poz.	Przedmiot ubezpieczenia	Limit odpowiedzialności
1	stałe elementy	70% sumy ubezpieczenia
2	przedmioty ze srebra, złota, platyny lub palladu, monety, biżuteria	40% sumy ubezpieczenia, nie więcej niż 50 000 zł
3	gotówka	10% sumy ubezpieczenia, nie więcej niż 10 000 zł
4	ruchomości domowe lub stałe elementy znajdujące się w pomieszczeniu gospodarczym lub w pomieszczeniu garażowym, wchodzących w skład mieszkania lub znajdujące się w garażu (z wyłączeniem garażu w stadium budowy) lub budynku niemieszkalnym	20% sumy ubezpieczenia
5	ruchomości domowe w zakresie szkód powstałych w następstwie rabunku poza miejscem ubezpieczenia	10% sumy ubezpieczenia, nie więcej niż 10 000 zł

2. Jeśli dany przedmiot ubezpieczenia kwalifikuje się do więcej niż jednej grupy spośród wymienionych w ust. 1, górną granicą odpowiedzialności PZU jest najniższy limit spośród limitów, do których kwalifikuje się ten przedmiot ubezpieczenia.

§ 36

- Po wypłacie odszkodowania lub kosztów wymienionych w § 21 oraz w § 93 ust. 3 suma ubezpieczenia ruchomości domowych lub stałych elementów ulega pomniejszeniu o wypłaconą kwotę.
- W przypadku, o którym mowa w ust. 1, ubezpieczający za zgodą PZU może uzupełnić sumę ubezpieczenia opłacając dodatkową składkę ubezpieczeniową.
- Za wypadki ubezpieczeniowe powstałe do dnia uzupełnienia sumy ubezpieczenia PZU ponosi odpowiedzialność do wysokości sumy ubezpieczenia pomniejszonej o wypłaconą kwotę, o której mowa w ust. 1.

WYMOGI W ZAKRESIE ZABEZPIECZEŃ PRZECIWKRADZIEŻOWYCH

§ 37

- PZU może zawrzeć umowę ubezpieczenia ruchomości domowych lub stałych elementów od kradzieży z włamaniem, jeżeli stanowiące miejsce ubezpieczenia mieszkanie, dom jednorodzinny, dom letniskowy, pomieszczenie gospodarcze, pomieszczenie garażowe, garaż, budynek niemieszkalny, balkon lub taras, spełnia warunki określone w ust. 2–5.
- Z zastrzeżeniem ust. 4, oprócz wymagań określonych w § 3 ust. 2, mieszkanie, dom jednorodzinny, dom letniskowy, pomieszczenie gospodarcze, pomieszczenie garażowe, garaż, budynek niemieszkalny, stanowiący miejsce ubezpieczenia, musi spełniać łącznie następujące warunki:
  - z zastrzeżeniem pkt 7 oraz ust. 3, wszystkie drzwi zewnętrzne, niebędące drzwiami balkonowymi lub tarasowymi, prowadzące do:
    - domu jednorodzinnego, mieszkania, są zamykane na co najmniej jeden zamek wielozastawkowy lub na jeden zamek wielopunktowy lub na jeden zamek mechaniczno-elektroniczny,
    - domu letniskowego są zamykane co najmniej na dwa zamki wielozastawkowe lub na jeden zamek wielopunktowy lub na zamek mechaniczno-elektroniczny;
  - osłone drzwi zewnętrzne, niebędące drzwiami balkonowymi lub tarasowymi, prowadzące do mieszkania, domu jednorodzinnego, domu letniskowego, garażu lub budynku niemieszkalnego, nie są wyposażone w zamki, które można otworzyć bez użycia klucza przez otwór wybity w szybie;
  - drzwi zewnętrzne, ściany, podłogi, stropy lub dachy, nie zawierają elementów wykonanych z materiałów nietrwałych, np. siatki;
  - okna, drzwi balkonowe lub tarasowe są:
    - tak zamykane, że ich wyłamanie lub wyważenie nie jest możliwe bez pozostawienia śladów stanowiących dowód użycia siły lub narzędzi,
    - rozszczelniane w taki sposób, że skrzydło okna lub drzwi tworzy mikroszczelinę w odniesieniu do framugi, ale w dalszym ciągu nie można ich otworzyć bez pozostawienia śladów użycia siły lub narzędzi;
  - wszelkie otwory w drzwiach zewnętrznych, ścianach, stropach, podłogach lub dachach, są zabezpieczone w taki sposób, że nie jest możliwe wydostanie przedmiotów z wnętrza bez użycia siły lub narzędzi;
  - klucze lub inne urządzenia przeznaczone do otwierania zamków znajdują się w wyłącznym posiadaniu osoby uprawnionej do ich przechowywania;
  - w przypadku pomieszczenia gospodarczego, pomieszczenia garażowego, garażu lub budynku niemieszkalnego, drzwi zewnętrzne do tego pomieszczenia lub budynku są zamykane co najmniej na jeden zamek wielozastawkowy lub na jedną kłódkę wielozastawkową; za równorzędne zamknięcie drzwi zewnętrznych do pomieszczenia garażowego lub garażu uznaje się także elektroniczny system zamykania bramy.
- W przypadku ubezpieczenia ruchomości domowych lub stałych elementów znajdujących się w domu letniskowym w wariancie Od Wszystkich Ryzyk albo w wariancie Uniwersalnym od kradzieży z włamaniem z sumą ubezpieczenia nie przekraczającą 1 000 zł zarówno w przypadku ruchomości domowych, jak i w przypadku stałych elementów, drzwi zewnętrzne prowadzące do domu letniskowego są zamykane co najmniej na jeden zamek wielozastawkowy lub jedną kłódkę wielozastawkową.
- W przypadku ubezpieczenia ruchomości domowych lub stałych elementów znajdujących się na balkonie lub tarasie mieszkania lub domu jednorodzinnego od kradzieży z włamaniem, muszą zostać spełnione łącznie następujące warunki:
  - balkon lub taras jest zabudowany w taki sposób, że nie pozostały otwory umożliwiające wydostanie znajdujących się na nim przedmiotów bez użycia siły lub narzędzi;

- 2) okna lub tafle szkła, którymi jest zabudowany balkon lub taras, znajdują się w należyłym stanie technicznym oraz są umocowane i osadzone w taki sposób i są tak zamknięte, że wyłamanie ich lub wyważenie nie jest możliwe bez pozostawienia śladów stanowiących dowód użycia siły lub narzędzi.
5. Oprócz wymagań określonych w ust. 2–4 oraz § 3 ust. 2, jeżeli suma ubezpieczenia ruchomości domowych ubezpieczonych w wariancie Od Wszystkich Ryzyk przekracza 200 000 zł albo suma ubezpieczenia ruchomości domowych ubezpieczonych w wariancie Uniwersalnym w zakresie kradzieży z włamaniem, przekracza 200 000 zł albo suma ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów ubezpieczonych w wariancie Standardowym przekracza 200 000 zł, dodatkowo muszą zostać spełnione następujące warunki:
- 1) mieszkanie, z wyłączeniem pomieszczenia gospodarczego i pomieszczenia garażowego, jest wyposażone w alarm lub monitoring;
  - 2) dom jednorodzinny lub dom letniskowy jest wyposażony w monitoring.
6. PZU na podstawie oceny ryzyka może określić indywidualne warunki w zakresie zabezpieczenia ubezpieczonego mienia ruchomego.

USTALENIE WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA

§ 38

Wysokość odszkodowania ustala się w kwocie odpowiadającej wysokości poniesionej szkody, nie wyższej jednak niż suma ubezpieczenia wskazana w umowie ubezpieczenia, z uwzględnieniem limitów odpowiedzialności, o których mowa w § 21 ust. 2, § 33–§ 35 oraz § 93 ust. 3:

- 1) w przypadku ruchomości domowych lub stałych elementów ubezpieczonych w wartości nowej – w wartości nowej;
  - 2) w przypadku ruchomości domowych lub stałych elementów ubezpieczonych w wartości rzeczywistej – w wartości rzeczywistej.
- § 39**
1. Z zastrzeżeniem ust. 3 i 6, wysokość odszkodowania dla ruchomości domowych ustala się:
    - 1) w przypadku całkowitego zniszczenia lub utraty przedmiotu ubezpieczenia – w wysokości odpowiadającej średniej wartości przedmiotu tego samego lub najbardziej zbliżonego rodzaju, tej samej lub najbardziej zbliżonej marki przy uwzględnieniu średnich cen obowiązujących na danym terenie oraz kosztów jego montażu;
    - 2) w przypadku uszkodzenia przedmiotu ubezpieczenia – w wysokości kosztów naprawy, tj. odpowiednio do zakresu uszkodzeń spowodowanych wypadkiem ubezpieczeniowym według średnich cen zakładów usługowych albo na podstawie rachunku lub kosztorysu powykonawczego wraz ze specyfikacją wykonanych robót, albo w wysokości określonego w porozumieniu z ubezpieczonym procentowego ubytku wartości uszkodzonego przedmiotu ubezpieczenia.
  2. Wysokość odszkodowania dla stałych elementów ustala się:
    - 1) według zasad określonych w ust. 1, jeżeli naprawa uszkodzonego lub zniszczonego przedmiotu ubezpieczenia nie wymaga przeprowadzenia prac budowlanych lub remontowych;
    - 2) według zasad określonych w § 16 ust. 1–4, jeżeli naprawa uszkodzonego lub zniszczonego przedmiotu ubezpieczenia wymaga przeprowadzenia prac budowlanych lub remontowych.
  3. Wysokość szkody ustalonej w wysokości kosztów naprawy dla ruchomości domowych nie może przekraczać:
    - 1) wartości nowej przedmiotu ubezpieczenia, jeśli przedmiot jest ubezpieczony w wartości nowej;
    - 2) wartości rzeczywistej przedmiotu ubezpieczenia, jeśli przedmiot jest ubezpieczony w wartości rzeczywistej.
  4. Przedłożone rachunki lub kosztorysy powykonawcze wraz ze specyfikacją wykonanych robót, o których mowa w ust. 1

pkt 2 oraz ust. 2, PZU weryfikuje w zakresie zgodności ze stanem faktycznym: wysokość poniesionych kosztów, dotychczasowych wymiarów ubezpieczonych przedmiotów, zakresu robót i użytych materiałów.

5. Przy ustalaniu wysokości odszkodowania dla ruchomości domowych stanowiących komplet lub tworzących jedną całość uwzględnia się ubytek wartości, jakiemu uległa całość lub komplet pod warunkiem, że nie ma możliwości rekonstrukcji całości lub kompletu przez zakup, dorobienie lub uzupełnienie utraconych elementów.
6. W przypadku następujących rodzajów ruchomości domowych wysokość odszkodowania ustala się:
  - 1) dla gotówki – w ich nominalnej wartości; pieniądze stanowiące walutę obcą przelicza się na złote polskie według średniego kursu NBP obowiązującego w dniu ustalenia odszkodowania;
  - 2) dla monet – w wartości złomu, chyba że monety te stanowią prawny środek płatniczy, a ich nominalna wartość jest wyższa od wartości złomu; wysokość odszkodowania ustala się wówczas według wartości nominalnej tych monet; monety stanowiące walutę obcą przelicza się na złote polskie według średniego kursu NBP obowiązującego w dniu ustalenia odszkodowania;
  - 3) dla przedmiotów ze srebra, złota, platyny lub palladu, lub biżuterii – według kosztów naprawy lub wytworzenia lub nabycia nowego przedmiotu tego samego lub podobnego rodzaju;
  - 4) dla dokumentów osobistych – według kosztów odtworzenia duplikatów lub uzyskania nowych dokumentów;
  - 5) dla kluczy do drzwi zewnętrznych prowadzących do miejsca ubezpieczenia – według kosztów odtworzenia kompletu kluczy łącznie z kosztami wymiany zamków;
  - 6) dla zwierząt domowych:
    - a) w przypadku utraty (w tym śmierci) zwierzęcia – w przeciętnej wartości zwierzęcia tej samej rasy i tego samego gatunku, ustalonej na podstawie cen detalicznych występujących w handlu w dniu ustalenia odszkodowania, powiększonej o ewentualne koszty uśpienia z konieczności,
    - b) w innym przypadku niż wskazany w lit. a – na podstawie rachunku za leczenie na terytorium RP, do wysokości przeciętnej wartości zwierzęcia, o której mowa w lit. a;
  - 7) dla roślin doniczkowych – w przeciętnej wartości rośliny doniczkowej tego samego gatunku i odmiany oraz takiej samej lub podobnej wielkości, ustalonej na podstawie cen detalicznych występujących w handlu w dniu ustalenia odszkodowania.

§ 40

1. Przy ustalaniu wysokości odszkodowania:
  - 1) uwzględnia się wartość pozostałości po uszkodzonym lub zniszczonym przedmiocie ubezpieczenia;
  - 2) nie uwzględnia się:
    - a) wartości naukowej, kolekcjonerskiej, artystycznej, zabytkowej lub pamiątkowej,
    - b) kosztów wynikających z braku części zamiennych lub materiałów potrzebnych do przywrócenia stanu istniejącego przed szkoda.
2. Wysokość odszkodowania ustala się na podstawie cen z dnia jego ustalenia, za wyjątkiem szkód udokumentowanych rachunkiem za naprawę lub kosztorysem powykonawczym.

ROZDZIAŁ 5 UBEZPIECZENIE SZKLANYCH PRZEDMIOTÓW OD ŚLUCZENIA PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 41

1. Z zastrzeżeniem ust. 2–4 oraz § 42 ust. 2, przedmiotem ubezpieczenia szklanych przedmiotów od śluczenia są będące

przedmiotem prawa własności (współwłasności) ubezpieczonego albo będące w jego posiadaniu na podstawie tytułu prawnego następujące szklane przedmioty:

- 1) oszklenia okienne, witraże, oszklenia drzwiowe;
- 2) oszklenia ścienne (w tym szklane przegrody, np. wykonane z luksferów), szklane balustrady, oszklenia dachowe;
- 3) wykładziny ceramiczne, szklane lub kamienne (z wyłączeniem podłogowych);
- 4) ceramiczne, szklane, kamienne lub wykonane z konglomeratu: blaty, parapety;
- 5) meble szklane, elementy szklane stanowiące składową część mebli;
- 6) akwaria, terraria;
- 7) ceramiczne, szklane lub indukcyjne płyty kuchenne;
- 8) szklane elementy okapu, szyby w piekarniku lub kuchence mikrofalowej;
- 9) szklane lub wykonane z tworzyw sztucznych: kabiny prysznicowe, parawany łazienkowe;
- 10) ceramiczne, szklane, kamienne lub wykonane z konglomeratu: umywalki, wanny, brodziki, muszle klozetowe, bidety;
- 11) kolektory słoneczne (solary), panele fotowoltaiczne o mocy nieprzekraczającej 5 kW;
- 12) szyby kominkowe;
- 13) zabudowy balkonów, tarasów;
- 14) lustra zamontowane na stałe;
- 15) szklane, kryształowe: zyrandole, plafony, lampy sufitowe, lampy ścienne (kinkiety).

2. Przedmiotem ubezpieczenia szklanych przedmiotów od stłuczenia mogą być szklane przedmioty znajdujące się w mieszkaniu, domu, budynku niemieszkalnym lub budynku niemieszkalnym w stadium budowy, stanowiącym miejsce ubezpieczenia.

Przedmiotem ubezpieczenia szklanych przedmiotów od stłuczenia mogą być również szklane przedmioty, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 2, 11 i 13, znajdujące się na zewnątrz mieszkania, domu, budynku niemieszkalnego lub budynku niemieszkalnego w stadium budowy stanowiącego miejsce ubezpieczenia i trwale z nim związane.

3. Przedmiotem ubezpieczenia są także elementy konstrukcyjne stolarki okiennej lub drzwiowej, a także elementy konstrukcyjne szklanych lub wykonanych z tworzyw sztucznych: kabin prysznicowych, parawanów łazienkowych wówczas, gdy nie ma technologicznej możliwości wymiany stłuczonego elementu bez naruszenia konstrukcji, w której oszklenie jest osadzone.

4. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte:

- 1) szkło stanowiące osprzęt urządzeń technicznych: maszyn, aparatów, narzędzi oraz osprzęt instalacji, z wyłączeniem przedmiotów ubezpieczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 7, 8, 11 i 12;
- 2) szyby, przedmioty szklane, przedmioty ceramiczne, płyty kamienne w stanie uszkodzonym;
- 3) szyby, przedmioty szklane, przedmioty ceramiczne, płyty kamienne, przed ich ostatecznym zamontowaniem;
- 4) żarówki.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 42

1. Z zastrzeżeniem § 43 oraz § 82, ubezpieczeniem szklanych przedmiotów od stłuczenia objęte są szkody powstałe w okresie ubezpieczenia wskutek ich stłuczenia (rozbitcia) lub pęknięcia w następstwie zdarzeń innych niż: zdarzenia losowe, dewastacja, kradzież z włamaniem, rabunek w miejscu ubezpieczenia. Ubezpieczeniem nie są objęte szkody powstałe w następstwie akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym objętym ochroną ubezpieczeniową.
2. Ochroną ubezpieczeniową objęte są ponadto szkody w szklanych przedmiotach będących przedmiotem prawa własności (współwłasności) osób bliskich ubezpieczonego pozostających z ubezpieczonym we wspólnym gospodarstwie domowym

albo będących w ich posiadaniu na podstawie innego tytułu prawnego.

3. PZU odpowiada względem osób, o których mowa w ust. 2, w takim samym zakresie, jak wobec ubezpieczonego.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 43

1. PZU nie odpowiada za szkody, o których mowa w § 11 ust. 2, oraz za szkody powstałe:
  - 1) przy wymianie, montażu lub demontażu przedmiotu ubezpieczenia;
  - 2) wskutek zadrapania, porysowania, poplamienia lub zmiany barwy;
  - 3) w elementach szklanych dzieł sztuki.
2. PZU nie pokrywa kosztów:
  - 1) ustawienia ruształów lub użycia dźwigu w celu dokonania wymiany lub naprawy przedmiotu ubezpieczenia;
  - 2) wykonania napisów reklamowych i informacyjnych oraz ozdób znajdujących się na przedmiocie ubezpieczenia;
  - 3) pokrycia oszkleń folią.
3. W ubezpieczeniu szklanych przedmiotów od stłuczenia stosuje się postanowienie § 11 ust. 3.

SUMA UBEZPIECZENIA

§ 44

1. Sumę ubezpieczenia ustala ubezpieczający, zgodnie z postanowieniami ust. 2 i 3.
2. Ubezpieczający ustala jedną sumę ubezpieczenia dla szklanych przedmiotów w odniesieniu do danego miejsca ubezpieczenia.
3. Minimalna suma ubezpieczenia wynosi 1 000 zł.
4. Suma ubezpieczenia powinna odpowiadać wartości przedmiotu ubezpieczenia łącznie z kosztami jego demontażu, zamontowania lub zainstalowania oraz transportu, z zastrzeżeniem § 43 ust. 2 pkt 1.
5. Po wypłacie odszkodowania lub kosztów wymienionych w § 93 ust. 3 suma ubezpieczenia ulega pomniejszeniu o wypłaconą kwotę.
6. Ubezpieczający może uzupełnić sumę ubezpieczenia opłacając dodatkową składkę ubezpieczeniową.
7. Za wypadki ubezpieczeniowe powstałe do dnia uzupełnienia sumy ubezpieczenia PZU ponosi odpowiedzialność do wysokości sumy ubezpieczenia pomniejszonej o wypłaconą kwotę, o której mowa w ust. 5.

USTALENIE WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA

§ 45

1. Wysokość odszkodowania ustala się w wartości nowej:
  - 1) w przypadku całkowitego zniszczenia przedmiotu ubezpieczenia, tj. jeżeli na skutek stłuczenia (rozbitcia) lub pęknięcia naprawa przedmiotu ubezpieczenia nie jest możliwa – w wysokości odpowiadającej udokumentowanej wartości przedmiotu ubezpieczenia;
  - 2) w przypadku uszkodzenia przedmiotu ubezpieczenia – w wysokości kosztów naprawy, tj. stosownie do zakresu rzeczywistych uszkodzeń ustalonych na podstawie przeciętnych cen zakładów usługowych lub udokumentowanych rachunkiem naprawy, z uwzględnieniem kosztów demontażu, zamontowania lub zainstalowania oraz transportu, z zastrzeżeniem § 43 ust. 2 pkt 1.
2. W razie braku możliwości udokumentowania wartości przedmiotu ubezpieczenia, wysokość odszkodowania określa się według średniej wartości przedmiotu tego samego lub podobnego rodzaju i gatunku, ustalonej na podstawie cen detalicznych występujących w handlu w dniu powstania

szkody lub kosztów naprawy ustalonych stosownie do zakresu szkody na podstawie średnich cen zakładów usługowych wraz z uwzględnieniem niezbędnych kosztów demontażu, zamontowania lub zainstalowania oraz transportu uszkodzonego przedmiotu ubezpieczenia.

3. Przy ustalaniu wysokości odszkodowania nie uwzględnia się:
  - 1) wartości naukowej, kolekcjonerskiej, artystycznej, zabytkowej lub pamiątkowej;
  - 2) kosztów wynikających z braku części zamiennych lub materiałów potrzebnych do przywrócenia stanu istniejącego przed szkoda.

ROZDZIAŁ 6

UBEZPIECZENIE OC

PRZEDMIOT I ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 46

1. Przedmiotem ubezpieczenia OC jest odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego, gdy w związku z wykonywaniem czynności życia prywatnego lub posiadaniem mieniem służącym wykonywaniu czynności życia prywatnego, w następstwie czynu niedozwolonego (odpowiedzialność cywilna deliktowa) jest on zobowiązany do naprawienia szkody na osobie lub szkody rzeczowej wyrządzonej osobie trzeciej, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego związana z posiadaniem mieszkania, domu, garażu, budynku niemieszkalnego, budynku niemieszkalnego w stadium budowy, budowli, obiektu specjalistycznego lub nagrobka cmentarnego – może dotyczyć tylko posiadanego przez ubezpieczonego na podstawie tytułu prawnego, znajdującego się na terytorium RP oraz wskazane go w umowie ubezpieczenia jako miejsce ubezpieczenia dla ubezpieczenia nieruchomości, mienia ruchomego, szklanych przedmiotów od stłuczenia lub Pomoc w Domu, tego mieszkania, domu, garażu, budynku, budowli, obiektu lub nagrobka cmentarnego, a także szkód powstałych w związku z posiadaniem posesji lub działki rekreacyjnej, na której znajduje się ten dom, budynek, garaż, budowla lub obiekt. Ochroną ubezpieczeniową objęte są również szkody powstałe na terenie chodnika położonego bezpośrednio przy granicy posesji lub działki rekreacyjnej, o której mowa w zdaniu poprzedzającym, wskutek nieuprzątnięcia lub nienależytego uprzątnięcia błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z chodników położonych wzdłuż nieruchomości.
3. Przedmiotem ubezpieczenia OC jest również odpowiedzialność cywilna osób bliskich ubezpieczonego pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, gdy w związku z wykonywaniem czynności życia prywatnego lub posiadaniem mieniem służącym wykonywaniu czynności życia prywatnego w następstwie czynu niedozwolonego (odpowiedzialność cywilna deliktowa) są one zobowiązane do naprawienia szkody na osobie lub szkody rzeczowej wyrządzonej osobie trzeciej, przy czym odpowiedzialność cywilna tych osób związana z posiadaniem przez te osoby mieszkania, domu, garażu, budynku niemieszkalnego, budynku niemieszkalnego w stadium budowy, budowli, obiektu specjalistycznego, nagrobka cmentarnego dotyczy wyłącznie mieszkania, domu, garażu, budynku, budowli, obiektu specjalistycznego wraz z posesją lub działką rekreacyjną, nagrobka cmentarnego, o których mowa w ust. 2. Ochroną ubezpieczeniową objęte są również szkody powstałe na terenie chodnika, o których mowa w ust. 2.
4. Przedmiotem ubezpieczenia OC jest również odpowiedzialność cywilna pomocy domowej wobec osób trzecich za szkody na osobie lub szkody rzeczowe będące następstwem czynu niedozwolonego (odpowiedzialność cywilna deliktowa) wyrządzone podczas wykonywania powierzonych prac pomocniczych w gospodarstwie domowym prowadzonym w mieszkaniu, domu lub budynku, o którym mowa w ust. 2.
5. Ochroną ubezpieczeniową objęte są także szkody wyrządzone w wyniku rażącego niedbalstwa.

6. Z zastrzeżeniem § 48 i § 82, ochroną ubezpieczeniową objęte są w szczególności szkody wyrządzone:

- 1) wskutek posiadania lub użytkowania nieruchomości łącznie ze szkodami wodno-kanalizacyjnymi;
  - 2) wskutek posiadania lub używania ruchomości domowych, w tym urządzeń gospodarstwa domowego, roweru lub wózka inwalidzkiego;
  - 3) przez posiadane zwierzęta domowe;
  - 4) wskutek amatorskiego uprawiania sportu, w tym użytkownika zdolnie sterowanych (bezzałogowych) modeli pojazdów, statków powietrznych i wodnych, jeżeli ich ciężar nie przekracza 5 kg.
7. PZU udziela ochrony ubezpieczeniowej w granicach odpowiedzialności ustawowej ubezpieczonego oraz osób, o których mowa w ust. 3 i 4, określonej przepisami prawa polskiego, z zastrzeżeniem postanowień OWU.
  8. Warunkiem odpowiedzialności PZU jest zajęcie wypadku ubezpieczeniowego w okresie ubezpieczenia oraz zgłoszenie roszczenia z tego tytułu przed upływem terminu przedawnienia.
  9. O ile nie umówiono się inaczej, ubezpieczeniem objęta jest odpowiedzialność cywilna za szkody powstałe wskutek wypadku ubezpieczeniowego, który zaszedł na terytorium RP.

§ 47

1. Z zastrzeżeniem ust. 2–4, niezależnie od odpowiedzialności cywilnej, o której mowa w § 46, PZU w ramach sumy gwarancyjnej ustalonej w ubezpieczeniu OC, obejmuje ochroną ubezpieczeniową szkody rzeczowe spowodowane bezpośrednim działaniem wody lub innej cieczy, która wydostała się z instalacji centralnego ogrzewania, klimatyzacyjnej, wodnej lub kanalizacyjnej lub urządzeń domowych bezpośrednio z nimi współpracujących, gdy bezpośrednie źródło powstania tej szkody znajduje się w mieszkaniu, domu, budynku, o których mowa w § 46 ust. 2.
2. Z odpowiedzialności PZU wyłączone są szkody:
  - 1) powstałe wskutek siły wyższej;
  - 2) wyrządzone z winy umyślnie ubezpieczonego, osoby, o której mowa w § 46 ust. 3 lub 4, lub osoby, której ubezpieczony powierzył pieczęć nad ubezpieczonym mieniem.
3. Ochrona ubezpieczeniowa, o której mowa w ust. 1–2, obejmuje wyłącznie szkody rzeczowe wyrządzone osobie trzeciej z wyłączeniem szkód rzeczowych wyrządzonych osobie bliskiej ubezpieczonego, szkód rzeczowych wyrządzonych pomocy domowej, gdy szkoda powstała podczas wykonywania przez pomoc domową powierzonych prac pomocniczych w gospodarstwie domowym oraz szkód rzeczowych wyrządzonych osobie, której ubezpieczony powierzył pieczęć nad ubezpieczonym mieniem.
4. Postanowienia § 48 ust. 1 pkt 4, 9 i 10, ust. 2, ust. 3 pkt 1–2 oraz § 82 pkt 3–5, 7, 9 i 10, stosuje się.
5. Do odpowiedzialności, o której mowa w ust. 1–4, stosuje się postanowienia § 49.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 48

1. PZU nie odpowiada za szkody:
  - 1) wyrządzone osobie bliskiej ubezpieczonego;
  - 2) wyrządzone pomocy domowej podczas wykonywania przez pomoc domową powierzonych prac pomocniczych w gospodarstwie domowym;
  - 3) wyrządzone przez pomoc domową wskutek czynności nie mieszczących się w zakresie obowiązków wynikających z umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej;
  - 4) wyrządzone w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych, nowych substancji psychoaktywnych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii, chyba że nie miało to wpływu na zajęcie wypadku ubezpieczeniowego;

- 5) wyrządzone przez posiadane zwierzęta inne niż zwierzęta domowe, z wyłączeniem szkód wyrządzonych wskutek posiadania pasieki do 5 uli;
  - 6) objęte systemem ubezpieczeń obowiązkowych, w ramach którego ubezpieczony lub osoba, o której mowa w § 46 ust. 3 i 4, miały obowiązek posiadania ochrony ubezpieczeniowej;
  - 7) wyrządzone wskutek wyczynowego uprawiania sportu lub wskutek uprawiania sportów wysokiego ryzyka;
  - 8) wynikłe z przeniesienia chorób zakaźnych lub zakażeń;
  - 9) polegające na zniszczeniu, uszkodzeniu, zaginięciu lub kradzieży gotówki, papierów wartościowych, bonów towarowych, dzieł sztuki, biżuterii, przedmiotów z metali lub kamieni szlachetnych, dokumentów, nośników danych, przedmiotów o charakterze zabytkowym, archiwalnym lub unikatowym;
  - 10) powstałe wskutek powolnego działania temperatury, gazów, oparów, wilgoci, dymu, sadzy, ścieków, zagrzebienia, wibracji, działania hałasu;
  - 11) związane z naruszeniem dóbr osobistych innych niż objęte zakresem szkody na osobie;
  - 12) związane z naruszeniem praw własności intelektualnej;
  - 13) związane z dostępem lub korzystaniem z Internetu;
  - 14) na osobie wyrządzone przez zwierzęta nie poddane wymaganym szczepieniom ochronnym.
2. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje kar pieniężnych, kar umownych, grzywnien sądowych i administracyjnych, zadatków, roszczeń z tytułu odstąpienia od umowy, roszczeń o zwrot kosztów poniesionych na poczet lub w celu wykonania umowy, odszkodowań o charakterze karnym (exemplary damages, punitive damages), do zapłacenia których ubezpieczony lub osoba, o których mowa w § 46 ust. 3 i 4, są zobowiązani.
3. Ponadto, o ile zakres ochrony ubezpieczeniowej nie został rozszerzony, PZU nie odpowiada za szkody:
- 1) powstałe w mieniu, z którego ubezpieczony lub osoba, o której mowa w § 46 ust. 3, korzystała na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użytkowania, użyczenia, leasingu lub innej podobnej formy korzystania z cudzej rzeczy;
  - 2) powstałe w związku z wynajmem nieruchomości lub pokoi gościnnych;
  - 3) wyrządzone przez posiadane psy agresywne;
  - 4) powstałe z tytułu posiadania lub używania koni;
  - 5) powstałe z tytułu posiadania lub używania broni palnej, pneumatycznej, urządzeń do gry w paintball oraz amunicji do tej broni lub urządzeń;
  - 6) powstałe z tytułu uczestnictwa w polowaniach;
  - 7) wyrządzone w związku z posiadaniem lub używaniem jednostek pływających;
  - 8) wyrządzone w związku z posiadaniem lub używaniem pojazdów mechanicznych nie podlegających obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych.
4. Szkody wymienione w ust. 3 zostają objęte ubezpieczeniem tylko w takim zakresie, w jakim zostało to ustalone w treści postanowienia odbiegającego od ustalonego w OWU.
5. Za rozszerzenie zakresu ochrony ubezpieczeniowej, o którym mowa w ust. 3, ustalana jest dodatkowa składka ubezpieczeniowa.
6. W ubezpieczeniu OC stosuje się postanowienia § 11 ust. 3, przy czym w przypadku rozszerzenia zakresu ubezpieczenia o szkody powstałe wskutek wypadku ubezpieczeniowego, który zaszedł za granicą RP, fakt znajdowania się w stanie nietrzeźwości lub fakt znajdowania się pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych, nowych substancji psychoaktywnych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii oraz uprawnienia do kierowania pojazdem ocenia się według prawa państwa właściwego dla miejsca zajścia wypadku ubezpieczeniowego.

SUMA GWARANCYJNA

§ 49

1. Jeżeli nie umówiono się inaczej, suma gwarancyjna określona w ubezpieczeniu OC stanowi górną granicę odpowiedzialności PZU w odniesieniu do wszystkich wypadków ubezpieczeniowych, które zaszły w okresie ubezpieczenia.
2. Suma gwarancyjna nie może być niższa niż 10 000 zł.
3. Wypłata odszkodowania lub kosztów wymienionych w ust. 6 oraz § 93 ust. 3 powoduje każdorazowo zmniejszenie sumy gwarancyjnej o wypłaconą kwotę.
4. Ubezpieczający może uzupełnić sumę gwarancyjną opłacając dodatkową składkę ubezpieczeniową.
5. Za wypadki ubezpieczeniowe powstałe do dnia uzupełnienia sumy gwarancyjnej PZU ponosi odpowiedzialność do wysokości sumy gwarancyjnej pomniejszonej o wypłaconą kwotę, o której mowa w ust. 3.
6. W ramach sumy gwarancyjnej PZU zobowiązany jest do:
  - 1) pokrycia kosztów wynagrodzenia ekspertów, powołanych w uzgodnieniu z PZU, w celu ustalenia okoliczności, przyczyn lub rozmiaru szkody;
  - 2) pokrycia kosztów obrony w związku z zgłoszonymi roszczeniami odszkodowawczymi:
    - a) niezbędnych kosztów sądowej obrony przed roszczeniem poszkodowanego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia w sporze prowadzonym w porozumieniu z PZU,
    - b) niezbędnych kosztów sądowej obrony w postępowaniu karnym, jeśli toczące się postępowanie ma związek z ustaleniem odpowiedzialności, jeżeli PZU zażądał powołania obrony lub wyraził zgodę na pokrycie tych kosztów,
    - c) kosztów postępowań sądowych, w tym mediacji lub postępowania pojednawczego oraz kosztów opłat administracyjnych, jeżeli PZU wyraził zgodę na pokrycie tych kosztów.

USTALENIE I WYPŁATA ODSZKODOWANIA

§ 50

1. Zaspokojenie lub uznanie roszczenia, o którym mowa w § 95 pkt 1, nie wywołuje skutków prawnych względem PZU, jeżeli PZU nie wyraził na to uprzedniej zgody.
2. Jeżeli tytułem odszkodowania przysługują poszkodowanemu zarówno świadczenia jednorazowe jak i renty, PZU zaspokaja je z obowiązującej sumy gwarancyjnej w następującej kolejności:
  - 1) świadczenie jednorazowe;
  - 2) renty czasowe;
  - 3) renty dożywotnie.

ROZDZIAŁ 7

UBEZPIECZENIE OCHRONY PRAWNEJ

PRZEDMIOT I ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 51

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest pokrycie lub zwrot niezbędnych i prawnie uzasadnionych kosztów ochrony prawnej w celu ochrony interesów prawnych ubezpieczonego związanych z wykonywaniem czynności życia prywatnego w zakresie określonym w wybranym przez ubezpieczonego wariancie ubezpieczenia, o którym mowa w § 52.
2. Koszty są niezbędne i prawnie uzasadnione, jeżeli ochrona interesów prawnych ubezpieczonego lub dochodzenie roszczeń jest dopuszczalne w świetle obowiązujących przepisów prawa.
3. Warunkiem odpowiedzialności PZU jest zajęcie wypadku ubezpieczeniowego w okresie ubezpieczenia.
4. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje wypadki ubezpieczeniowe oraz problemy prawne powstałe na terytorium RP oraz podlegające regulacjom prawa polskiego.

§ 52

Umowa ubezpieczenia ochrony prawnej może zostać zawarta w jednym z następujących wariantów:

- 1) Ochrona Prawna Komfort;
- 2) Ochrona Prawna Super.

OCHRONA PRAWNA KOMFORT

§ 53

1. Z zastrzeżeniem ust. 2 oraz § 58, przedmiotem ubezpieczenia Ochrony Prawnej Komfort objęte są koszty poniesione, w szczególności w związku z:
  - 1) dochodzeniem przez ubezpieczonego własnych roszczeń odszkodowawczych z tytułu czynów niedozwolonych;
  - 2) obroną ubezpieczonego w zakresie prawa karnego i wykroczeń;
  - 3) obroną interesów prawnych ubezpieczonego w zakresie postępowań administracyjnych i postępowań przed sądami administracyjnymi;
  - 4) obroną interesów prawnych ubezpieczonego w zakresie umów;
  - 5) obroną interesów prawnych ubezpieczonego związanych z posiadaniem, użytkowaniem, oddawaniem w użytkowanie, wynajmowaniem, najmowaniem, dzierżawieniem, wydzierżawianiem, użyczeniem: mieszkania, domu, garażu, budynku niemieszkalnego lub budynku niemieszkalnego w stadium budowy, budowli, stanowiących przedmiot ubezpieczenia w zawartym ubezpieczeniu nieruchomości;
  - 6) obroną interesów prawnych ubezpieczonego związanych z posiadaniem, użytkowaniem, oddawaniem w użytkowanie, wynajmowaniem, najmowaniem, dzierżawieniem, wydzierżawianiem, użyczeniem: mieszkania, domu, garażu, budynku niemieszkalnego lub budynku niemieszkalnego w stadium budowy, stanowiących miejsce ubezpieczenia dla zawartego ubezpieczenia mienia ruchomego.
2. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte koszty poniesione w związku z ochroną interesów prawnych ubezpieczonego w zakresie prawa pracy, ubezpieczeń społecznych oraz w związku z ochroną danych osobowych ubezpieczonego.
3. Przedmiotem ubezpieczenia Ochrony Prawnej Komfort objęte są koszty dotyczące każdego etapu postępowań, o których mowa w ust. 1.

§ 54

1. Zakresem ubezpieczenia Ochrony Prawnej Komfort objęte są następujące koszty ochrony prawnej:
  - 1) określone w § 62 koszty wynagrodzenia jednego adwokata albo radcy prawnego ustanowionego przez ubezpieczonego;
  - 2) koszty opinii prawnych;
  - 3) koszty sądowe w sprawach cywilnych i karnych;
  - 4) koszty postępowania administracyjnego i postępowania przed sądami administracyjnymi;
  - 5) koszty zasądzone prawomocnym orzeczeniem sądu od ubezpieczonego na rzecz strony przeciwnej, w tym koszty zasądzone przez sąd z tytułu udziału w postępowaniu karnym oskarżyciela posiłkowego;
  - 6) koszty postępowania egzekucyjnego w zakresie maksymalnie trzech dowolnie wybranych przedmiotów egzekucji, podjętego na podstawie jednego tytułu wykonawczego w stosunku do tego samego podmiotu;
  - 7) koszty postępowania sądu polubownego do wysokości 100% kosztów sądowych, które by powstały przed właściwym sądem powszechnym I instancji;
  - 8) koszty mediacji pozasądowej prowadzonej za zgodą PZU lub koszty mediacji prowadzonej w toku postępowania sądowego (mediacja sądowa) w wyniku skierowania sprawy przez sąd, umowy o mediację lub zgodnego wniosku stron;

- 9) koszty udzielenia informacji prawnej obejmującej:
  - a) koszty przesłania wzorów umów i wzorów pism należących do powszechnego obrotu prawnego,
  - b) koszty przesłania tekstów obowiązujących lub archiwalnych aktów prawnych,
  - c) koszty uzyskania informacji o obowiązujących procedurach sądowych i kosztach prowadzenia postępowań określonych w pkt 3–8.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 9, zakres ubezpieczenia obejmuje udzielenie maksimum 10 informacji prawnych w okresie ubezpieczenia, bez względu na to czy jedno zlecenie udzielenia informacji prawnej obejmuje wszystkie czy tylko niektóre z usług, o których mowa w ust. 1 pkt 9 lit. a, b lub c.

OCHRONA PRAWNA SUPER

§ 55

1. Z zastrzeżeniem § 58, przedmiotem ubezpieczenia Ochrony Prawnej Super objęte są koszty poniesione, w szczególności w związku z:
  - 1) dochodzeniem przez ubezpieczonego własnych roszczeń odszkodowawczych z tytułu czynów niedozwolonych;
  - 2) obroną ubezpieczonego w zakresie prawa karnego i wykroczeń;
  - 3) ochroną interesów prawnych ubezpieczonego w zakresie postępowań administracyjnych i postępowań przed sądami administracyjnymi;
  - 4) ochroną interesów prawnych ubezpieczonego w zakresie umów;
  - 5) ochroną interesów prawnych ubezpieczonego w zakresie prawa pracy i ubezpieczeń społecznych;
  - 6) ochroną interesów prawnych ubezpieczonego związanych z posiadaniem, użytkowaniem, oddawaniem w użytkowanie, wynajmowaniem, najmowaniem, dzierżawieniem, wydzierżawianiem, użyczeniem: mieszkania, domu, garażu, budynku niemieszkalnego lub budynku niemieszkalnego w stadium budowy, budowli, stanowiących przedmiot ubezpieczenia w zawartym ubezpieczeniu nieruchomości;
  - 7) ochroną interesów prawnych ubezpieczonego związanych z posiadaniem, użytkowaniem, oddawaniem w użytkowanie, wynajmowaniem, najmowaniem, dzierżawieniem, wydzierżawianiem, użyczeniem: mieszkania, domu, garażu, budynku niemieszkalnego lub budynku niemieszkalnego w stadium budowy, stanowiących miejsce ubezpieczenia dla zawartego ubezpieczenia mienia ruchomego;
  - 8) ochroną danych osobowych ubezpieczonego.
2. Przedmiotem ubezpieczenia Ochrony Prawnej Super objęte są koszty dotyczące każdego etapu postępowań, o których mowa w ust. 1.

§ 56

1. Zakresem ubezpieczenia Ochrony Prawnej Super objęte są następujące koszty ochrony prawnej:
  - 1) określone w § 62 koszty wynagrodzenia jednego adwokata albo radcy prawnego ustanowionego przez ubezpieczonego;
  - 2) koszty opinii prawnych;
  - 3) koszty sądowe w sprawach cywilnych i karnych;
  - 4) koszty postępowania administracyjnego i postępowania przed sądami administracyjnymi;
  - 5) koszty zasądzone prawomocnym orzeczeniem sądu od ubezpieczonego na rzecz strony przeciwnej, w tym koszty zasądzone przez sąd z tytułu udziału w postępowaniu karnym oskarżyciela posiłkowego;
  - 6) koszty postępowania egzekucyjnego w zakresie maksymalnie trzech dowolnie wybranych przedmiotów egzekucji, podjętego na podstawie jednego tytułu wykonawczego w stosunku do tego samego podmiotu;

- 7) koszty postępowania sądu polubownego do wysokości 100% kosztów sądowych, które by powstały przed właściwym sądem powszechnym I instancji;
  - 8) koszty mediacji pozasądowej prowadzonej za zgodą PZU lub koszty mediacji prowadzonej w toku postępowania sądowego (mediacja sądowa) w wyniku skierowania sprawy przez sąd, umowy o mediację lub zgodnego wniosku stron;
  - 9) koszty udzielenia informacji prawnej obejmującej:
    - a) koszty przesłania wzorów umów i wzorów pism należących do powszechnego obrotu prawnego,
    - b) koszty przesłania tekstów obowiązujących lub archiwalnych aktów prawnych,
    - c) koszty uzyskania informacji o obowiązujących procedurach sądowych i kosztach prowadzenia postępowań określonych w pkt 3–8.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 9, zakres ubezpieczenia obejmuje udzielenie maksimum 10 informacji prawnych w okresie ubezpieczenia, bez względu na to czy jedno zlecenie udzielenia informacji prawnej obejmuje wszystkie czy tylko niektóre z usług, o których mowa w ust. 1 pkt 9 lit. a, b lub c.

PORĘCZENIE MAJĄTKOWE

§ 57

1. W zakresie ubezpieczenia Ochrony Prawnej Super, PZU poza kosztami wymienionymi w § 56, zobowiązuje się również pokryć koszty poręczenia majątkowego w postaci kwoty pieniężnej, przewidzianego w prawie karnym dla uniknięcia przez ubezpieczonego tymczasowego aresztowania, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. PZU pokrywa koszty poręczenia majątkowego, o którym mowa w ust. 1, w granicach limitu określonego w § 59 ust. 3. Ubezpieczony zobowiązany jest do zwrotu PZU tej kwoty w terminie 12 miesięcy od dnia pokrycia kosztów tego poręczenia, chyba że obowiązek zwrotu kwoty poręczenia powstanie wcześniej stosownie do postanowień ust. 3 lub 4.
3. W razie odstąpienia od zastosowania poręczenia majątkowego albo dokonania zwrotu ubezpieczonemu kwoty tego poręczenia, ubezpieczony zobowiązany jest do zwrotu PZU kwoty poręczenia w zakresie jakim kwota ta została pokryta przez PZU w terminie 7 dni od dnia jej zwrotu ubezpieczonemu.
4. W razie prawomocnego orzeczenia o przepadku kwoty poręczenia majątkowego lub jego części albo jej zaliczenia na poczet orzeczonej kary, ubezpieczony zobowiązany jest do zwrotu poniesionych przez PZU kosztów poręczenia majątkowego w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 58

PZU SA nie odpowiada za koszty ochrony prawnej:

- 1) dotyczące wypadków ubezpieczeniowych spowodowanych umyślnie lub pozostających w bezpośrednim związku z popełnieniem umyślnego przestępstwa lub wykroczenia;
  - 2) dotyczące wypadków ubezpieczeniowych powstałych wskutek znajdowania się ubezpieczonego w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych, nowych substancji psychoaktywnych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii, jeżeli miało to wpływ na zajście wypadku ubezpieczeniowego;
  - 3) dotyczące sporów pomiędzy stronami umowy ubezpieczenia ochrony prawnej;
  - 4) dotyczące sporów pomiędzy ubezpieczonym a PZU, PZU Życie SA, PTE PZU SA, TFI PZU SA, PZU Pomoc SA lub PZU Centrum Operacji SA, niezależnie od istoty sporu
- oraz poniesione przez ubezpieczonego w postępowaniu, w którym zachodzi prawdopodobieństwo, że działał on na szkodę PZU;
  - 5) pokryte w ramach umowy ubezpieczenia zawartej przez ubezpieczonego z innym zakładem ubezpieczeń;
  - 6) poniesione w postępowaniu wszczętym przeciwko ubezpieczonemu na wniosek osób bliższych ubezpieczonego;
  - 7) z zakresu prawa podatkowego, celnego, dotyczącego innych opłat publicznoprawnych, a także prawa karnoskarbowego;
  - 8) z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, prawa spadkowego;
  - 9) z zakresu prawa handlowego, prawa spółek handlowych, umów agencyjnych, prawa funduszy inwestycyjnych, prawa obligacji, papierów wartościowych, prawa spółdzielczego z wyłączeniem spraw, o których mowa w § 53 ust. 1 pkt 5–6 i § 55 ust. 1 pkt 6–7, prawa o stowarzyszeniach, prawa o związkach zawodowych;
  - 10) wynikające z umów: poręczenia, przejęcia długu, kredytu, pożyczki, rachunku bankowego, pośrednictwa finansowego, ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym;
  - 11) w związku z postępowaniem restrukturyzacyjnym, układowym, naprawczym, upadłościowym;
  - 12) wynikających z umów o pracę lub innych stosunków prawnych dotyczących pełnienia funkcji członków ustawowych organów osób prawnych;
  - 13) spraw o ochronę praw autorskich, prawa patentowego, znaków towarowych, pozostałych praw własności intelektualnej, przemysłowej, prawa ochrony konkurencji (antymonopolowego), prawa dotyczącego zasad konkurencji;
  - 14) wynikające z zakresu prawa prasowego;
  - 15) pozostające w związku z grą, zakładem, transakcjami terminowymi lub spekulacyjnymi;
  - 16) z zakresu prawa górniczego lub geologicznego, w tym związanych ze szkodami w nieruchomościach spowodowanych ruchem zakładu górniczego;
  - 17) w związku z planem zagospodarowania przestrzennego, podziałem, scalaniem i wywłaszczaniem nieruchomości, przywytaczają, reprzywytaczają, innymi przekształceniami nieruchomościowymi, postępowaniem o rozgraniczenie nieruchomości;
  - 18) z zakresu prawa budowlanego;
  - 19) w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz trybunałami międzynarodowymi;
  - 20) związane z kierowaniem lub posiadaniem pojazdów mechanicznych;
  - 21) z tytułu szkód powstałych w gotówce, bonach towarowych, substytutach pieniądza, przedmiotach z metali lub kamieni szlachetnych, papierach wartościowych, dokumentach lub zbiorach o charakterze kolekcjonerskim lub archiwalnym lub przedmiotach o charakterze zabytkowym lub unikatowym;
  - 22) związane ze świadomym zatajeniem przez ubezpieczonego informacji lub dokumentów mogących mieć wpływ na sposób świadczenia pomocy prawnej;
  - 23) związane z dochodzeniem roszczeń za nienależyte wykonanie usług przez podmioty działające na zlecenie PZU;
  - 24) gdy obrona interesów ubezpieczonego jest sprzeczna z dobrymi obyczajami;
  - 25) w sprawach związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej przez ubezpieczonego lub działalnością zawodową ubezpieczonego;
  - 26) w sprawach związanych z nieruchomościami, obiektami budowlanymi, lokalami, nie stanowiącymi przedmiotu ubezpieczenia w zawartej z PZU umowie ubezpieczenia nieruchomości lub nie stanowiącymi miejsca ubezpieczenia dla zawartej z PZU umowy ubezpieczenia mienia ruchomego;
  - 27) związane z dostępem do informacji publicznej;

- 28) związane z przewlekłością postępowania;
- 29) związane z usługami świadczonymi poza terytorium RP.

SUMA UBEZPIECZENIA I LIMITY ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 59

1. Suma ubezpieczenia wynosi w zależności od wybranego wariantu ubezpieczenia:
  - 1) 500 zł dla wariantu Ochrona Prawna Komfort;
  - 2) 30 000 zł dla wariantu Ochrona Prawna Super.
2. Suma ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności PZU. Suma ubezpieczenia ustalona jest na wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia i na wszystkich ubezpieczonych łącznie.
3. W ramach sumy ubezpieczenia ustala się limit odpowiedzialności z tytułu kosztów poręczenia majątkowego do wysokości 50% sumy ubezpieczenia.
4. Każdorazowe pokrycie lub zwrot kosztów powoduje zmniejszenie sumy ubezpieczenia i limitu odpowiedzialności o wypłaconą kwotę.

WYPŁATA ŚWIADCZENIA

§ 60

1. Podstawą wypłaty świadczenia są dowody dokumentujące poniesienie kosztów lub obowiązek ich zapłaty przez ubezpieczonego stanowiące:
  - 1) rachunki wystawione przez adwokata lub radcę prawnego wraz z potwierdzeniem zapłaty;
  - 2) wezwania sądowe do zapłaty;
  - 3) prawomocne orzeczenia sądowe;
  - 4) inne dokumenty potwierdzające zasadność i wysokość poniesionych lub ponoszonych kosztów.
2. Jeżeli wysokość kosztów nie wynika z przepisów prawa, koszty pokrywane są w wysokości uzgodnionej z PZU w drodze wymiany korespondencji elektronicznej pomiędzy PZU i ubezpieczonym, z wykorzystaniem adresu e-mail wskazanego przez ubezpieczonego, a w przypadku niewskazania przez ubezpieczonego adresu e-mail – koszty pokrywane są w wysokości ustalonej z PZU w inny uzgodniony przez PZU z ubezpieczonym sposób.
3. Jeżeli w postępowaniu karnym lub w sprawie o wykroczenie został wydany prawomocny wyrok uniewinniający ubezpieczonego od zarzutu umyślnego popełnienia przestępstwa lub wykroczenia, PZU pokryje ubezpieczonemu koszty, do których byłby zobowiązany zgodnie z postanowieniami OWU. Zasada ta ma także zastosowanie w przypadku innych postępowań prawnych, jeżeli odmowa udzielenia ochrony ubezpieczeniowej spowodowana była umyślnym naruszeniem prawa przez ubezpieczonego.
4. W przypadku, o którym mowa w § 61 ust. 2, rozliczenie kosztów podlegających pokryciu przez PZU następuje bezgotówkowo.

UDZIAŁ ADWOKATA LUB RADCY PRAWNEGO

§ 61

1. Ubezpieczonemu przysługuje prawo swobodnego wyboru adwokata lub radcy prawnego w zakresie obrony i reprezentowania jego interesów.
2. PZU może także niezobowiązująco polecić ubezpieczonemu adwokata lub radcę prawnego.
3. Ubezpieczony jest zobowiązany w pełnomocnictwie udzielonym adwokatowi lub radcy prawnemu zobowiązać adwokata lub radcę prawnego do bieżącego informowania PZU o stanie sprawy.
4. Adwokat i radca prawny ponosi odpowiedzialność wyłącznie wobec ubezpieczonego, a PZU nie ponosi żadnej odpowiedzialności za czynności adwokata lub radcy prawnego.

§ 62

Koszty wynagrodzenie adwokata lub radcy prawnego pokrywane są według następujących zasad:

- 1) zwrot kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego następuje w wysokości nie wyższej niż dwukrotność stawki minimalnej określonej na podstawie odpowiednich przepisów prawa w sprawie opłat za czynności adwokata lub radcy prawnego;
- 2) zasady opisane w pkt 1 dotyczą wysokości wynagrodzenia dla adwokata i radcy prawnego z tytułu świadczenia usług na każdym etapie ochrony interesów prawnych ubezpieczonego, przy czym za cały okres świadczenia usług (etap przedsądowy i sądowy) należy się łącznie jedno wynagrodzenie ustalane według tych zasad.

ROZDZIAŁ 8

UBEZPIECZENIE NNW

PRZEDMIOT I ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 63

1. Przedmiotem ubezpieczenia NNW są określone w ust. 2 następstwa:
  - 1) nieszczęśliwego wypadku;
  - 2) obrażeń ciała powstałych w wyniku ataku epilepsji lub omdlenia o nieustalonej przyczynie;
  - 3) zawału serca lub krwotoku śródczaszkowego, pod warunkiem, że ubezpieczony w pierwszym dniu okresu ubezpieczenia nie przekroczył 30 roku życia.
2. Przedmiotem ubezpieczenia NNW są następujące następstwa wypadku ubezpieczeniowego, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, 2 lub 3:
  - 1) śmierć;
  - 2) trwałe uszczerbek na zdrowiu;
  - 3) leczenie uciążliwe;
  - 4) czasowa niezdolność do pracy;
  - 5) koszty nabycia przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych;
  - 6) koszty przeszkolenia zawodowego osób niepełnosprawnych na terytorium RP;
  - 7) koszty leczenia;
  - 8) koszty transportu zwłok oraz dodatkowe koszty określone w § 65 pkt 8.
3. Za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej odpowiedzialność PZU może być rozszerzona o następstwa zawału serca lub krwotoku śródczaszkowego:
  - 1) jeżeli ubezpieczony w pierwszym dniu okresu ubezpieczenia jest w wieku powyżej 30 lat i nie przekroczył 65 roku życia, z zastrzeżeniem pkt 2;
  - 2) jeżeli ubezpieczony w pierwszym dniu okresu ubezpieczenia jest w wieku powyżej 65 lat i był przez co najmniej 2 ostatnie lata ubezpieczony w PZU w zakresie następstw zawału serca lub krwotoku śródczaszkowego.
4. PZU ponosi odpowiedzialność z tytułu wypadków ubezpieczeniowych, które zaszły w okresie ubezpieczenia na terytorium RP i poza jej granicami.

SUMA UBEZPIECZENIA

§ 64

Sumę ubezpieczenia ustala ubezpieczający dla każdego ubezpieczonego i stanowi ona wielokrotność 1 000 zł, przy czym nie może być ona niższa niż 5 000 zł oraz wyższa niż 100 000 zł.

RODZAJE I WYSOKOŚĆ ŚWIADCZEŃ

§ 65

Z zastrzeżeniem § 66 i § 67, w ubezpieczeniu NNW przysługują następujące świadczenia:

Poz.	Rodzaj świadczenia	Wysokość świadczenia
1	świadczenie z tytułu śmierci	100% sumy ubezpieczenia
2	świadczenie z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu	świadczenie, o którym mowa w § 66
3	świadczenie za leczenie uciążliwe	1% sumy ubezpieczenia, nie więcej niż 1 000 zł
4	świadczenie z tytułu czasowej niezdolności do pracy, powstałej w wyniku zajścia wypadku ubezpieczeniowego, zwane dalej „zasiłkiem dziennym”	1 promil sumy ubezpieczenia za każdy dzień niezdolności do pracy, nie dłużej niż przez 60 dni, z zastrzeżeniem, że w przypadku hospitalizacji ubezpieczonego – zasiłek dzienny płatny jest od pierwszego dnia niezdolności do pracy po dniu zajścia wypadku ubezpieczeniowego, a w przypadku leczenia ambulatoryjnego – płatny jest od siódmego dnia niezdolności do pracy po dniu zajścia wypadku ubezpieczeniowego, z uwzględnieniem § 67 ust. 4
5	zwrot kosztów nabycia przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych	do 15% sumy ubezpieczenia, nie więcej niż 10 000 zł
6	zwrot kosztów przeszkolenia zawodowego osób niepełnosprawnych na terytorium RP	do 15% sumy ubezpieczenia, nie więcej niż 10 000 zł
7	zwrot kosztów leczenia	do 10% sumy ubezpieczenia, nie więcej niż 5 000 zł
8	zwrot kosztów transportu zwłok, w tym kosztów usług zakładów pogrzebowych, polegających na przygotowaniu zwłok do transportu, kremacji, zakupu trumny do transportu zwłok, organizacji przewozu zwłok od miejsca zgonu do miejsca pochówku w RP	do 50% sumy ubezpieczenia, nie więcej niż 15 000 zł

§ 66

- Świadczenie z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu PZU wypłaca w zależności od wybranego przez ubezpieczającego, odrębnie dla każdego ubezpieczonego, wariantu określającego sposób obliczenia wysokości tego świadczenia, tj.:
  - wariantu Standardowego albo
  - wariantu Standardowego Plus.
- W wariantcie Standardowym świadczenie z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu – w przypadku gdy ubezpieczony doznał 100% trwałego uszczerbku na zdrowiu – wypłacane jest w wysokości sumy ubezpieczenia, a jeżeli ubezpieczony doznał mniej niż 100% trwałego uszczerbku na zdrowiu – w takim procencie sumy ubezpieczenia, w jakim ubezpieczony doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu.
- W wariantcie Standardowym Plus świadczenie z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu wypłacane jest w wysokości iloczynu sumy ubezpieczenia, stopnia trwałego uszczerbku na zdrowiu wyrażonego w procentach oraz wskaźnika progresji określonego w poniższej tabeli, którego wysokość zależy od wyrażonego w procentach stopnia trwałego uszczerbku na zdrowiu:

Poz.	Stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu (w procentach)	Wskaźnik progresji
1	do 25%	1,00
2	powyżej 25% do 50%	1,50
3	powyżej 50% do 65%	2,00
4	powyżej 65% do 85%	2,50
5	powyżej 85% do 100%	3,00

§ 67

- Świadczenie z tytułu śmierci przysługuje, jeżeli śmierć nastąpiła nie później niż w okresie 24 miesięcy liczonych od dnia zajścia wypadku ubezpieczeniowego.
- Świadczenie z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu przysługuje, jeżeli trwały uszczerbek na zdrowiu nastąpił nie później niż w okresie 24 miesięcy liczonych od dnia zajścia wypadku ubezpieczeniowego.

- Świadczenie za leczenie uciążliwe przysługuje tylko wówczas, gdy leczenie to było związane z wypadkiem ubezpieczeniowym, a nie stwierdzono trwałego uszczerbku na zdrowiu. Ubezpieczonemu przysługuje tylko jedno świadczenie za leczenie uciążliwe z tytułu jednego wypadku ubezpieczeniowego.
- Zasiłek dzienny przysługuje tylko osobom pracującym zarobkowo w dniu zajścia wypadku ubezpieczeniowego. Zasiłek dzienny przysługuje, jeżeli w wyniku zajścia wypadku ubezpieczeniowego ubezpieczony był hospitalizowany co najmniej przez 7 dni, a w przypadku braku hospitalizacji, jeżeli trwały uszczerbek na zdrowiu powstały w wyniku zajścia ww. wypadku ubezpieczeniowego wyniósł co najmniej 15%, obliczony zgodnie z wybranym przez ubezpieczającego w umowie ubezpieczenia, odrębnie dla każdego ubezpieczonego, wariantem dla świadczenia z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu, o którym mowa w § 66. Z tytułu wszystkich wypadków ubezpieczeniowych zaistniałych w okresie ubezpieczenia wypłata zasiłku dziennego nie może przekroczyć łącznie 60 dni. Zasiłek dzienny przysługuje za okres czasowej niezdolności do pracy i wypłacany jest na podstawie zaświadczenia lekarskiego o czasowej niezdolności do pracy, wystawionego zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Jeżeli na powstałą niezdolność do pracy ma również wpływ istniejący przed wypadkiem ubezpieczeniowym stan chorobowy lub niepełnosprawność, zasiłek dzienny wypłacany jest za przypuszczalny okres niezdolności do pracy, jaki mógłby być wyłącznie następstwem wypadku ubezpieczeniowego. Ubezpieczony traci prawo do zasiłku dziennego, jeżeli w okresie, za który przysługiwał mu zasiłek dzienny wykonywał pracę zarobkową.
- Koszty, o których mowa w § 65 poz. 5–8, podlegają zwrotowi, jeżeli powstały w następstwie zajścia wypadku ubezpieczeniowego oraz spełnione zostały warunki określone w ust. 6–8.
- Koszty, o których mowa w § 65 poz. 5 podlegają zwrotowi jeżeli, konieczność nabycia przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych zaistniała nie później niż w okresie 24 miesięcy liczonych od dnia zajścia wypadku ubezpieczeniowego.
- Koszty, o których mowa w § 65 poz. 6 podlegają zwrotowi, jeżeli konieczność przeszkolenia zawodowego ubezpieczonego zaistniała nie później niż w okresie 24 miesięcy liczonych od dnia zajścia wypadku ubezpieczeniowego.
- Koszty, o których mowa w § 65 poz. 7 podlegają zwrotowi, jeżeli były uzasadnione z medycznego punktu widzenia oraz konieczność ich poniesienia zaistniała nie później niż w okresie

24 miesiący liczonych od dnia zajścia wypadku ubezpieczeniowego, a w przypadku rehabilitacji – konieczność jej przeprowadzenia zaistniała nie później niż w okresie 6 miesięcy liczonych od dnia zajścia wypadku ubezpieczeniowego.

9. Zwrot kosztów, o których mowa w § 65 poz. 5–8, następuje na podstawie rachunków i dowodów ich zapłaty do wysokości rzeczywistych kosztów, maksymalnie jednak do wysokości limitu ustalonego na te koszty.
10. Zwrot kosztów, o których mowa w § 65 poz. 5, 7 i 8, poniesionych poza granicami RP następuje na terytorium RP w złotych polskich według średniego kursu NBP obowiązującego w dniu ustalania odszkodowania.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 68

1. Z odpowiedzialności PZU wyłączone są następstwa wypadków ubezpieczeniowych, jeżeli te wypadki powstały:
  - 1) w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych, nowych substancji psychoaktywnych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii, chyba że nie miało to wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego;
  - 2) w wyniku zatrucia spowodowanego spożyciem alkoholu, użyciem środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii;
  - 3) podczas kierowania przez ubezpieczonego pojazdem silnikowym lub pojazdem innym niż silnikowy, jeżeli ubezpieczony nie posiadał uprawnień do kierowania nim, chyba że nie miało to wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego;
  - 4) w wyniku udziału ubezpieczonego w bójkach z wyjątkiem działania w obronie koniecznej oraz w związku z popełnieniem albo usiłowaniem popełnienia przez ubezpieczonego przestępstwa lub umyślnego samookaleczenia;
  - 5) w związku z popełnieniem albo usiłowaniem popełnienia przez ubezpieczonego samobójstwa;
  - 6) wskutek utraty przytomności spowodowanej przyczyną chorobową, z zastrzeżeniem § 63 ust. 1 pkt 2;
  - 7) w wyniku wykonywania procedur medycznych bez względu na to przez kogo były wykonywane, chyba że wykonywanie procedur medycznych dotyczyło bezpośrednich następstw wypadku ubezpieczeniowego;
  - 8) na skutek wyczynowego uprawiania sportu;
  - 9) na skutek uprawiania sportów wysokiego ryzyka;
  - 10) na skutek działań wojennych, stanu wojennego lub stanu wyjątkowego występujących na terytorium RP oraz poza jej granicami;
  - 11) na skutek aktów terroryzmu;
  - 12) w wyniku czynnego udziału ubezpieczonego w strajkach, rozruchach, zamieszkach, akcjach protestacyjnych, blokadach dróg lub sabotażu, chyba że udział ubezpieczonego w strajkach, rozruchach, zamieszkach, akcjach protestacyjnych, blokadach dróg wynikał z wykonywania czynności służbowych;
  - 13) w wyniku skażenia jądrowego, chemicznego, napromieniowania.
2. Odpowiedzialność PZU jest wyłączona za następstwa chorób lub stanów chorobowych nawet takich, które występują nagle lub zostały ujawnione dopiero w następstwie wypadku ubezpieczeniowego lub stanowiących przyczynę zajścia nieszczęśliwego wypadku, z zastrzeżeniem § 63 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz ust. 3.
3. Odpowiedzialność PZU nie obejmuje zadośćuczynienia za doznany ból, cierpienia fizyczne i moralne oraz szkód polegających na utracie, zniszczeniu lub uszkodzeniu rzeczy.
4. Fakt znajdowania się w stanie nietrzeźwości lub fakt znajdowania się pod wpływem środków odurzających, substancji

psychotropowych, nowych substancji psychoaktywnych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii oraz uprawnienia do kierowania pojazdem ocenia się według prawa państwa właściwego dla miejsca zajścia wypadku ubezpieczeniowego.

USTALANIE I WYPŁATA ŚWIADCZEŃ

§ 69

1. Rodzaje i wysokość przysługujących świadczeń ustala się po stwierdzeniu, że istnieje normalny związek przyczynowy pomiędzy wypadkiem ubezpieczeniowym a następstwem wypadku ubezpieczeniowego.
2. Ustalenie normalnego związku przyczynowego, o którym mowa w ust. 1, oraz rodzaju i wysokości przysługujących świadczeń następuje na podstawie dokumentów lub informacji określonych w § 97 lub wyników badań lekarskich.

§ 70

1. Stopień (procent) trwałego uszczerbku na zdrowiu ustalany jest na podstawie „Tabele norm oceny procentowej trwałego uszczerbku na zdrowiu PZU” zatwierdzonej uchwałą Zarządu PZU i obowiązującej w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia w zakresie ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków, która jest dostępna do wglądu w jednostkach organizacyjnych oraz na stronach internetowych PZU.
2. Stopień (procent) trwałego uszczerbku na zdrowiu powinien być ustalony niezwłocznie po zakończeniu leczenia, z uwzględnieniem zaleceń przez lekarza rehabilitacji, a w razie dłuższego leczenia – najpóźniej w 24-tym miesiącu od dnia zajścia wypadku ubezpieczeniowego. Późniejsza zmiana stopnia (procentu) trwałego uszczerbku na zdrowiu (polepszenie lub pogorszenie) nie daje podstawy do zmiany wysokości świadczenia.
3. Przy ustalaniu stopnia (procentu) trwałego uszczerbku na zdrowiu nie bierze się pod uwagę rodzaju pracy lub czynności wykonywanych przez ubezpieczonego.
4. Jeżeli w wyniku wypadku ubezpieczeniowego powstanie więcej niż jedno uszkodzenie ciała – na wysokość świadczenia z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu składa się suma świadczeń należnych z tytułu każdego uszkodzenia ciała, nie więcej jednak niż do wysokości sumy ubezpieczenia.
5. W razie utraty lub uszkodzenia organu, narządu, układu, których funkcje przed wypadkiem ubezpieczeniowym były już upośledzone wskutek choroby lub nieszczęśliwego wypadku, stopień (procent) trwałego uszczerbku na zdrowiu określa się w wysokości różnicy między stopniem (procentem) trwałego uszczerbku na zdrowiu ustalonego dla stanu danego organu, narządu, układu po wypadku ubezpieczeniowym a stopniem (procentem) trwałego uszczerbku na zdrowiu istniejącym przed zajściem wypadku ubezpieczeniowego objętego odpowiedzialnością PZU.

§ 71

1. Na zlecenie oraz na koszt PZU ubezpieczony zobowiązany jest poddać się dodatkowym badaniom medycznym lub badaniu przez wskazanych przez PZU lekarzy, niezbędnych do ustalenia zasadności zgłoszonych roszczeń.
2. Niezależnie od świadczeń objętych ubezpieczeniem NNN, PZU zwraca ubezpieczonemu niezbędne, udokumentowane wydatki poniesione na przejazdy w celu wykonania badań, o których mowa w ust. 1.

§ 72

Jeżeli ubezpieczony był objęty ochroną ubezpieczeniową na podstawie kilku umów ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków, świadczenia przysługują z każdej umowy, jednak zwrot kosztów, o których mowa w § 65 poz. 5–8, następuje do wysokości rzeczywistych udowodnionych kosztów, maksymalnie do wysokości limitów wynikających z zawartych umów ubezpieczenia.

§ 73

- Świadczenie wynikające z ubezpieczenia NNN wypłaca się ubezpieczonemu, a w przypadku gdy ubezpieczony jest małoletni lub ubezwłasnowolniony – przedstawicielowi ustawowemu, z wyjątkiem kosztów, o których mowa w § 65 poz. 8, które wypłaca się osobie, która je poniosła.
- Świadczenie z tytułu śmierci wypłaca się uposażonemu, a w razie braku wskazania uposażonego – niżej wskazanym osobom według następującej kolejności:
  - małżonkowi;
  - dzieciom w częściach równych, w przypadku gdy jedno z dzieci zmarło przed śmiercią ubezpieczonego – udział jaki by przypadł temu dziecku przypada pozostałym dzieciom w częściach równych;
  - rodzicom w częściach równych albo w całości jednemu z nich, jeżeli drugie z rodziców zmarło przed śmiercią ubezpieczonego albo jeżeli tylko jednemu z nich przysługuje władza rodzicielska; w przypadku, gdy żadnemu z rodziców nie przysługuje władza rodzicielska albo jeżeli rodzice są nieznani, a dla ubezpieczonego ustanowiono opiekę – prawnym opiekunom na analogicznych zasadach jak dla rodziców;
  - osobom fizycznym powołanym do dziedziczenia z ustawy w częściach przypadających im stosownie do postanowień kodeksu cywilnego dotyczących dziedziczenia ustawowego;wypłata świadczenia osobie lub osobom należącym do wyższej kategorii wyklucza wypłatę świadczenia osobie lub osobom należącym do niższej kategorii (kategorii najwyższą stanowi pkt 1).
- Ubezpieczony może w każdym czasie wskazać lub dokonać zmiany uposażonego.
- W razie braku uposażonego, z przysługującego świadczenia z tytułu śmierci PZU zwraca w granicach sumy ubezpieczenia udokumentowane koszty pogrzebu osobie, która je poniosła, przy czym koszty te zwracane są tylko wówczas, gdy nie zostały pokryte z innego ubezpieczenia lub z innego tytułu.
- Świadczenia wypłacane są wyłącznie w złotych.

§ 74

Jeżeli PZU wypłaci świadczenie z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu a następnie w okresie 24 miesięcy od dnia zajścia wypadku ubezpieczeniowego objętego odpowiedzialnością PZU nastąpi śmierć ubezpieczonego będąca następstwem tego wypadku ubezpieczeniowego, PZU wypłaca świadczenie z tytułu śmierci w wysokości stanowiącej różnicę kwoty świadczenia z tytułu śmierci i kwoty świadczenia wypłaconego z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu.

§ 75

W razie śmierci ubezpieczonego niebędącej następstwem wypadku ubezpieczeniowego, a przed otrzymaniem przez niego świadczenia z tytułu trwałego uszczerbku na zdrowiu, PZU wypłaca to świadczenie spadkobiercom ubezpieczonego. Jeżeli trwały uszczerbek na zdrowiu nie został ustalony przed śmiercią ubezpieczonego, przyjmuje się przypuszczalny stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu ustalony na podstawie przedłożonej dokumentacji medycznej.

ROZDZIAŁ 9

UBEZPIECZENIE POMOC W DOMU

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 76

- Przedmiotem ubezpieczenia Pomoc w Domu jest organizacja oraz pokrycie przez PZU kosztów usług assistance, o których mowa w § 78–§ 80, w razie zajścia w okresie ubezpieczenia wypadku ubezpieczeniowego w mieszkaniu lub domu jednorodzinnym, z zastrzeżeniem § 78 ust. 3 i 4 oraz § 81 i § 82.
- Usługi assistance, o których mowa w § 78–§ 80, są świadczone wyłącznie na terytorium RP.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 77

- Z zastrzeżeniem § 83 ust. 12–14, umowa ubezpieczenia w zakresie ubezpieczenia Pomoc w Domu może zostać zawarta w jednym z następujących wariantów:
  - Super;
  - Super Plus;
  - Komfort.
- Limity usług assistance, o których mowa w § 78–§ 80, stanowią górną granicę odpowiedzialności PZU i ustalone są odrębnie w odniesieniu do każdego miejsca ubezpieczenia.

WARIANT SUPER

§ 78

- W wariancie Super, w przypadku gdy wskutek awarii drzwi zewnętrznych, awarii instalacji, zdarzenia losowego, przepięcia, dewastacji lub kradzieży z włamaniem, miejsce ubezpieczenia zostało zniszczone lub uszkodzone, PZU organizuje i pokrywa koszty następujących usług assistance:
  - interwencji specjalisty:
    - śluszarza,
    - elektryka,
    - hydraulika,
    - szklarza,
    - technika urządzeń grzewczych,
    - technika urządzeń klimatyzacyjnych,
    - dekarza,
    - stolarza,
    - murarza;usługa ta obejmuje organizację i pokrycie kosztów dojazdu oraz robocizny w zakresie niezbędnym do przywrócenia prawidłowego funkcjonowania uszkodzonego mienia, a także pokrycie kosztów niezbędnych części lub materiałów użytych do naprawy; PZU pokrywa koszty maksymalnie 4 interwencji powyższych specjalistów w miejscu ubezpieczenia oraz maksymalnie do kwoty 500 zł na każdą interwencję, w odniesieniu do wszystkich wypadków ubezpieczeniowych, które zaszły w okresie ubezpieczenia; PZU pokrywa koszt wyłącznic części lub materiałów niezbędnych do naprawy uszkodzonych elementów; PZU nie gwarantuje, że użyte części lub materiały będą tej samej jakości, co uszkodzone elementy; w przypadku awarii instalacji usługa ta nie obejmuje pokrycia kosztów uszkodzonego osprzętu tej instalacji: umywalk, muszli klozetowych, spłuczek toaletowych wraz ze zbiornikiem, wanien, brodzików, piecyków gazowych i elektrycznych służących do podgrzewania wody, pieców centralnego ogrzewania, kaloryferów;
  - pobytu w hotelu ubezpieczonego wraz z jego bagażem podręcznym – usługa ta jest organizowana, w razie gdy wypadek ubezpieczeniowy spowodował zniszczenie lub uszkodzenie miejsca ubezpieczenia w stopniu uniemożliwiającym dalsze zamieszkanie przez ubezpieczonego w tym miejscu; PZU pokrywa koszty pobytu w hotelu ubezpieczonego wraz z jego bagażem podręcznym do czasu przywrócenia miejsca ubezpieczenia do stanu umożliwiającego dalsze zamieszkanie, nie więcej jednak niż za 5 dob hotelowych oraz maksymalnie do kwoty 300 zł za jedną dobę hotelową za każdego ubezpieczonego;
  - pobytu ubezpieczonego w mieszkaniu zastępczym (udostępnionym ubezpieczonemu do czasu zaspokojenia jego potrzeb mieszkaniowych, przy czym jego lokalizacja nie musi odpowiadać lokalizacji miejsca ubezpieczenia, a jego powierzchnia, wykończenie lub wyposażenie nie musi odpowiadać parametrom technicznym i jakościowym miejsca ubezpieczenia) – usługa ta jest organizowana, w razie gdy wypadek ubezpieczeniowy spowodował zniszczenie lub uszkodzenie miejsca ubezpieczenia w takim stopniu, że przywrócenie miejsca ubezpieczenia do stanu umożliwiającego

- zamieszkanie trwa dłużej niż 5 dni; ponadto usługa ta jest organizowana, jeżeli stopień zniszczenia lub uszkodzenia miejsca ubezpieczenia uniemożliwia jego dalsze zamieszkanie i fakt ten został stwierdzony przez odpowiednie służby (straż pożarną, nadzór budowlany lub administrację budynku); wszystkim ubezpieczonym przysługuje jedno mieszkanie zastępcze; PZU pokrywa koszty mieszkania zastępczego maksymalnie do kwoty 2 500 zł miesięcznie, przez okres niezbędny do przywrócenia miejsca ubezpieczenia do stanu umożliwiającego jego dalsze zamieszkanie (tj. do czasu, gdy ukończone zostaną w nim prace malarskie, tapeciarskie, parcieńskie lub glazurnicze, będzie działała w nim instalacja wodna, kanalizacyjna i centralnego ogrzewania oraz zostanie podłączona kuchnia gazowa lub elektryczna), nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy od dnia udostępnienia ubezpieczonemu mieszkania zastępczego; limit odpowiedzialności PZU w odniesieniu do jednego wypadku ubezpieczeniowego wynosi 15 000 zł; PZU nie pokrywa kosztów zużycia energii elektrycznej, gazu, wody oraz kosztów związanych z użytkowaniem w mieszkaniu zastępczym telefonu, Internetu lub telewizji lub innych usług świadczonych na rzecz ubezpieczonego; wynajem wskazanego przez PZU lokalu odbywa się na podstawie umowy najmu zawartej pomiędzy ubezpieczonym a wskazanym przez PZU podmiotem wynajmującym mieszkanie zastępcze i na warunkach określonych w umowie, w szczególności wynajem może być uzależniony od zapłaconia przez ubezpieczonego kaucji w wysokości określonej przez wynajmującego; usługa ta nie obejmuje organizacji i pokrycia kosztów wynajmu miejsca parkingowego;
- 4) transportu ubezpieczonego wraz z jego bagażem podręcznym do mieszkania zastępczego albo hotelu w sytuacji, o której mowa w pkt 2 i 3, albo do wskazanego przez ubezpieczonego miejsca znajdującego się na terytorium RP – usługa ta jest organizowana, w razie gdy wypadek ubezpieczeniowy spowodował zniszczenie lub uszkodzenie miejsca ubezpieczenia w stopniu uniemożliwiającym dalsze jego zamieszkanie; PZU pokrywa koszty transportu wszystkich ubezpieczonych wraz z ich bagażem podręcznym maksymalnie do kwoty 500 zł w odniesieniu do każdego wypadku ubezpieczeniowego;
  - 5) powrotu transportu ubezpieczonego wraz z jego bagażem podręcznym do miejsca ubezpieczenia z mieszkania zastępczego albo hotelu w sytuacji, o której mowa w pkt 2 i 3, albo z innego czasowego miejsca zamieszkania po zakończeniu remontu lub odbudowy zniszczonego lub uszkodzonego miejsca ubezpieczenia – usługa ta jest organizowana, w razie gdy wypadek ubezpieczeniowy spowodował zniszczenie lub uszkodzenie miejsca ubezpieczenia w stopniu uniemożliwiającym dalsze jego zamieszkanie; PZU pokrywa koszty transportu wszystkich ubezpieczonych wraz z ich bagażem podręcznym maksymalnie do kwoty 500 zł w odniesieniu do każdego wypadku ubezpieczeniowego;
  - 6) powrotu ubezpieczonego do miejsca ubezpieczenia – usługa ta jest organizowana, jeżeli w chwili zajścia wypadku ubezpieczeniowego ubezpieczony znajduje się w odległości co najmniej 30 km od miejsca ubezpieczenia, a w związku z zajęciem wypadku ubezpieczeniowego jego obecność w miejscu ubezpieczenia jest niezbędna; PZU pokrywa koszty transportu wszystkich ubezpieczonych wraz z ich bagażem podręcznym maksymalnie do kwoty 500 zł w odniesieniu do każdego wypadku ubezpieczeniowego;
  - 7) dozoru miejsca ubezpieczenia do czasu naprawy lub założenia nowych zabezpieczeń, o których mowa w § 37, nie dłużej niż przez 72 godziny – usługa ta jest organizowana, jeżeli w miejscu ubezpieczenia znajdowały się zabezpieczenia, o których mowa w § 37, a wypadek ubezpieczeniowy spowodował zniszczenie lub uszkodzenie miejsca ubezpieczenia w stopniu uniemożliwiającym dalsze zamieszkanie przez ubezpieczonego i jednocześnie zostały zniszczone lub uszkodzone zabezpieczenia, o których mowa w § 37; PZU pokrywa koszty dozoru miejsca ubezpieczenia maksymalnie do kwoty 2 000 zł w odniesieniu do każdego wypadku ubezpieczeniowego, z zastrzeżeniem, że PZU ponosi koszty dozoru miejsca ubezpieczenia nie więcej niż w odniesieniu do 2 wypadków ubezpieczeniowych, które zaszyły w okresie ubezpieczenia;
  - 8) posprzątanía miejsca ubezpieczenia po wypadku ubezpieczeniowym oraz zabezpieczenie mienia znajdującego się w miejscu ubezpieczenia, które zostało zniszczone, uszkodzone lub zabrudzone w wyniku wypadku ubezpieczeniowego przed dalszymi zniszczeniami lub uszkodzeniami – PZU pokrywa koszty uprzątnięcia miejsca ubezpieczenia oraz zabezpieczenia mienia przed dalszymi zniszczeniami lub uszkodzeniami maksymalnie do kwoty 2 000 zł w odniesieniu do każdego wypadku ubezpieczeniowego, z zastrzeżeniem, że PZU ponosi koszty uprzątnięcia miejsca ubezpieczenia oraz zabezpieczenia mienia przed dalszymi zniszczeniami lub uszkodzeniami nie więcej niż w odniesieniu do 2 wypadków ubezpieczeniowych, które zaszyły w okresie ubezpieczenia;
  - 9) transportu mienia znajdującego się w miejscu ubezpieczenia za pomocą pojazdu mechanicznego o ładowności do 3,5 ton do wskazanego przez ubezpieczonego miejsca na terytorium RP – usługa ta jest organizowana, w razie gdy wypadek ubezpieczeniowy spowodował zniszczenie lub uszkodzenie miejsca ubezpieczenia w stopniu uniemożliwiającym dalsze przechowywanie tego mienia w miejscu ubezpieczenia; PZU pokrywa koszty transportu mienia maksymalnie do kwoty 500 zł w odniesieniu do każdego wypadku ubezpieczeniowego;
  - 10) przechowania mienia ocalałego po zajściu wypadku ubezpieczeniowego – usługa ta jest organizowana, w razie gdy wypadek ubezpieczeniowy spowodował zniszczenie lub uszkodzenie miejsca ubezpieczenia w takim stopniu, że przechowywanie mienia w tym miejscu będzie przyczyniać się do zniszczenia lub dalszego uszkodzenia tego mienia; PZU pokrywa koszty przechowania mienia maksymalnie do kwoty 1 500 zł w odniesieniu do każdego wypadku ubezpieczeniowego, z zastrzeżeniem, że PZU ponosi koszty przechowania mienia nie więcej niż w odniesieniu do 2 wypadków ubezpieczeniowych, które zaszyły w okresie ubezpieczenia;
  - 11) transportu mienia ocalałego po zajściu wypadku ubezpieczeniowego, przechowywanego poza miejscem ubezpieczenia na terytorium RP, do miejsca ubezpieczenia, za pomocą pojazdu mechanicznego o ładowności do 3,5 ton (transportu powrotnego) – usługa ta jest organizowana, w razie gdy wypadek ubezpieczeniowy spowodował zniszczenie lub uszkodzenie miejsca ubezpieczenia w stopniu uniemożliwiającym dalsze przechowywanie tego mienia w miejscu ubezpieczenia i mienie to zostało przewiezione do innego miejsca na terytorium RP niż miejsce ubezpieczenia; PZU pokrywa koszty transportu maksymalnie do kwoty 500 zł w odniesieniu do każdego wypadku ubezpieczeniowego;
  - 12) transportu oraz wniesienia do miejsca ubezpieczenia materiałów budowlanych lub wykończeniowych niezbędnych do przeprowadzenia remontu mającego na celu usunięcie szkód powstałych w wyniku zajścia w miejscu ubezpieczenia wypadku ubezpieczeniowego; PZU pokrywa koszty transportu oraz wniesienia materiałów budowlanych lub wykończeniowych maksymalnie do kwoty 1 500 zł w odniesieniu do każdego wypadku ubezpieczeniowego, z zastrzeżeniem że PZU ponosi koszty transportu oraz wniesienia materiałów budowlanych lub wykończeniowych nie więcej niż w odniesieniu do 2 wypadków ubezpieczeniowych, które zaszyły w okresie ubezpieczenia;
  - 13) wizyt psychologa – usługa ta jest organizowana, gdy w wyniku zajścia wypadku ubezpieczeniowego powstały urazy psychiczne u ubezpieczonego; PZU organizuje i pokrywa koszt nie więcej niż 5 wizyt psychologa dla wszystkich ubezpieczonych i nie więcej niż maksymalnie do kwoty 150 zł na jedną wizytę;

- 14) telefonicznej informacji o usługach – w zależności od rodzaju wypadku ubezpieczeniowego, który zaszedł w miejscu ubezpieczenia, PZU zapewnia ubezpieczonemu dostęp do telefonicznej informacji o numerach telefonów służb użyteczności publicznej, usługodawców (hydraulik, szklarz, ślusarz, technik urządzeń grzewczych, technik urządzeń klimatyzacyjnych, elektryk, dekarz, malarz, parkieciarz, murarz), serwisów naprawczych, firm budowlanych, firm remontowych, firm świadczących usługi przeprowadzki, działających w pobliżu miejsca ubezpieczenia.
2. Ponadto w wariancie Super PZU organizuje i pokrywa koszty następujących usług assistance:
- 1) interwencji mających na celu tępienie z wykorzystaniem środków mechanicznych lub chemicznych karaluchów, prusaków, myszy lub szczerów, które nagle pojawiły się w miejscu ubezpieczenia w okresie ubezpieczenia lub usunięcie gniazd os i szerszeni, które pojawiły się w miejscu ubezpieczenia w okresie ubezpieczenia; PZU pokrywa koszty interwencji w miejscu ubezpieczenia maksymalnie do kwoty 500 zł w odniesieniu do 1 wypadku ubezpieczeniowego, z zastrzeżeniem że PZU ponosi koszty interwencji nie więcej niż w odniesieniu do 1 wypadku ubezpieczeniowego, który zaszedł w okresie ubezpieczenia;
  - 2) porady specjalisty do spraw zabezpieczeń antywłamaniowych w zakresie sposobu optymalnego zabezpieczenia miejsca ubezpieczenia od kradzieży z włamaniem – w przypadku gdy w miejscu ubezpieczenia w okresie ubezpieczenia doszło do kradzieży z włamaniem; PZU pokrywa koszt maksymalnie 2 porad powyższego specjalisty oraz maksymalnie do kwoty 500 zł na każdą poradę, w odniesieniu do wszystkich wypadków ubezpieczeniowych, które zaszyły w okresie ubezpieczenia.
3. Ponadto w wariancie Super, w razie wystąpienia awarii instalacji w okresie ubezpieczenia, w tym również poza miejscem ubezpieczenia, w wyniku której nastąpiła szkoda w mieniu znajdującym się w miejscu ubezpieczenia lub istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia szkody w mieniu znajdującym się w miejscu ubezpieczenia, PZU organizuje i pokrywa koszty usługi polegającej na zdiagnozowaniu przyczyny awarii instalacji oraz jej zabezpieczeniu w taki sposób, żeby zapobiec wystąpieniu szkody w mieniu znajdującym się w miejscu ubezpieczenia lub zmniejszyć jej rozmiar. PZU pokrywa koszty dojazdu, robocizny i materiałów wykorzystanych do zabezpieczenia instalacji maksymalnie do kwoty 200 zł w odniesieniu do każdego wypadku ubezpieczeniowego, z zastrzeżeniem, że PZU ponosi koszty dojazdu, robocizny i materiałów wykorzystanych do zabezpieczenia instalacji nie więcej niż w odniesieniu do 2 wypadków ubezpieczeniowych, które zaszyły w okresie ubezpieczenia. Usługa zostanie wykonana, o ile nie odmówiono dostępu do miejsca, w którym wystąpiła awaria instalacji.
4. Ponadto w wariancie Super, PZU organizuje i pokrywa koszty następujących usług assistance:
- 1) w przypadku wystąpienia nagłego zachorowania lub niebezpiecznego wypadku:
    - a) jeżeli ubezpieczony potrzebuje pomocy medycznej:
      - wizyty lekarza pierwszego kontaktu w miejscu ubezpieczenia lub miejscu pobytu ubezpieczonego na terytorium RP; usługa obejmuje organizację wizyty, pokrycie kosztów dojazdu i honorarium, albo
      - wizyty ubezpieczonego u lekarza w placówce medycznej; usługa obejmuje organizację wizyty ubezpieczonego u lekarza w placówce medycznej wskazanej przez Centrum Pomocy oraz pokrycie honorarium tego lekarza, przy czym PZU nie pokrywa kosztów dodatkowych badań diagnostycznych zleconych podczas tej wizyty; PZU pokrywa koszty maksymalnie 1 wizyty maksymalnie do kwoty 300 zł, w odniesieniu do wszystkich wypadków ubezpieczeniowych, które zaszyły w okresie ubezpieczenia; o wyborze jednej z usług assistance decyduje ubezpieczony,
    - b) jeżeli ubezpieczony potrzebuje pomocy medycznej – wizyty pielęgniarzy w miejscu ubezpieczenia; usługa obejmuje organizację wizyty, pokrycie kosztów dojazdu i honorarium; PZU pokrywa koszty maksymalnie 2 wizyty pielęgniarzy w miejscu ubezpieczenia lub w miejscu pobytu ubezpieczonego na terytorium RP oraz maksymalnie do kwoty 300 zł na każdą wizytę, w odniesieniu do wszystkich wypadków ubezpieczeniowych, które zaszyły w okresie ubezpieczenia; usługa obejmuje zabiegi lecznicze zalecone przez lekarza leczącego ubezpieczonego,
    - c) jeżeli ubezpieczony potrzebuje pomocy medycznej – opieki pielęgniarzkiej po zakończonej hospitalizacji trwającej minimum 5 dni, w związku ze stwierdzoną przez lekarza prowadzącego medycznie uzasadnioną koniecznością pomocy w miejscu ubezpieczenia; usługa obejmuje organizację opieki pielęgniarzkiej, pokrycie kosztów dojazdu i honorarium; usługa polega na podawaniu posiłków, wykonywaniu zabiegów pielęgniarzskich; PZU pokrywa koszty ww. usługi do kwoty 500 zł w odniesieniu do wszystkich wypadków ubezpieczeniowych, które zaszyły w okresie ubezpieczenia,
    - d) jeżeli ubezpieczony jest hospitalizowany co najmniej 2 dni – opieki nad osobami niesamodzielnymi lub dziećmi ubezpieczonego do lat 15 w miejscu ubezpieczenia pod warunkiem, że ubezpieczony jest zobowiązany do zapewnienia opieki tym osobom niesamodzielnymi lub dziećmi; PZU pokrywa koszty opieki maksymalnie w odniesieniu do 2 wypadków ubezpieczeniowych, które zaszyły w okresie ubezpieczenia i maksymalnie do 5 dni w odniesieniu do 1 wypadku ubezpieczeniowego, który zaszedł w okresie ubezpieczenia oraz maksymalnie do kwoty 200 zł za 1 dzień opieki; jeżeli po upływie powyższego okresu w miejscu ubezpieczenia nie będzie żadnej osoby mogącej zapewnić opiekę nad osobami niesamodzielnymi i dziećmi, PZU podejmuje działania w celu zorganizowania opieki nad osobami niesamodzielnymi i dziećmi przez rodzinę ubezpieczonego, a jeśli nie będzie to możliwe, to przez opiekę społeczną, z zastrzeżeniem pkt 2,
    - e) jeżeli ubezpieczony jest hospitalizowany co najmniej 2 dni – transportu osób niesamodzielnymi i dziećmi ubezpieczonego do lat 15 do osoby wyznaczonej do opieki pod warunkiem, że ubezpieczony jest zobowiązany do zapewnienia opieki tym osobom niesamodzielnymi lub dziećmi; PZU pokrywa koszty transportu maksymalnie w odniesieniu do 2 wypadków ubezpieczeniowych, które zaszyły w okresie ubezpieczenia oraz maksymalnie do kwoty 200 zł za transport 1 osoby niesamodzielną lub dziecka w odniesieniu do 1 wypadku ubezpieczeniowego, który zaszedł w okresie ubezpieczenia, z zastrzeżeniem pkt 2,
    - f) jeżeli ubezpieczony jest hospitalizowany co najmniej 2 dni – opieki nad psami i kotami w miejscu ubezpieczenia; PZU pokrywa koszty opieki nad psami i kotami maksymalnie w odniesieniu do 2 wypadków ubezpieczeniowych, które zaszyły w okresie ubezpieczenia oraz maksymalnie do kwoty 200 zł na 1 opiekę w odniesieniu do 1 wypadku ubezpieczeniowego, który zaszedł w okresie ubezpieczenia; jeśli limit zostanie wyczerpany PZU organizuje transport psa lub kota do osoby wyznaczonej do opieki, a w przypadku nie wyznaczenia takiej osoby przez ubezpieczonego, PZU zorganizuje transport psa lub kota do schroniska dla zwierząt; PZU pokrywa koszty transportu psa lub kota maksymalnie w odniesieniu do 2 wypadków ubezpieczeniowych, które zaszyły w okresie ubezpieczenia oraz maksymalnie do kwoty 200 zł na 1 transport,
    - g) jeżeli, zgodnie z zaleceniem lekarza leczącego, ubezpieczony musi przebywać w miejscu ubezpieczenia – dostarczenia do miejsca ubezpieczenia przepisanych na receptę przez lekarza niezbędnych leków, o ile są one dostępne na terytorium RP; jeżeli ubezpieczony ponadto potrzebuje leków dostępnych bez recepty oraz środków opatrunkowych, które jednocześnie są dostępne w miejscu realizacji

recepty, PZU pokrywa koszty dostarczenia wskazanych przez ubezpieczonego leków dostępnych bez recepty lub środków opatrunkowych; PZU pokrywa koszty dostarczenia leków oraz środków opatrunkowych maksymalnie w odniesieniu do 2 wypadków ubezpieczeniowych, które zaszły w okresie ubezpieczenia oraz maksymalnie do kwoty 200 zł w odniesieniu do wszystkich wypadków ubezpieczeniowych, które zaszły w okresie ubezpieczenia; koszty zakupu leków lub środków opatrunkowych pokrywa ubezpieczony,

- h) jeżeli, zgodnie z zaleceniem lekarza leczącego, ubezpieczony musi przebywać w miejscu ubezpieczenia – dostarczenia do miejsca ubezpieczenia podstawowych artykułów spożywczych i higienicznych; PZU pokrywa koszty dostarczenia podstawowych artykułów spożywczych i higienicznych maksymalnie w odniesieniu do 2 wypadków ubezpieczeniowych, które zaszły w okresie ubezpieczenia oraz maksymalnie do kwoty 200 zł w odniesieniu do wszystkich wypadków ubezpieczeniowych, które zaszły w okresie ubezpieczenia; koszty zakupu podstawowych artykułów spożywczych i higienicznych pokrywa ubezpieczony,
- i) jeżeli wskutek nieszczęśliwego wypadku ubezpieczony dozna ciężkich obrażeń ciała lub jeżeli wskutek nieszczęśliwego wypadku, w którym uczestniczył ubezpieczony, nastąpi śmierć małżonka ubezpieczonego, dziecka ubezpieczonego lub rodziców ubezpieczonego, ubezpieczony potrzebuje pomocy psychologa, PZU pokrywa koszty wizyt ubezpieczonego u psychologa w ilości zalecanej przez psychologa podczas pierwszej wizyty oraz maksymalnie do kwoty 1 500 zł na wszystkie wizyty ubezpieczonego u psychologa,
- j) transport:
- z miejsca, w którym zaszedł wypadek ubezpieczeniowy, do placówki medycznej oraz transportu powrotnego do miejsca ubezpieczenia lub miejsca pobytu ubezpieczonego na terytorium RP – w razie wypadków ubezpieczeniowych niewymagających interwencji pogotowia ratunkowego,
  - między placówkami medycznymi, gdzie udzielano kolejnej pomocy medycznej, lub gdy ubezpieczony skierowany jest na badania specjalistyczne lub zabieg chirurgiczny w innej placówce medycznej,
  - do innego szpitala, jeżeli placówka medyczna, w której ubezpieczony jest hospitalizowany nie zapewnia opieki medycznej dostosowanej do jego stanu zdrowia,
  - z placówki medycznej do miejsca ubezpieczenia lub miejsca pobytu ubezpieczonego na terytorium RP, gdy zgodnie z zaleceniem lekarza leczącego, ubezpieczony nie powinien korzystać z własnego środka transportu lub publicznych środków transportu lokalnego;
- PZU pokrywa koszty transportu maksymalnie w odniesieniu do 2 wypadków ubezpieczeniowych, które zaszły w okresie ubezpieczenia oraz maksymalnie do kwoty 500 zł za 1 transport;
- 2) skorzystanie przez ubezpieczonego z jednej z usług wymienionych w pkt 1 lit. d lub e w związku z zajęciem danego wypadku ubezpieczeniowego wyłącza możliwość skorzystania z drugiej z tych usług w związku z tym samym wypadkiem ubezpieczeniowym;
- 3) w przypadku wystąpienia nieszczęśliwego wypadku, gdy ubezpieczony, zgodnie z zaleceniem lekarza leczącego, powinien używać sprzętu rehabilitacyjnego lub medycznego w miejscu ubezpieczenia, PZU pokrywa koszty dostawy drobnego sprzętu rehabilitacyjnego lub medycznego do miejsca ubezpieczenia; PZU pokrywa koszty dostawy maksymalnie w odniesieniu do 2 wypadków ubezpieczeniowych, które zaszły w okresie ubezpieczenia oraz maksymalnie do kwoty 200 zł na 1 dostawę; koszty wypożyczenia lub zakupu sprzętu rehabilitacyjnego lub medycznego pokrywa ubezpieczony.

WARIANT SUPER PLUS

§ 79

W wariancie Super Plus, w zależności od wypadku ubezpieczeniowego, PZU organizuje i pokrywa koszty usług assistance, o których mowa w § 78, oraz następujących usług:

- 1) w razie awarii sprzętu AGD lub RTV znajdującego się w miejscu ubezpieczenia, PZU organizuje oraz pokrywa koszty naprawy tego sprzętu maksymalnie do kwoty 500 zł; usługa ta obejmuje koszt dojazdu mechanika, koszt robocizny oraz koszty części zamiennych niezbędnych do naprawy sprzętu; w razie braku możliwości naprawy sprzętu AGD lub RTV w miejscu ubezpieczenia, PZU organizuje i pokrywa koszty naprawy tego sprzętu (koszt przewozu, robocizny oraz części zamiennych) w serwisie działającym w pobliżu miejsca ubezpieczenia, maksymalnie do kwoty 500 zł; usługa ta przysługuje, jeżeli możliwa jest naprawa sprzętu AGD lub RTV, tj. koszt naprawy nie przekracza wartości rzeczywistej sprzętu (opłacalność naprawy); w przypadku, gdy naprawa sprzętu AGD lub RTV nie jest możliwa, tj. koszt naprawy przekracza wartość rzeczywistą sprzętu (nieopłacalność naprawy), PZU pokrywa wyłącznie koszt przewozu sprzętu do serwisu lub koszt dojazdu specjalisty do miejsca ubezpieczenia oraz koszt ekspertyzy stwierdzającej nieopłacalność naprawy, maksymalnie do kwoty 500 zł; PZU nie ponosi odpowiedzialności za koszty napraw objętych gwarancją producenta, jednakże, na wniosek ubezpieczonego, PZU organizuje i pokrywa koszty przewozu uszkodzonego sprzętu AGD lub RTV do najbliższego autoryzowanego serwisu maksymalnie do kwoty 200 zł; PZU pokrywa koszty nie więcej niż 2 napraw oraz 2 przewozów (w obie strony) sprzętu AGD lub RTV do serwisu w odniesieniu do wszystkich wypadków ubezpieczeniowych, które zaszły w okresie ubezpieczenia;
- 2) w razie awarii sprzętu PC znajdującego się w miejscu ubezpieczenia, PZU organizuje oraz pokrywa koszty naprawy tego sprzętu, maksymalnie do kwoty 500 zł; usługa ta obejmuje koszt dojazdu mechanika, koszt robocizny oraz koszty części zamiennych niezbędnych do naprawy sprzętu; w razie braku możliwości naprawy sprzętu PC w miejscu ubezpieczenia, PZU organizuje i pokrywa koszty naprawy tego sprzętu (koszt przewozu, robocizny oraz części zamiennych) w serwisie działającym w pobliżu miejsca ubezpieczenia, maksymalnie do kwoty 500 zł; usługa ta przysługuje, jeżeli możliwa jest naprawa sprzętu PC, tj. koszt naprawy nie przekracza wartości rzeczywistej sprzętu (opłacalność naprawy); w przypadku, gdy naprawa sprzętu PC nie jest możliwa, tj. koszt naprawy przekracza wartość rzeczywistą sprzętu (nieopłacalność naprawy), PZU pokrywa wyłącznie koszt przewozu sprzętu do serwisu lub koszt dojazdu specjalisty do miejsca ubezpieczenia oraz koszt ekspertyzy stwierdzającej nieopłacalność naprawy, maksymalnie do kwoty 500 zł; PZU nie ponosi odpowiedzialności za koszty napraw objętych gwarancją producenta, jednakże, na wniosek ubezpieczonego, PZU organizuje i pokrywa koszty przewozu uszkodzonego sprzętu PC do najbliższego autoryzowanego serwisu maksymalnie do kwoty 200 zł; PZU pokrywa koszty nie więcej niż 2 napraw oraz 2 przewozów (w obie strony) sprzętu PC do serwisu w odniesieniu do wszystkich wypadków ubezpieczeniowych, które zaszły w okresie ubezpieczenia.

WARIANT KOMFORT

§ 80

W wariancie Komfort, w przypadku gdy wskutek awarii drzwi zewnętrznych, awarii instalacji, zdarzenia losowego, przepięcia, dewastacji lub kradzieży z włamaniem, miejsce ubezpieczenia

zostało zniszczone lub uszkodzone, PZU organizuje i pokrywa koszty następujących usług assistance:

- 1) interwencji specjalisty:
  - a) ślusarza,
  - b) elektryka,
  - c) hydraulika,
  - d) szklarza,
  - e) technika urządzeń grzewczych,
  - f) technika urządzeń klimatyzacyjnych,
  - g) dekarza,
  - h) stolarka,
  - i) murarza;usługa ta obejmuje organizację i pokrycie kosztów dojazdu oraz robocizny w zakresie niezbędnym do przywrócenia prawidłowego funkcjonowania uszkodzonego mienia; PZU pokrywa koszty maksymalnie 2 interwencji powyższych specjalistów w miejscu ubezpieczenia oraz maksymalnie do kwoty 400 zł na każdą interwencję w odniesieniu do wszystkich wypadków ubezpieczeniowych, które zaszły w okresie ubezpieczenia;
- 2) pobytu w hotelu ubezpieczonego wraz z jego bagażem podręcznym – usługa ta jest organizowana, w razie gdy wypadek ubezpieczeniowy spowodował zniszczenie lub uszkodzenie miejsca ubezpieczenia w stopniu uniemożliwiającym dalsze zamieszkanie przez ubezpieczonego w tym miejscu; PZU pokrywa koszty pobytu w hotelu ubezpieczonego wraz z jego bagażem podręcznym do czasu przywrócenia miejsca ubezpieczenia do stanu umożliwiającego dalsze zamieszkanie, nie więcej jednak niż za 5 dob hotelowych oraz maksymalnie do kwoty 200 zł za jedną dobę hotelową za każdego ubezpieczonego;
- 3) transportu ubezpieczonego wraz z jego bagażem podręcznym do hotelu w sytuacji, o której mowa w pkt 2, albo do wskazanego przez ubezpieczonego miejsca znajdującego się na terytorium RP – usługa ta jest organizowana, w razie gdy wypadek ubezpieczeniowy spowodował zniszczenie lub uszkodzenie miejsca ubezpieczenia w stopniu uniemożliwiającym dalsze jego zamieszkanie; PZU pokrywa koszty transportu wszystkich ubezpieczonych wraz z ich bagażem podręcznym maksymalnie do kwoty 500 zł w odniesieniu do każdego wypadku ubezpieczeniowego;
- 4) powrotnego transportu ubezpieczonego wraz z jego bagażem podręcznym do miejsca ubezpieczenia z hotelu, w sytuacji, o której mowa w pkt 2, albo z innego czasowego miejsca pobytu ubezpieczonego znajdującego się na terytorium RP, po zakończeniu remontu lub odbudowy zniszczonego lub uszkodzonego miejsca ubezpieczenia – usługa ta jest organizowana, w razie gdy wypadek ubezpieczeniowy spowodował zniszczenie lub uszkodzenie miejsca ubezpieczenia w stopniu uniemożliwiającym dalsze jego zamieszkanie; PZU pokrywa koszty transportu wszystkich ubezpieczonych wraz z ich bagażem podręcznym maksymalnie do kwoty 500 zł w odniesieniu do każdego wypadku ubezpieczeniowego;
- 5) powrotu ubezpieczonego do miejsca ubezpieczenia – usługa ta jest organizowana, jeżeli w chwili zajścia wypadku ubezpieczeniowego ubezpieczony znajduje się w odległości co najmniej 30 km od miejsca ubezpieczenia, a w związku z zajściem wypadku ubezpieczeniowego jego obecność w miejscu ubezpieczenia jest niezbędna; PZU pokrywa koszty transportu wszystkich ubezpieczonych wraz z ich bagażem podręcznym maksymalnie do kwoty 500 zł w odniesieniu do każdego wypadku ubezpieczeniowego;
- 6) dozoru miejsca ubezpieczenia do czasu naprawy lub założenia nowych zabezpieczeń, o których mowa w § 37, nie dłużej niż przez 48 godzin – usługa ta jest organizowana, jeżeli w miejscu ubezpieczenia znajdowały się zabezpieczenia, o których mowa w § 37, a wypadek ubezpieczeniowy spowodował zniszczenie lub uszkodzenie miejsca ubezpieczenia w stopniu uniemożliwiającym dalsze zamieszkanie przez ubezpieczonego i jednocześnie zostały zniszczone lub uszkodzone zabezpieczenia, o których mowa

w § 37; PZU pokrywa koszty dozoru miejsca ubezpieczenia maksymalnie do kwoty 1 000 zł w odniesieniu do każdego wypadku ubezpieczeniowego, z zastrzeżeniem, że PZU ponosi koszty dozoru miejsca ubezpieczenia nie więcej niż w odniesieniu do 2 wypadków ubezpieczeniowych, które zaszły w okresie ubezpieczenia;

- 7) transportu mienia znajdującego się w miejscu ubezpieczenia za pomocą pojazdu mechanicznego o ładowności do 3,5 ton do wskazanego przez ubezpieczonego miejsca na terytorium RP – usługa ta jest organizowana, w razie gdy wypadek ubezpieczeniowy spowodował zniszczenie lub uszkodzenie miejsca ubezpieczenia w stopniu uniemożliwiającym dalsze przechowywanie tego mienia w miejscu ubezpieczenia; PZU pokrywa koszty transportu mienia maksymalnie do kwoty 500 zł w odniesieniu do każdego wypadku ubezpieczeniowego;
- 8) transportu mienia ocalgącego po zajściu wypadku ubezpieczeniowego, przechowywanego poza miejscem ubezpieczenia na terytorium RP, do miejsca ubezpieczenia, za pomocą pojazdu mechanicznego o ładowności do 3,5 ton (transportu powrotnego) – usługa ta jest organizowana, w razie gdy wypadek ubezpieczeniowy spowodował zniszczenie lub uszkodzenie miejsca ubezpieczenia w stopniu uniemożliwiającym dalsze przechowywanie tego mienia w miejscu ubezpieczenia i mienie to zostało przewiezione do innego miejsca na terytorium RP niż miejsce ubezpieczenia; PZU pokrywa koszty transportu mienia maksymalnie do kwoty 500 zł w odniesieniu do każdego wypadku ubezpieczeniowego;
- 9) telefonicznej informacji o usługach – w zależności od rodzaju wypadku ubezpieczeniowego, który zaszły w miejscu ubezpieczenia, PZU zapewnia ubezpieczonemu dostęp do telefonicznej informacji o numerach telefonów służb użyteczności publicznej, usługodawców (hydraulik, szklarz, ślusarz, technik urządzeń grzewczych, technik urządzeń klimatyzacyjnych, elektryk, dekarz, malarz, parkieciarz, murarz), serwisów naprawczych, firm budowlanych, firm remontowych, firm świadczących usługi przeprowadzki, działających w pobliżu miejsca ubezpieczenia.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 81

1. PZU nie odpowiada, jeżeli wypadek ubezpieczeniowy powstał wskutek długotrwałej i postępującej nieszczelności instalacji lub przenikania wód podziemnych.
2. Ubezpieczenie nie obejmuje organizacji i pokrycia kosztów usług:
  - 1) świadczonych w związku z uszkodzeniami:
    - a) żarówek, bezpieczników, baterii stanowiących element armatury,
    - b) o charakterze estetycznym,
    - c) podziemnych rur instalacji kanalizacyjnych, wodociągowych lub podziemnych linii energetycznych,
    - d) urządzeń gospodarstwa domowego innych niż sprzęt RTV i AGD,
    - e) sprzętu komputerowego lub elektronicznego innego niż sprzęt PC,
    - f) oprogramowania z wyłączeniem zainstalowanego w sprzęcie PC systemu operacyjnego,
    - g) maszyn lub urządzeń służących do prowadzenia działalności gospodarczej oraz ich podłączenia do sieci elektrycznej i wodno-kanalizacyjnej;
  - 2) wynikających z naturalnego zużycia się części lub materiałów eksploatacyjnych, baterii, tonera, czytników lasera;
  - 3) polegających na konserwacji instalacji;
  - 4) związanych z awarią drzwi zewnętrznych prowadzących do pomieszczenia garażowego, pomieszczenia gospodarczego;
  - 5) polegających na interwencji specjalisty, o których mowa w § 78 ust. 1 pkt 1 i § 80 pkt 1, świadczonych w związku z zalaniem wskutek opadu:
    - a) poprzez niezamknięcie lub niezabezpieczenie okna, drzwi lub inne otwory, jeżeli obowiązek ich zamknięcia lub

- zabezpieczenia należał do ubezpieczającego, ubezpieczonego, osoby bliskiej ubezpieczonego pozostającej z ubezpieczonym w wspólnym gospodarstwie domowym lub osoby, której ubezpieczony powierzył pieczęć nad ubezpieczonym mieniem, chyba że niedopełnienie tego obowiązku nie miało wpływu na zajęcie wypadku ubezpieczeniowego,
- b) poprzez niekonserwowane lub nienależycie konserwowane: dachy, ściany, balkony, tarasy lub okna, jeżeli obowiązek ich konserwacji należał do ubezpieczającego, ubezpieczonego, osoby bliskiej ubezpieczonego pozostającej z ubezpieczonym w wspólnym gospodarstwie domowym, chyba że niedopełnienie tego obowiązku nie miało wpływu na zajęcie wypadku ubezpieczeniowego;
- 6) polegających na interwencji specjalistów, o których mowa w § 78 ust. 1 pkt 1 i § 80 pkt 1, gdy do wypadku ubezpieczeniowego doszło na skutek pęknięcia rur lub osprzętu instalacji w wyniku zamarzania wody lub innej cieczy spowodowanego nieutrzymywaniem właściwej temperatury w pomieszczeniach, jeżeli obowiązek utrzymywania właściwej temperatury w pomieszczeniach należał do ubezpieczonego;
- 7) związanych z brakiem wzajemnej kompatybilności elementów sprzętu i oprogramowania lub wynikających z zainstalowania oprogramowania bez ważnych licencji;
- 8) wynikających z celowego uszkodzenia sprzętu RTV, AGD lub PC;
- 9) wynikających z niewłaściwego lub niezgodnego z instrukcją używania, przechowywania lub konserwacji sprzętu RTV, AGD lub PC, a także używania tego sprzętu niezgodnie z przepisami bezpieczeństwa (w tym stosowania częstotliwości wyższych niż przewidziano dla danego modelu);
- 10) powstałych na skutek niewłaściwej lub niezgodnej z instrukcją producenta instalacji, naprawy, przeróbki lub zmian konstrukcyjnych, dokonanych przez ubezpieczonego.
- 3.** W odniesieniu do usług, o których mowa w § 78 ust. 4, ubezpieczenie nie obejmuje organizacji i pokrycia kosztów usług powstałych z tytułu lub w następstwie:
- 1) chorób przewlekłych, psychicznych lub depresji;
  - 2) chorób, które stanowiły przyczynę hospitalizacji ubezpieczonego w ciągu ostatnich sześciu miesięcy przed zawarciem umowy ubezpieczenia;
  - 3) fizjoterapii lub zabiegów ze wskazań estetycznych;
  - 4) ciąży, przerywania ciąży, sztucznego zapłodnienia lub każdego innego leczenia bezpłodności;
  - 5) popełnienia albo usiłowania popełnienia przez ubezpieczonego samobójstwa lub samookaleczenia;
  - 6) wypadków ubezpieczeniowych wynikających z brania udziału w przestępstwach lub bójkach, za wyjątkiem działania w obronie koniecznej lub w stanie wyższej konieczności;
  - 7) szczeniń, leczenia dentystycznego, urazów niewymagających udzielenia pomocy medycznej;
  - 8) uprawiania sportu jako zawodnik lub w związku z uprawianiem sportów wysokiego ryzyka;
  - 9) wypadków ubezpieczeniowych zaistniałych wskutek leczenia eksperymentalnego, niepotwierzonego badaniami klinicznymi;
  - 10) niestosowania się ubezpieczonego do zaleceń lekarza leczącego;
  - 11) szkód wyrządzonych sobie wzajemnie przez ubezpieczonych w ramach tej samej umowy ubezpieczenia.
- 4.** Ponadto odpowiedzialność PZU jest wyłączona, gdy wypadek ubezpieczeniowy zaszedł w związku z pozostawianiem przez ubezpieczonego w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych, nowych substancji psychoaktywnych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii, chyba że nie miało to wpływu na zajęcie wypadku ubezpieczeniowego.
- 5.** W ubezpieczeniu Pomoc w Domu stosuje się postanowienie § 11 ust. 3.
- 6.** PZU nie ponosi odpowiedzialności za utratę danych na nośniku w wyniku awarii lub naprawy sprzętu RTV, AGD lub PC.

- 7.** Ubezpieczeniem nie są objęte koszty czynności, do wykonania których zgodnie z instrukcją obsługi zobowiązany jest ubezpieczony.
- 8.** Z odpowiedzialności PZU wyłączone są koszty usług assistance poniesione przez ubezpieczonego bez zgody Centrum Pomocy, chyba że skontaktowanie się z Centrum Pomocy w sposób określony w § 98 nie było możliwe, w zastrzeżeniu § 99.

ROZDZIAŁ 10

POSTANOWIENIA WSPÓLNE

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI W UBEZPIECZENIU NIERUCHOMOŚCI, MIENIA RUCHOMOŚCI, SZKLANYCH PRZEDMIOTÓW OD STŁUCZENIA, OC, OCHRONY PRAWNEJ, POMOC W DOMU

§ 82

PZU nie odpowiada za szkody:

- 1) wyrządzone umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa przez ubezpieczającego, ubezpieczonego lub osobę, której ubezpieczony powierzył pieczęć nad ubezpieczonym mieniem, chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności, w zastrzeżeniu § 8 ust. 2, § 26 ust. 2 oraz § 46 ust. 5;
- 2) wyrządzone umyślnie przez osobę, z którą ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym;
- 3) górnicze, w rozumieniu prawa górniczego;
- 4) powstałe w następstwie działań wojennych, stanu wojennego, stanu wyjątkowego, strajków, niepokojów społecznych;
- 5) powstałe w następstwie aktów terrorizmu, w zastrzeżeniu § 9 ust. 1 pkt 3 oraz § 27 ust. 1 pkt 2;
- 6) powstałe w wyniku udziału ubezpieczonego w strajkach, rozruchach, zamieszkach, akcjach protestacyjnych, blokadach dróg;
- 7) powstałe wskutek oddziaływania energii jądrowej, promieni laserowych, maserowych, promieniowania jonizującego, pola magnetycznego i elektromagnetycznego, skażenia radioaktywnego;
- 8) będące następstwem decyzji administracyjnej;
- 9) powstałe w środowisku naturalnym, polegające na jego zanieczyszczeniu lub skażeniu;
- 10) powstałe w drzewostanie lasów lub parków.

ZAWARCIE UMOWY UBEZPIECZENIA

§ 83

1. Umowa ubezpieczenia może być zawarta przy jednoczesnej obecności obu stron tej umowy albo przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość (umowa direct albo umowa przez infolinię).
2. Umowę ubezpieczenia zawiera się na podstawie wniosku ubezpieczającego, z zastrzeżeniem ust. 3. Wniosek stanowi integralną część umowy ubezpieczenia.
3. Umowę direct oraz umowę przez infolinię zawiera się na podstawie wniosku ubezpieczającego złożonego za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość.
4. PZU doręcza ubezpieczającemu OWU przed zawarciem umowy ubezpieczenia.
5. PZU doręcza ubezpieczającemu dodatkowo OWU dla ubezpieczonych w tej umowie ubezpieczenia.
6. Ubezpieczający zobowiązany jest doręczyć ubezpieczonemu OWU na piśmie lub za zgodą ubezpieczonego na innym trwałym nośniku; w przypadku umowy ubezpieczenia, w której okres ochrony ubezpieczeniowej rozpoczyna się później niż w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia, OWU powinny być doręczone ubezpieczonemu przed objęciem go ochroną ubezpieczeniową; przekazanie OWU na trwałym nośniku wymaga uprzedniej zgody ubezpieczonego; na żądanie PZU ubezpieczający zobowiązany jest przedstawić dowód wykonania tej powinności.
7. Zawarcie umowy direct lub umowy przez infolinię następuje po uprzednim:

- 1) zapoznaniu się z Regulaminem, o ile jest wymagany zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, oraz jego zaakceptowaniu przez ubezpieczającego;
- 2) zaakceptowaniu treści OWU przez ubezpieczającego;
- 3) złożeniu wniosku.
8. Zawarcie umowy direct następuje z chwilą zapłaty składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty w terminie ustalonym na jej zapłatę, o którym mowa w § 90 ust. 6. Zawarcie umowy przez infolinię następuje z chwilą potwierdzenia przez PZU przyjęcia wniosku ubezpieczającego.
9. W przypadku zawierania umowy direct oraz umowy przez infolinię OWU są ponadto udostępniane w placówkach i na stronie internetowej PZU oraz przekazywane ubezpieczającemu wraz z dokumentem ubezpieczenia.
10. Objęcie ochroną ubezpieczeniową w zakresie ubezpieczenia szklanych przedmiotów od stłuczenia może nastąpić wyłącznie w przypadku, gdy umowa ubezpieczenia zawarta jest także w zakresie ubezpieczenia mienia ruchomego z miejscem ubezpieczenia stanowiącym mieszkanie, dom jednorodzinny lub dom letniskowy, w którym znajdują się ubezpieczone przedmioty szklane lub ubezpieczenia nieruchomości z miejscem ubezpieczenia stanowiącym mieszkanie, dom, budynek niemieszkalny lub budynek niemieszkalny w stadium budowy, w którym znajdują się ubezpieczone przedmioty szklane.
11. Objęcie ochroną ubezpieczeniową w zakresie ubezpieczenia OC, NNN lub ochrony prawnej może nastąpić wyłącznie w przypadku, gdy umowa ubezpieczenia zawarta jest także w zakresie ubezpieczenia mienia ruchomego lub ubezpieczenia nieruchomości z miejscem ubezpieczenia stanowiącym mieszkanie, dom, garaż, budynek niemieszkalny, budynek niemieszkalny w stadium budowy.
12. Objęcie ochroną ubezpieczeniową w zakresie ubezpieczenia mienia ruchomego lub ubezpieczenia nieruchomości z miejscem ubezpieczenia stanowiącym mieszkanie lub dom jednorodzinny oznacza jednocześnie objęcie ochroną w zakresie ubezpieczenia Pomoc w Domu w wariantcie Komfort z miejscem ubezpieczenia stanowiącym to mieszkanie lub dom.
13. Objęcie ochroną ubezpieczeniową w zakresie ubezpieczenia Pomoc w Domu w wariantcie Super albo w wariantcie Super Plus z miejscem ubezpieczenia stanowiącym mieszkanie lub dom jednorodzinny możliwe jest jednocześnie z objęciem ochroną w zakresie ubezpieczenia mienia ruchomego lub ubezpieczenia nieruchomości z miejscem ubezpieczenia stanowiącym to mieszkanie lub dom. W takim przypadku nie mają zastosowania postanowienia ust. 12.
14. Objęcie ochroną ubezpieczeniową w zakresie ubezpieczenia Pomoc w Domu bez jednoczesnego objęcia ochroną w zakresie ubezpieczenia mienia ruchomego lub ubezpieczenia nieruchomości możliwe jest wyłącznie w wariantcie Super albo w wariantcie Super Plus.
15. Zawarcie umowy ubezpieczenia PZU potwierdza dokumentem ubezpieczenia.
16. Umowa ubezpieczenia zawierana jest na podstawie danych zgłaszanych przez ubezpieczającego we wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia. PZU może uzależnić zawarcie umowy ubezpieczenia od udokumentowania tych danych.
17. Ubezpieczający zobowiązany jest podać do wiadomości PZU wszystkie znane sobie okoliczności, o które PZU zapytywał w formularzu oferty albo przed zawarciem umowy ubezpieczenia w innych pismach. Jeżeli ubezpieczający zawiera umowę ubezpieczenia przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. W razie zawarcia przez PZU umowy ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
18. W czasie trwania umowy ubezpieczenia ubezpieczający zobowiązany jest zawiadomić PZU o zmianie okoliczności, o których mowa w ust. 17, niezwłocznie po otrzymaniu o nich wiadomości.
19. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązki określone w ust. 17 i 18 spoczywają zarówno na

ubezpieczającym, jak i na ubezpieczonym, chyba że ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.

20. PZU nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ust. 17–19, nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia ust. 17–19 doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek ubezpieczeniowy i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.

§ 84

1. PZU może przed zawarciem umowy ubezpieczenia w zakresie ubezpieczenia mienia ruchomego oraz stałych elementów od kradzieży z włamaniem, o których mowa w § 9 ust. 2, żądać potwierdzenia sprawności zabezpieczeń, o których mowa odpowiednio w § 3 ust. 2 oraz § 18 ust. 2, a także zabezpieczeń przeciwkradzieżowych, o których mowa odpowiednio w § 9 ust. 2 oraz § 37, lub innych dodatkowych zabezpieczeń przeciwkradzieżowych lub monitoringu.
2. PZU może uzależnić zawarcie umowy ubezpieczenia w zakresie ubezpieczenia nieruchomości lub mienia ruchomego od dokonania jego oględzin.
3. Postanowieniami ust. 2 nie stosuje się do umowy przez infolinię.

§ 85

1. Ubezpieczający może zawrzeć umowę ubezpieczenia na cudzy rachunek (na rachunek ubezpieczonego). Obowiązek zapłaty składki ubezpieczeniowej ciąży na ubezpieczającym.
2. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek (na rachunek ubezpieczonego) zarzut mający wpływ na odpowiedzialność PZU, PZU może podnieść również przeciwko ubezpieczonemu.
3. Ubezpieczony może żądać, by PZU udzielił mu informacji o postanowieniach zawartej umowy ubezpieczenia oraz OWU w zakresie, w jakim dotyczą praw i obowiązków ubezpieczonego.
4. Umowę ubezpieczenia zawiera się na okres 36 miesięcy, 12 miesięcy albo na okres krótszy niż 12 miesięcy (ubezpieczenie krótkoterminowe), z tym, że okres ubezpieczenia nie może być krótszy niż 30 dni, z zastrzeżeniem ust. 5.
5. Umowę ubezpieczenia w zakresie ubezpieczenia Pomoc w Domu w wariantcie Super lub Super Plus, o której mowa w § 83 ust. 14, można zawrzeć tylko na okres 36 miesięcy albo 12 miesięcy.

PRZENIESIENIE PRAW Z UMOWY UBEZPIECZENIA

§ 86

1. W razie zbycia przedmiotu ubezpieczenia w umowie ubezpieczenia zawartej w zakresie ubezpieczenia nieruchomości, mienia ruchomego lub szklanych przedmiotów od stłuczenia, prawa z umowy ubezpieczenia mogą być przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia. Przeniesienie praw z umowy ubezpieczenia wymaga zgody PZU.
2. W razie przeniesienia praw z umowy ubezpieczenia na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia przechodzą także obowiązki, które ciążyły na zbywcy, chyba że strony za zgodą PZU umówiły się inaczej. Pomimo tego przejścia obowiązków zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za zapłatę składki ubezpieczeniowej przypadającej za czas do chwili przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.
3. Jeżeli prawa z umowy ubezpieczenia nie zostały przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia, ochrona ubezpieczeniowa wygasa z chwilą przejścia własności przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. Postanowieniami ust. 1–3 nie stosuje się przy przeniesieniu wiarygodności, jakie powstały lub mogą powstać wskutek zajścia przewidzianego w umowie ubezpieczenia wypadku ubezpieczeniowego.

5. Wygaśnięcie ochrony ubezpieczeniowej w zakresie danego ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 1–3, dotyczy jedynie tego przedmiotu ubezpieczenia, którego zbytec dotyczy.

POCZĄTEK I KONIEC ODPOWIEDZIALNOŚCI PZU

§ 87

1. W przypadku umowy ubezpieczenia zawartej przy jednoczesnej obecności obu stron tej umowy oraz umowy przez infolinie, jeżeli nie umówiono się inaczej, odpowiedzialność PZU w zakresie danego ubezpieczenia rozpoczyna się od dnia następnego po zawarciu umowy ubezpieczenia w zakresie tego ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia następnego po zaplaceniu składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.
2. Jeżeli w umowie ubezpieczenia określono termin zapłaty składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty przypadający na dzień, w którym rozpoczyna się określony w tej umowie ubezpieczenia okres ubezpieczenia albo na dzień przypadający po tym dniu, odpowiedzialność PZU rozpoczyna się w dniu określonym w umowie ubezpieczenia jako początek okresu ubezpieczenia.
3. Jeżeli w umowie ubezpieczenia określono termin zapłaty składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty przypadający przed dniem, w którym rozpoczyna się określony w tej umowie ubezpieczenia okres ubezpieczenia, a składka ubezpieczeniowa lub jej pierwsza rata nie została zapłacona najpóźniej w dniu poprzedzającym pierwszy dzień okresu ubezpieczenia, odpowiedzialność PZU rozpoczyna się nie wcześniej niż od dnia następnego po zaplaceniu składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty. Jeżeli składka ubezpieczeniowa lub jej pierwsza rata nie zostanie zapłacona do 30 dnia od dnia początku okresu ubezpieczenia, umowa ubezpieczenia ulega rozwiązaniu z tym dniem.
4. W umowie direct odpowiedzialność PZU rozpoczyna się w dniu określonym w umowie ubezpieczenia jako początek okresu ubezpieczenia.

§ 88

1. Ochrona ubezpieczeniowa w zakresie danego ubezpieczenia wygasa:
  - 1) z upływem okresu ubezpieczenia określonego w umowie ubezpieczenia;
  - 2) w ubezpieczeniu nieruchomości, mienia ruchomego lub szklanych przedmiotów od stłuczenia – z chwilą unicestwienia przedmiotu ubezpieczenia – w zakresie tego przedmiotu;
  - 3) z dniem wyczerpania sumy ubezpieczenia wskutek wypłaty odszkodowania bądź odszkodowań, w przypadku gdy umowa ubezpieczenia przewiduje możliwość wyczerpania się sumy ubezpieczenia;
  - 4) z dniem wyczerpania sumy gwarancyjnej wskutek wypłaty odszkodowania bądź odszkodowań;
  - 5) z dniem doręczenia ubezpieczającemu oświadczenia PZU o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, gdy PZU ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zaplaceniem składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty, a składka ubezpieczeniowa lub jej pierwsza rata nie została zapłacona w terminie;
  - 6) z upływem 7 dni od dnia otrzymania przez ubezpieczającego wezwania do zapłaty kolejnej raty składki ubezpieczeniowej wysłanego po upływie terminu jej płatności z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania spowoduje ustanie odpowiedzialności;
  - 7) z dniem doręczenia drugiej stronie oświadczenia o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia, o którym mowa w § 90 ust. 9;
  - 8) w ubezpieczeniu NNW – z dniem doręczenia PZU oświadczenia o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia w zakresie ubezpieczenia NNW ze skutkiem natychmiastowym, o którym mowa w § 89 ust. 3;
  - 9) w ubezpieczeniu nieruchomości, mienia ruchomego, szklanych przedmiotów od stłuczenia, w zakresie przedmiotu ubezpieczenia, którego zbytec dotyczy – z chwilą przeniesienia własności przedmiotu ubezpieczenia, chyba że wraz

z przeniesieniem własności przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę zostały przeniesione prawa z umowy ubezpieczenia na zasadach określonych w § 86;

- 10) w ubezpieczeniu mienia ruchomego, szklanych przedmiotów od stłuczenia, ubezpieczeniu Pomoc w Domu, w zakresie miejsca ubezpieczenia, które zostało zbyte – z chwilą przeniesienia własności tego miejsca ubezpieczenia, ale nie wcześniej niż z dniem wyprowadzenia się ubezpieczonego z tego miejsca ubezpieczenia;
  - 11) w ubezpieczeniu OC, w którym ochrona ubezpieczeniowa jest związana z miejscem ubezpieczenia, które zostało zbyte – z chwilą przeniesienia własności tego miejsca ubezpieczenia, ale nie wcześniej niż z dniem wyprowadzenia się ubezpieczonego z tego miejsca ubezpieczenia;
  - 12) w ubezpieczeniu ochrony prawnej, w zakresie ochrony, o której mowa w § 53 ust. 1 pkt 5 i 6 oraz § 55 ust. 1 pkt 6 i 7 – z chwilą przeniesienia własności mieszkania, domu, garażu, budynku niemieszkalnego lub budynku mieszkalnego w stadium budowy, budowli, stanowiących miejsce ubezpieczenia w ubezpieczeniu nieruchomości lub ubezpieczeniu mienia ruchomego, ale nie wcześniej niż z dniem wyprowadzenia się ubezpieczonego z tego miejsca ubezpieczenia;
  - 13) w ubezpieczeniu OC, NNW, ochrony prawnej – z chwilą wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej w zakresie ubezpieczenia mienia ruchomego oraz ubezpieczenia nieruchomości, z miejscem ubezpieczenia stanowiącym: mieszkanie, dom, garaż, budynek niemieszkalny, budynek mieszkalny w stadium budowy, budowle;
  - 14) z dniem doręczenia PZU oświadczenia o odstąpieniu przez ubezpieczającego od umowy ubezpieczenia na zasadach określonych w § 89 ust. 1 i 2.
2. Ponadto ochrona ubezpieczeniowa w zakresie ubezpieczenia Pomoc w Domu w wariantcie Komfort wygasa wraz z wygaśnięciem ochrony ubezpieczeniowej w zakresie:
- 1) ubezpieczenia mieszkania lub domu jednorodzinnego stanowiącego miejsce ubezpieczenia w tym ubezpieczeniu Pomoc w Domu;
  - 2) ubezpieczenia mienia ruchomego znajdującego się w mieszkaniu lub domu jednorodzinnym stanowiącym miejsce ubezpieczenia w tym ubezpieczeniu Pomoc w Domu.

§ 89

1. Jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy, ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia w terminie 30 dni, a w przypadku gdy ubezpieczający jest przedsiębiorcą – w terminie 7 dni, od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia, składając oświadczenie w tym zakresie. Jeżeli najpóźniej w chwili zawarcia umowy PZU nie poinformował ubezpieczającego będącego konsumentem o prawie odstąpienia od umowy, termin 30 dni biegnie od dnia, w którym ubezpieczający będący konsumentem dowiedział się o tym prawie. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia nie zwalnia ubezpieczającego z obowiązku zaplacenienia składki ubezpieczeniowej za okres, w jakim PZU udzielał ochrony ubezpieczeniowej.
2. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość (umowa direct oraz umowa przez infolinie), w której ubezpieczający jest konsumentem, termin, w ciągu którego może on odstąpić od umowy ubezpieczenia, składając pisemne oświadczenie w tym zakresie, wynosi 30 dni od dnia poinformowania go o zawarciu umowy ubezpieczenia lub od dnia doręczenia mu informacji, które należy przekazać konsumentowi na podstawie przepisów dotyczących zawierania umów na odległość, jeżeli jest to termin późniejszy. Termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem oświadczenie o odstąpieniu zostało wysłane.
3. Ubezpieczający może wypowiedzieć umowę ubezpieczenia w zakresie ubezpieczenia NNW w każdym czasie ze skutkiem natychmiastowym, składając oświadczenie w tym zakresie. Wypowiedzenie umowy ubezpieczenia w zakresie ubezpieczenia NNW nie zwalnia ubezpieczającego z obowiązku zapłaty składki ubezpieczeniowej za okres, w jakim PZU udzielał ochrony ubezpieczeniowej.

§ 90

1. Składkę ubezpieczeniową ustala się według taryfy obowiązującej na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia.
2. Składka ubezpieczeniowa za 36-miesięczny oraz 12-miesięczny okres ubezpieczenia może być płatna jednorazowo albo w ratach, natomiast składka ubezpieczeniowa za umowę ubezpieczenia z okresem ubezpieczenia krótszym niż 12-miesięczny płatna jest jednorazowo.
3. Zapłata składki ubezpieczeniowej następuje w formie gotówkowej albo w porozumieniu z PZU w formie bezgotówkowej.
4. Jeżeli zapłata składki ubezpieczeniowej albo raty składki ubezpieczeniowej dokonywana jest w formie bezgotówkowej, za datę zapłaty składki ubezpieczeniowej uważa się dzień uznania rachunku PZU pełną, wymagalną kwotą określoną w umowie ubezpieczenia.
5. Terminy płatności rat składki ubezpieczeniowej ustala się w równych okresach liczonych od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia i oraz określa się je w umowie ubezpieczenia.
6. W przypadku umowy direct termin płatności składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty ustala się na dzień przypadający najpóźniej przed dniem rozpoczęcia wskazanego w tej umowie okresu ubezpieczenia.
7. Składkę ubezpieczeniową ustala się z uwzględnieniem sumy ubezpieczenia lub sumy gwarancyjnej, zakresu i okresu ubezpieczenia, zniżek i zwzyłek, o których mowa w ust. 8, a w odniesieniu do ubezpieczenia nieruchomości lub mienia ruchomego również z uwzględnieniem rodzaju przedmiotu ubezpieczenia, rodzaju miejsca ubezpieczenia oraz strefy regionalnej identyfikowanej poprzez kod pocztowy miejsca ubezpieczenia.
8. W umowie ubezpieczenia stosuje się następujące zniżki i zwzyłki składki ubezpieczeniowej:
  - 1) zniżki składki – za: zamontowane w miejscu ubezpieczenia zabezpieczenia przeciwkradzieżowe lub monitoring, bezskodowe wznowienie, zakres ubezpieczenia, wysokość sum ubezpieczenia, ilość miejsc ubezpieczenia, ilość ryzyk (rodzajów ubezpieczeń), zawarcie umowy PZU Auto lub uzależnione od indywidualnej oceny ryzyka;
  - 2) zwzyłki składki – uzależnione od konstrukcji materiałowej budynku (palna konstrukcja), zakresu ubezpieczenia, indywidualnej oceny ryzyka lub ratalnej płatności składki ubezpieczeniowej.
9. W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku ubezpieczeniowego w zakresie danego ubezpieczenia, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki ubezpieczeniowej, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym, składając oświadczenie w tym zakresie.
10. Jeżeli ubezpieczający lub ubezpieczony podał do wiadomości PZU nieprawdziwe dane mające wpływ na wysokość składki ubezpieczeniowej, ubezpieczający zobowiązany jest do dopłaty składki ubezpieczeniowej wynikającej z różnicy pomiędzy składką ubezpieczeniową, jaka należałaby się PZU gdyby podano dane prawdziwe a składką ubezpieczeniową przyjętą w umowie ubezpieczenia. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego roszczenie PZU o dopłatę różnicy składki ubezpieczeniowej staje się natychmiast wymagalne i płatne najpóźniej w dniu wypłaty odszkodowania lub świadczenia.

ZWROT SKŁADKI UBEZPIECZENIOWEJ

§ 91

W przypadku wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej przed upływem okresu na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia, ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki ubezpieczeniowej za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.

§ 92

1. Ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest:
  - 1) przestrzegać obowiązujących przepisów prawa z zakresu ochrony przeciwpożarowej;
  - 2) przestrzegać obowiązujących przepisów prawa dotyczących obowiązków właścicieli nieruchomości utrzymania czystości i porządku w zakresie uprzątnięcia błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z chodników położonych wzdłuż nieruchomości;
  - 3) przestrzegać wymogów w zakresie zabezpieczenia ubezpieczonego mienia ruchomego, o których mowa w § 37;
  - 4) przestrzegać zaleceń producenta dotyczących składowania materiałów, o których mowa w § 3 ust. 9;
  - 5) przeprowadzać konserwacje i okresowe remonty mienia;
  - 6) stosować właściwe środki ochronne w celu zabezpieczenia instalacji wodnych i centralnego ogrzewania oraz ich wyposażenia instalacyjnego przed mrozem, w szczególności utrzymywać właściwą temperaturę w pomieszczeniach;
  - 7) zamknąć, opróżnić z wody i utrzymywać opróżnione instalacje wodne i centralnego ogrzewania w obiektach nieużytych i niedozorowanych lub czasowo nieczynnych;
  - 8) wykonywać niezwłocznie inwestycje i naprawy niezbędne w ocenie rzeczoznawców lub zgodnie z przepisami prawa dotyczącymi prawidłowego działania instalacji.
2. W razie naruszenia z winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa obowiązków, o których mowa w ust. 1, PZU wolny jest od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu, chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. W ubezpieczeniu OC w razie naruszenia z winy umyślnej obowiązków, o których mowa w ust. 1, PZU wolny jest od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.

§ 93

1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest:
  - 1) użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, między innymi wezwać straż pożarną oraz zawiadomić jednostkę policji, o ile zachodzi taka potrzeba (w szczególności w przypadku kradzieży z włamaniem, rabunku w miejscu ubezpieczenia oraz rabunku poza miejscem ubezpieczenia);
  - 2) zabezpieczyć możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę oraz udzielić PZU pomocy dostarczając posiadane informacje oraz dokumenty niezbędne do skutecznego dochodzenia roszczeń regresowych.
2. Jeżeli ubezpieczający lub ubezpieczony umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował środków określonych w ust. 1 pkt 1, PZU wolny jest od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.
3. PZU zobowiązany jest, w granicach odpowiednio sumy ubezpieczenia bądź sumy gwarancyjnej, zwrócić koszty wynikłe z zastosowania środków, o których mowa w ust. 1 pkt 1, jeżeli środki te były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne.
4. W ubezpieczeniu nieruchomości, mienia ruchomego lub szklanych przedmiotów od stłuczenia, ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest nie dokonywać w uszkodzonych przedmiotach ubezpieczenia żadnych zmian i nie dokonywać ich naprawy, jeżeli zmiany i naprawa nie są uzasadnione koniecznością zabezpieczenia pozostałych przedmiotów po szkodzie lub zmniejszenia rozmiaru szkody, bez uprzedniego przeprowadzenia oględzin przez PZU lub jego przedstawiciela, chyba że PZU lub jego przedstawiciel nie przeprowadził takich oględzin w terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia

o szkodzie, albo 14 dni, jeżeli niezbędne było powołanie biegłych (rzeczników).

5. Ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest udzielić przedstawicielowi PZU pomocy i wyjaśnień w uzyskaniu informacji odnośnie okoliczności zajścia wypadku ubezpieczeniowego, przyczyn powstania szkody, jej przedmiotu i rozmiaru.
6. W przypadku szkody powstałej wskutek kradzieży z włamaniem stałych elementów, które nie zostały jeszcze wbudowane lub zamontowane, ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest udowodnić fakt ich zakupu.
7. Wykonanie obowiązków, o których mowa w ust. 4–6, niezbędne jest do ustalenia odpowiedzialności PZU.

§ 94

1. W ubezpieczeniu nieruchomości, mienia ruchomego lub szklanych przedmiotów od stłuczenia ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest zawiadomić PZU o zaistniałym wypadku ubezpieczeniowym niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia jego zajścia.
2. W ubezpieczeniu OC oraz w odpowiedzialności, o której mowa w § 47, ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest zawiadomić PZU o zaistniałym wypadku ubezpieczeniowym niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia jego zajścia lub powzięcia wiadomości o wypadku ubezpieczeniowym.
3. W razie naruszenia z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązku, o którym mowa w ust. 1 i 2, PZU może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło PZU ustalenie okoliczności i skutków wypadku.
4. Skutki braku zawiadomienia PZU o wypadku ubezpieczeniowym nie następują, jeżeli PZU w terminie, o którym mowa w ust. 1 i 2, otrzymał wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.

§ 95

W ubezpieczeniu OC:

- 1) w razie wystąpienia przez poszkodowanego z roszczeniem o odszkodowanie, ubezpieczający lub ubezpieczony jest zobowiązany niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni, powiadomić o tym PZU;
- 2) w razie wystąpienia z roszczeniem, o którym mowa w pkt 1, na drogę sądową, ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od otrzymania pozwu, zawiadomić o tym PZU;
- 3) ubezpieczający lub ubezpieczony jest zobowiązany dostarczyć PZU orzeczenie sądu w terminie umożliwiającym zajęcie stanowiska co do wniesienia środka odwoławczego;
- 4) w razie powstania wypadku ubezpieczeniowego ubezpieczający lub ubezpieczony jest zobowiązany do podjęcia aktywnej współpracy z PZU w celu wyjaśnienia okoliczności i przyczyn powstania szkody oraz ustalenia jej rozmiaru.

§ 96

1. W ubezpieczeniu ochrony prawnej ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest:
  - 1) niezwłocznie poinformować PZU na numer infolinii wskazany w dokumencie ubezpieczenia o zaistniałym wypadku ubezpieczeniowym, jego okolicznościach oraz przekazać wszelkie informacje, dokumenty, korespondencję, dowody z nim związane, potrzebne do ustalenia rodzaju i rozmiaru świadczenia oraz umożliwić przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego;
  - 2) postępować zgodnie ze wskazówkami PZU udzielonymi na podstawie przekazanych przez ubezpieczającego: opisu stanu prawnego i faktycznego oraz dokumentów, stosownie do pkt 1;
  - 3) poinformować PZU o dokonanej wyborze adwokata lub radcy prawnego albo o woli skorzystania z pomocy adwokata lub radcy prawnego niezobowiązująco poleconego przez PZU, zgodnie z § 61 ust. 2;

- 4) podjąć aktywną współpracę z PZU w celu wyjaśnienia wszelkich okoliczności wypadku ubezpieczeniowego i przyczyn powstania roszczeń lub szkody oraz ustalenie jej rozmiaru, w tym udzielić wszelkich wyjaśnień o stanie sprawy na żądanie PZU;
  - 5) na uzasadnione żądanie PZU przed wystąpieniem na drogę postępowania sądowego, przeprowadzić postępowanie przedsądowe zmierzające do korzystnego dla ubezpieczonego zakończenia sprawy;
  - 6) wstrzymać się od dochodzenia swoich roszczeń na drodze sądowej do czasu prawomocnego zakończenia toczącego się już innego postępowania związanego z powyższymi roszczeniami, chyba że zwłoka mogłaby doprowadzić do przedawnienia roszczeń ubezpieczonego;
  - 7) na uzasadnione żądanie PZU złożyć tylko zaważenie do próby ugodowej albo powództwo częściowe i wstrzymać się z dochodzeniem pozostałych roszczeń do uprawomocnienia się orzeczenia co do części roszczenia;
  - 8) nie zawierać ugody bez uzyskania uprzedniej pisemnej akceptacji PZU na zawarcie ugody oraz jej warunki, przy czym warunki ugody nie mogą nakładać na ubezpieczonego obowiązku pokrywania kosztów wyższych niż wynikałoby to z orzeczenia sądu w takim zakresie.
2. Jeżeli ubezpieczony nie skontaktował się z PZU w sposób określony w ust. 1 i pokrył koszty we własnym zakresie, PZU zobowiązany jest do zwrotu ubezpieczonemu poniesionych przez niego kosztów do wysokości faktycznie poniesionych, nie więcej jednak niż do wysokości sumy ubezpieczenia i limitu odpowiedzialności, o których mowa w § 59. Podstawą rozpatrzenia zgłoszonego roszczenia jest złożenie przez ubezpieczonego dowodów, o których mowa w § 60 ust. 1, wraz z informacjami i dokumentami niezbędnymi do ustalenia okoliczności wypadku ubezpieczeniowego, zasadności roszczeń i wysokości świadczenia.

§ 97

1. W ubezpieczeniu NNW w razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest:
  - 1) starać się o złagodzenie jego skutków przez niezwłoczne poddanie się opiece lekarskiej i zaleconemu leczeniu;
  - 2) zawiadomić PZU o zajściu wypadku ubezpieczeniowego i dostarczyć:
    - a) dokumentację medyczną potwierdzającą doznanie przez ubezpieczonego uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia na skutek zajścia wypadku ubezpieczeniowego w okresie ubezpieczenia,
    - b) dokumenty niezbędne do ustalenia zasadności roszczenia i wysokości świadczenia,
    - c) rachunki i dowody zapłaty kosztów objętych zakresem ubezpieczenia,
    - d) dokument uprawniający do kierowania pojazdem, jeżeli ubezpieczony kierował pojazdem podczas wypadku ubezpieczeniowego;
  - 3) umożliwić PZU zasięgnięcie informacji odnoszących się do okoliczności określonych w dokumentach wymienionych w pkt 2, w szczególności u lekarzy, którzy sprawowali nad ubezpieczonym opiekę zarówno przed, jak i po wypadku ubezpieczeniowym.
2. W razie śmierci ubezpieczonego uposażony zobowiązany jest przedłożyć PZU do wglądu odpis aktu zgonu oraz kartę statystyczną zgonu lub dokumentację medyczną potwierdzającą przyczynę zgonu, jeśli jest uprawniony do uzyskania takich dokumentów, oraz dokument stwierdzający jego tożsamość. W przypadku braku wskazania uposażonego – występująca o wypłatę świadczenia osoba, o której mowa w § 73 ust. 2, zobowiązana jest przedłożyć dodatkowo dokumenty stanu cywilnego potwierdzające fakt małżeństwa lub pokrewieństwa z ubezpieczonym lub dokumenty potwierdzające fakt sprawowania opieki nad ubezpieczonym na dzień jego śmierci.
3. PZU zastrzega sobie prawo weryfikacji dostarczonych dowodów oraz zasięgnięcia opinii lekarzy specjalistów.

§ 98

W ubezpieczeniu Pomoc w Domu, w celu skorzystania z usług assistance ubezpieczony (lub osoba działająca w jego imieniu) powinien niezwłocznie po zajściu wypadku ubezpieczeniowego zawiadomić telefonicznie o wypadku ubezpieczeniowym Centrum Pomocy, którego numer telefonu jest wskazany w umowie ubezpieczenia i podać następujące informacje:

- 1) imię i nazwisko ubezpieczonego;
- 2) adres miejsca ubezpieczenia;
- 3) numer telefonu, pod którym Centrum Pomocy może skontaktować się z ubezpieczonym lub osobą działającą w jego imieniu;
- 4) opis wypadku i rodzaj potrzebnej pomocy.

§ 99

1. W ubezpieczeniu Pomoc w Domu, jeżeli ubezpieczony lub osoba występująca w jego imieniu z przyczyn niezależnych od siebie nie mogła skontaktować się z Centrum Pomocy w sposób określony w § 98, zobowiązana jest w ciągu 7 dni od dnia, w którym skontaktowanie się z Centrum Pomocy stało się możliwe, powiadomić o zajściu wypadku ubezpieczeniowego. Ponadto ubezpieczony lub osoba występująca w jego imieniu zobowiązana jest podać przyczynę niemożności skontaktowania się z Centrum Pomocy.
2. W razie naruszenia z winy umyślnej lub z rażącego niedbalstwa obowiązku powiadomienia o zaistniałym wypadku ubezpieczeniowym w terminie określonym w ust. 1, PZU może odpowiednio zmniejszyć świadczenie, jeżeli naruszenie to uniemożliwiło PZU ustalenie okoliczności i skutków wypadku ubezpieczeniowego.
3. Skutki braku zawiadomienia PZU o wypadku ubezpieczeniowym nie następują, jeżeli PZU w terminie, o którym mowa w ust. 1, otrzymał wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.
4. Jeżeli ubezpieczony wskutek niemożności skontaktowania się z Centrum Pomocy, o której mowa w § 81 ust. 8, we własnym zakresie zorganizował i pokrył koszty usług assistance, PZU zobowiązany jest do zwrotu ubezpieczonemu poniesionych przez niego tych kosztów do wysokości faktycznie poniesionych, nie więcej jednak niż do wysokości limitu odpowiedzialności dla danej usługi assistance ustalonego w ubezpieczeniu Pomoc w Domu, a jeżeli limit ten nie został ustalony – maksymalnie do kwoty odpowiadającej średniej cenie wykonania tego typu usługi na terenie miejscowości, w której usługa ta została wykonana. Podstawą rozpatrzenia zgłoszonego roszczenia jest złożenie przez ubezpieczonego imiennych rachunków i dowodów ich zapłaty.

POSTĘPOWANIE W RAZIE POWOŁANIA RZECZOWNICÓW W UBEZPIECZENIU NIERUCHOMOŚCI, MIENIA RUCHOMEGO, SZKLANÝCH PRZEDMIOTÓW OD STŁUCZENIA, OCHRONY PRAWNEJ, POMOC W DOMU

§ 100

1. Ubezpieczony lub PZU mogą powoływać rzeczoznawców w celu ustalenia przyczyny lub wysokości szkody.
2. W razie rozbieżności w opiniach rzeczoznawców, ubezpieczony oraz PZU mogą powołać rzeczoznawcę opiniującego, który na podstawie przedłożonych do wglądu ekspertyz i własnej oceny stanu faktycznego wyda opinię.
3. Każda z osób, o których mowa w ust. 1, ponosi koszty rzeczoznawcy, którego powołała. Koszty rzeczoznawcy opiniującego, o którym mowa w ust. 2, ponoszą ubezpieczony oraz PZU po połowie.

WYPŁATA ODSZKODOWANIA LUB ŚWIADCZENIA I OBOWIĄZKI INFORMACYJNE PZU

§ 101

1. PZU wypłaca odszkodowanie lub świadczenie, w terminie 30 dni, licząc od dnia otrzymania zawiadomienia o wypadku ubezpieczeniowym.

2. Gdyby wyjaśnienie w terminie określonym w ust. 1 okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności PZU albo wysokości świadczenia okazało się niemożliwe, odszkodowanie lub świadczenie wypłaca się w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część odszkodowania lub świadczenia PZU wypłaca w terminie określonym w ust. 1.
3. PZU jest zobowiązany:
  - 1) po otrzymaniu zawiadomienia o wystąpieniu wypadku ubezpieczeniowego, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, do poinformowania o tym ubezpieczającego lub ubezpieczonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem, oraz do podjęcia postępowania dotyczącego ustalenia stanu faktycznego wypadku ubezpieczeniowego, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania lub świadczenia, a także do poinformowania osoby występującej z roszczeniem pisemnie lub w inny sposób, na który osoba ta wyraziła zgodę, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności PZU lub wysokości odszkodowania lub świadczenia, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania; w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, zawiadomienie o wystąpieniu wypadku ubezpieczeniowego może zgłosić również ubezpieczony albo jego spadkobiercy; w tym przypadku spadkobierca jest traktowany tak jak uprawniony z umowy ubezpieczenia;
  - 2) jeżeli w terminach określonych w ust. 1 i 2 nie wypłaci odszkodowania lub świadczenia, do zawiadomienia pisemnie:
    - a) osoby zgłaszającej roszczenie oraz
    - b) ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie,– o przyczynach niemożności zaspokojenia ich roszczeń w całości lub w części, a także do wypłaty bezspornej części odszkodowania lub świadczenia;
  - 3) jeżeli odszkodowanie lub świadczenie nie przysługują lub przysługują w innej wysokości, niż określona w zgłoszonym roszczeniu, do poinformowania o tym pisemnie:
    - a) osoby występującej z roszczeniem oraz
    - b) ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie– wskazując na okoliczności oraz na podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania lub świadczenia oraz do pouczenia tej osoby o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej;
  - 4) do udostępnienia ubezpieczającemu, ubezpieczonemu, osobie występującej z roszczeniem lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, informacji i dokumentów gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności PZU lub wysokości odszkodowania lub świadczenia; osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez PZU udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez PZU;
  - 5) do udostępnienia osobom, o których mowa w pkt 4, informacji i dokumentów, o których mowa w pkt 4, na ich żądanie, w postaci elektronicznej;
  - 6) na żądanie ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, do udostępnienia posiadanych przez siebie informacji związanych z wypadkiem ubezpieczeniowym będącym podstawą ustalenia odpowiedzialności PZU oraz ustalenia okoliczności wypadku ubezpieczeniowego, jak również wysokości odszkodowania lub świadczenia;
  - 7) na żądanie ubezpieczającego lub ubezpieczonego, do przekazania informacji o oświadczeniach złożonych przez nich na etapie zawierania umowy ubezpieczenia na potrzeby oceny ryzyka ubezpieczeniowego lub kopii dokumentów sporządzonych na tym etapie.

§ 102

Jeżeli po wypłacie odszkodowania ubezpieczony odzyskał utracone przedmioty, zobowiązany jest zwrócić niezwłocznie PZU odszkodowanie wypłacone za te przedmioty albo zrzec się praw do tych przedmiotów na rzecz PZU. W razie odzyskania przedmiotów w stanie uszkodzonym lub niekompletnym, zwrotowi na rzecz PZU podlega kwota odpowiadająca wartości przedmiotu w dniu odzyskania.

§ 103

PZU wypłaca odszkodowanie lub świadczenie na podstawie uznania roszczenia, ugody lub prawomocnego orzeczenia sądu.

PRZEJŚCIE ROSZCZEŃ NA PZU

§ 104

1. Z dniem wypłaty przez PZU odszkodowania roszczenia ubezpieczonego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzą z mocy prawa na PZU do wysokości wypłaconego odszkodowania. Jeżeli PZU pokrył tylko część szkody, ubezpieczonemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniami PZU.
2. Nie przechodzą na PZU roszczenia ubezpieczonego przeciwko osobom, z którymi ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym.
3. Jeżeli ubezpieczony bez zgody PZU zrzekł się roszczenia przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę albo je ograniczył, PZU może odmówić wypłaty odszkodowania lub je zmniejszyć. Jeżeli uzasadnienie się lub ograniczenie roszczenia zostanie ujawnione po wypłacie przez PZU odszkodowania, wówczas PZU przysługuje prawo dochodzenia od ubezpieczonego zwrotu całości lub części wypłaconego odszkodowania.

ROZDZIAŁ 11

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 105

1. Ubezpieczającemu, ubezpieczonemu, uposażonemu i uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, będącemu osobą fizyczną, przysługuje prawo złożenia reklamacji w rozumieniu ustawy o rozpatrywaniu reklamacji przez podmiot rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym, tj. prawo skierowania wystąpienia do PZU, w którym zgłasza on zastrzeżenie dotyczące usług świadczonych przez PZU.
2. Reklamację składa się w każdej jednostce PZU obsługującej klienta.
3. Reklamacja może być złożona w formie:
  - 1) pisemnej – osobiście albo przesyłką pocztową w rozumieniu ustawy Prawo pocztowe, na przykład pisząc na adres: PZU SA ul. Postępu 18A, 02-676 Warszawa (adres tylko do korespondencji);
  - 2) ustnej – telefonicznie, na przykład dzwoniąc pod numer infolinii 801 102 102, albo osobiście do protokołu podczas wizyty osoby, o której mowa w ust. 1, w jednostce, o której mowa w ust. 2;
  - 3) elektronicznej – wysyłając e-mail na adres reklamacje@pzu.pl lub wypełniając formularz na www.pzu.pl.
4. PZU rozpatruje reklamację i udziela na nią odpowiedzi, bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania reklamacji, z zastrzeżeniem ust. 5.
5. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie reklamacji i udzielenie odpowiedzi w terminie,

o którym mowa w ust. 4, PZU przekazuje osobie, która złożyła reklamację, informację, w której:

- 1) wyjaśnia przyczynę opóźnienia;
  - 2) wskazuje okoliczności, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy;
  - 3) określa przewidywany termin rozpatrzenia reklamacji i udzielenia odpowiedzi, który nie może przekroczyć 60 dni od dnia otrzymania reklamacji.
6. Odpowiedź PZU na reklamację zostanie dostarczona osobie, która ją złożyła, w postaci papierowej lub za pomocą innego trwałego nośnika informacji w rozumieniu ustawy o usługach płatniczych lub pocztą elektroniczną wyłącznie na wniosek tej osoby.
  7. Klientowi, o którym mowa w ust. 1, przysługuje prawo wniesienia do Rzecznika Finansowego wniosku dotyczącego:
    - 1) nieuwzględnienia roszczeń w trybie rozpatrywania reklamacji;
    - 2) niewykonania czynności wynikających z reklamacji rozpatrzonej zgodnie z wolą tej osoby w terminie określonym w odpowiedzi na tę reklamację.
  8. Skargę lub zażalenie, niebędące reklamacją, o której mowa w ust. 1, składa się za pośrednictwem dowolnej jednostki organizacyjnej PZU.
  9. Skargi i zażalenia rozpatrywane są przez jednostkę organizacyjną określoną w przepisach wewnętrznych PZU obowiązujących na dzień składania skargi lub zażalenia. Informacja w tym zakresie jest dostępna w jednostkach organizacyjnych PZU.
  10. PZU udziela odpowiedzi na skargę lub zażalenie na piśmie, w terminie 30 dni od dnia otrzymania skargi lub zażalenia.
  11. Ubezpieczającemu, ubezpieczonemu, uposażonemu i uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, będącemu konsumentem, przysługuje prawo zwrócenia się o pomoc do Miejskich i Powiatowych Rzeczników Konsumenta.
  12. PZU podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.
  13. Podmiotem uprawnionym w rozumieniu ustawy o pozasądowym rozpatrywaniu sporów konsumenckich, właściwym dla PZU SA do pozasądowego rozpatrywania sporów z klientem jest Rzecznik Finansowy, którego adres strony internetowej jest następujący: www.rf.gov.pl.
  14. W przypadku umowy direct, konsument ma prawo skorzystać z pozasądowego sposobu rozstrzygnięcia sporów i złożyć skargę do pośrednictwem platformy internetowej systemu rozstrzygnięcia sporów (Platforma ODR) zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 524/2013 z dnia 21 maja 2013 r. – adres: <http://ec.europa.eu/consumers/odr/>. Za działanie Platformy ODR odpowiada Komisja Europejska. Adres poczty elektronicznej do kontaktu z PZU SA jest następujący: reklamacje@pzu.pl.

§ 106

1. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby ubezpieczającego, ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
2. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania spadkobiercy ubezpieczonego lub spadkobiercy uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
3. W przypadku roszczeń wynikających z ubezpieczenia ochrony prawnej, PZU i ubezpieczony mogą zawrzeć umowę o poddaniu sporu pomiędzy nimi pod rozstrzygnięcie sądu polubownego.